ECHA
EUROPEAN CHEMICALS AGENCY

SMERNICE

Smernice za označevanje in pakiranje v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008

Različica 4.0
Marec 2019

Pravno obvestilo

Namen tega dokumenta je pomagati uporabnikom pri izpolnjevanju obveznosti iz uredbe CLP. Vendar pa uporabnike opozarjamo, da je edini verodostojni pravni referenčni dokument besedilo uredbe CLP in da informacije v tem dokumentu ne predstavljajo pravnega nasveta. Za uporabo informacij je odgovoren izključno uporabnik. Evropska agencija za kemikalije ne prevzema nobene odgovornosti za uporabo informacij iz tega dokumenta.

Smernice za označevanje in pakiranje v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008

Referenčna št.: ECHA-19-G-03-SL
Kataloška številka: ED-04-19-167-SL-N
ISBN: 978-92-9481-110-3
DOI: 10.2823/79768
Datum objave: marec 2019
Jezik: SL

© Evropska agencija za kemikalije, 2019

Če imate v zvezi s tem dokumentom vprašanja ali pripombe, jih pošljite na obrazcu za zahtevek po informacijah (navedite referenčno številko in datum izdaje). Obrazec je na voljo pod zavihkom Kontakt na spletišču agencije ECHA na naslovu:

https://echa.europa.eu/sl/contact

Evropska agencija za kemikalije

Poštni naslov: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finska
Naslov za obiskovalce: Annankatu 18, Helsinki, Finska

Zgodovina dokumenta

Različica	Spremembe	Datum
Različica 1.0 (prvotno neoštevilčeno)	Prva izdaja	April 2011
Različica 2.0	Popolna revizija smernic v zvezi z vsebino in strukturo. Glavne spremembe v smernicah so med drugim: • uskladitev s četrto prilagoditvijo uredbe CLP tehničnemu napredku (Uredba Komisije (EU) št. 487/2013) zaradi uskladitve uredbe CLP s četrto revidirano izdajo globalno usklajenega sistema ZN za razvrščanje in označevanje kemikalij (GHS); • obravnavanje določb pete prilagoditve uredbe CLP tehničnemu napredku (Uredba Komisije (EU) št. 944/2013) o spremembi previdnostnega stavka P210, da se v celoti uskladi s spremembami iz pete revizije GHS ZN; • dodatek novega oddelka 3.5.1 o zapiralih, varnih za otroke, in otipnih opozorilih o nevarnosti; • dodatek novega oddelka 3.5.2, vključno z informacijami o dodatnih varnostnih ukrepih za tekoče detergente za pranje perila v topljivih kapsulah, ki jih je Komisija sprejela na podlagi Uredbe Komisije (EU) št. 1297/2014; • dodatek novih oddelkov 4.2.1 in 4.2.2 o obrazložitvi določb člena 18(3) uredbe CLP v zvezi z identifikatorji izdelka za snovi in zmesi; • reorganizacija informacij v oddelku 4.3 z vključitvijo novih oddelkov 4.3.1, 4.3.2 in 4.3.3; • dodatek novega oddelka 4.3.4, v katerem je opisano vprašanje praznih piktogramov; • reorganizacija in obrazložitev informacij o dodatnem označevanju v oddelku 4.8 z vključitvijo novih oddelkov 4.8.1 in 4.8.2; • obrazložitev vprašanja o „berljivosti“ in „najmanjši velikosti črk“ v oddelku 5.2; • reorganizacija in posodobitev besedila v oddelku 5.3 za odraz določb člena 29 uredbe CLP ter oddelkov 1.5.1 in 1.5.2 Priloge I k uredbi CLP; • vključitev informacij o splošnih in posebnih zahtevah za izvlečne etikete v oddelku 5.3.1.1; • oddelek 6: posodobitev etiket in besedila v primerih v skladu z določbami četrte in pete prilagoditve uredbe CLP tehničnemu napredku; • izbris primera 6.6 (Etiketa v obliki izvlečne brošurice v enem jeziku za dobavo in uporabo fitofarmacevtskega sredstva);	September 2016

	• vključitev novega primera 6 (Izvlečna etiketa za zmes, ki se dobavi za splošno uporabo); • dodatek oddelka 6.1, ki ločuje primere etiket na embalaži, ki je majhna ali jo je težko označiti; • dodatek novega oddelka 6.1, v katerem je opisano označevanje proizvodov iz dveh sestavin; • obrazložitev in razširitev besedila v oddelku 7.2; • oddelek 7.3: posodobitev previdnostnih stavkov v izbirnih tabelah v skladu z določbami četrte in pete prilagoditve uredbe CLP tehničnemu napredku; • oddelek 7.4: posodobitev praktičnih primerov v skladu z določbami četrte in pete prilagoditve uredbe CLP tehničnemu napredku; • izbris zastarelih sklicev na pretekle roke in določbe iz Direktive o nevarnih snoveh in direktive o nevarnih pripravkih v celotnem dokumentu; • uskladitev dokumenta z najnovejšimi zahtevami agencije ECHA glede celostne podobe podjetja.	
Različica 3.0	Popolna revizija smernic. Glavne spremembe v smernicah so med drugim: • uskladitev z osmo prilagoditvijo uredbe CLP tehničnemu napredku (Uredba Komisije (EU) 2016/918); • dodatek novega oddelka 5.4.2 z obrazložitvijo vprašanja o embalaži, ki se uporablja za združevanje embalaže za dobavo med prevozom; • posodobitev previdnostnih stavkov v skladu z določbami osme prilagoditve tehničnemu napredku (oddelki 6, 7.3 in 7.4).	Julij 2017
Različica 4.0	Popolna revizija smernic. Glavne spremembe v smernicah so med drugim: • uskladitev z Uredbo Komisije (EU) 2017/542, s katero se uredba CLP spremeni tako, da se ji doda priloga o usklajenih informacijah v zvezi z zagotavljanjem nujne zdravstvene pomoči; • dodatek novega oddelka 6.2, v katerem je opisano označevanje proizvodov iz več sestavin s primeri etiket; • izbris zastarelega odstavka „Omejeno odstopanje za ponovno označitev in prepakiranje“ v oddelku 2.4 in izbris zastarelega oddelka 3.4 „Razlike med pravili za označevanje iz uredbe CLP in Direktive o nevarnih snoveh/direktive o nevarnih pripravkih“; • uredniške spremembe in preoblikovanje dokumenta; • oddelek „Preambula“ preimenovan v „Predgovor“ in prestavljen pred kazalo; • posodobitev nedelujočih in zastarelih hiperpovezav; • preštevilčenje oddelkov, tabel in slik.	Marec 2019

Predgovor

V tem dokumentu so opisane posebne določbe za označevanje in pakiranje kemičnih snovi in zmesi na podlagi naslovov III in IV Uredbe (ES) št. 1272/2008[1] (uredba CLP). Cilj tega dokumenta je proizvajalcem, uvoznikom, nadaljnjim uporabnikom in distributerjem snovi in zmesi pomagati pri učinkoviti uporabi uredbe CLP.

Te smernice vključujejo ustrezne spremembe iz druge, četrte, pete in osme prilagoditve uredbe CLP tehničnemu napredku in spremembe, ki so jih povzročile prilagoditve uredbe CLP tehničnemu napredku v zvezi z označevanjem in pakiranjem tekočih detergentov za pranje perila v topljivi embalaži za enkratno uporabo (Uredba Komisije (EU) št. 1297/2014).

Ta dokument vključuje tudi ustrezne spremembe iz Uredbe Komisije (EU) 2017/542, s katero se je uredba CLP spremenila tako, da se je dodala Priloga VIII o usklajenih informacijah v zvezi z zagotavljanjem nujne zdravstvene pomoči.

Vse aktualne smernice agencije ECHA so na voljo na spletišču agencije na naslovu: https://echa.europa.eu/sl/support/guidance.

[1] Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006, UL L 353, 31.12.2008, str. 1 (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/sl/TXT/?uri=CELEX%3A02008R1272-20150601).

Kazalo

PREDGOVOR 5
1. UVOD 10
1.1 Komu je ta dokument namenjen? 10
1.2 Kaj vsebuje ta dokument? 10
2. SPLOŠNI PREGLED 11
2.1 Pravna podlaga 11
2.2 Področje uporabe označevanja in pakiranja v skladu z uredbo CLP 12
2.3 Odstopanja od zahtev za označevanje v posebnih primerih 12
2.4 Časovni okviri za razvrščanje, označevanje, pakiranje in posodabljanje etiket za nevarnost iz uredbe CLP 13
3. ZAHTEVE ZA OZNAČEVANJE IN PAKIRANJE V SKLADU Z UREDBO CLP 15
3.1 Splošna pravila za označevanje 15
3.2 Elementi etikete za nevarnost v skladu z uredbo CLP 15
3.3 Razvrstitev informacij na etiketi za nevarnost v skladu z uredbo CLP 16
3.4 Pravila iz uredbe CLP za embalažo snovi in zmesi 18
3.4.1 Zapirala, varna za otroke, in otipna opozorila za nevarnost 18
3.4.2 Tekoči gospodinjski detergenti za pranje perila v topljivi embalaži za enkratno uporabo 22
4. PRAVILA ZA UPORABO ELEMENTOV ETIKET IZ UREDBE CLP 24
4.1 Kontaktni podatki dobavitelja 24
4.2 Identifikatorji izdelka 24
4.2.1 Snovi 24
4.2.2 Zmesi 25
4.3 Piktogrami za nevarnost 27
4.3.1 Splošne informacije 27
4.3.2 Oblika, barva in mere 28
4.3.3 Pravila prednostne razvrstitve 28
4.3.4 Prazni piktogrami 30
4.4 Opozorilne besede 31
4.5 Stavki o nevarnosti 32
4.6 Previdnostni stavki 33
4.7 Oznake za stavke o nevarnosti in previdnostne stavke 34
4.8 Dodatne informacije za označevanje 34
4.8.1 Obvezne dodatne informacije za označevanje 35
4.8.1.1 Enolični identifikator formule (UFI) 41
4.8.2 Neobvezne dodatne informacije za označevanje 43
5. SMERNICE ZA NEKATERE VIDIKE OZNAČEVANJA NEVARNOSTI V SKLADU Z UREDBO CLP 44
5.1 Dodatni vidiki, ki jih je treba upoštevati pri etiketah za nevarnost v skladu z uredbo CLP 44

5.2 Velikost etikete in elementov etikete 44

5.3 Odstopanja od zahtev za označevanje in pakiranje 47
5.3.1 Uporaba izvlečnih etiket, privezanih etiket in zunanje embalaže 47
5.3.1.1 Izvlečne in privezane etikete 47
5.3.1.2 Zunanja embalaža 50
5.3.2 Opustitev nekaterih elementov etikete 50
5.3.2.1 Označevanje pakirancev, katerih vsebina ne presega 125 ml 51
5.3.2.2 Označevanje topljive embalaže za enkratno uporabo, ki ne presega prostornine 25 ml 52
5.3.2.3 Označevanje notranje embalaže, katere vsebina ne presega 10 ml 52
5.3.2.4 Nepakirane nevarne snovi ali zmesi, ki se dobavljajo za splošno uporabo 53
5.3.2.5 Okoljsko označevanje 53

5.4 Povezave med uredbo CLP in pravili označevanja za prevoz 53
5.4.1 Posebna pravila za označevanje zunanje, notranje in posamezne embalaže . 53
5.4.2 Embalaža, ki se uporablja za združevanje embalaže za dobavo med prevozom 55

6. PRIMERI ETIKET 57

Primer 1: Etiketa za snov v enem jeziku (ni za splošno uporabo) 57

Primer 2: Etiketa za snov v več jezikih, ki vsebuje neobvezne dodatne informacije (ni za splošno uporabo) 59

Primer 3: Etiketa za zmes v enem jeziku, ki vsebuje obvezne in neobvezne dodatne informacije (dobavljena za splošno uporabo) 61

Primer 4: Etiketa za snov v enem jeziku, ki vsebuje dodatne stavke o nevarnosti (ni za splošno uporabo) 63

Primer 5: Etiketa za zmes v več jezikih, ki vsebuje obvezne in neobvezne dodatne informacije (dobavljena za splošno uporabo) 64

Primer 6: Izvlečna etiketa za zmes (dobavljena za splošno uporabo) 66

6.1 Embalaža, ki je majhna ali se težko označi 68
Primer 7: Snov v 8-mililitrski steklenički (ni za splošno uporabo) 68
Primer 8: Nevarna trdna snov v 100-mililitrski steklenički (ni namenjena za splošno uporabo) 70
Primer 9: Etiketa za dobavo in prevoz za posamezni pakiranec (ni namenjen za splošno uporabo) 72
Primer 10: Označevanje zmesi, ki se prevaža po kopnem v zunanji in notranji embalaži (ni namenjena za splošno uporabo) 74
Primer 11: Označevanje zmesi, ki se prevaža po kopnem v posamezni embalaži (ni namenjena za splošno uporabo) 75

6.2 Poseben primer: označevanje proizvodov iz dveh sestavin 77
Primer 12: Označevanje dvokomponentnega lepila, ki se prodaja v kompletu 77
Primer 13: Označevanje koaksialne kartuše 78

7. SMERNICE ZA IZBIRO PREVIDNOSTNIH STAVKOV ZA ETIKETO ZA NEVARNOST IZ UREDBE CLP 80

7.1 Uvod 80

7.2 Metodologija 81

7.3 Izbirne tabele 84
7.3.1 Splošni previdnostni stavki 85
7.3.2 Posebni previdnostni stavki za fizikalne nevarnosti 86
7.3.2.1 Eksplozivi 86
7.3.2.1 Eksplozivi (nadaljevanje) 88
7.3.2.1 Eksplozivi (nadaljevanje) 91
7.3.2.1 Eksplozivi (nadaljevanje) 93
7.3.2.2 Vnetljivi plini (vključno s kemično nestabilnimi plini) 96
7.3.2.2 Vnetljivi plini (vključno s kemično nestabilnimi plini) (nadaljevanje) 97

7.3.2.3 Aerosoli 98
7.3.2.3 Aerosoli (nadaljevanje) 99
7.3.2.4 Oksidativni plini 100
7.3.2.5 Plini pod tlakom 101
7.3.2.5 Plini pod tlakom (nadaljevanje) 102
7.3.2.6 Vnetljive tekočine 103
7.3.2.7 Vnetljive trdne snovi 106
7.3.2.8 Samoreaktivne snovi in zmesi 108
7.3.2.8 Samoreaktivne snovi in zmesi (nadaljevanje) 110
7.3.2.8 Samoreaktivne snovi in zmesi (nadaljevanje) 112
7.3.2.9 Piroforne tekočine 114
7.3.2.10 Piroforne trdne snovi 116
7.3.2.11 Samosegrevajoče se snovi in zmesi 118
7.3.2.12 Snovi in zmesi, ki v stiku z vodo sproščajo vnetljive pline 119
7.3.2.12 Snovi in zmesi, ki v stiku z vodo sproščajo vnetljive pline (nadaljevanje) 121
7.3.2.13 Oksidativne tekočine 122
7.3.2.13 Oksidativne tekočine (nadaljevanje) 124
7.3.2.14 Oksidativne trdne snovi 125
7.3.2.14 Oksidativne trdne snovi (nadaljevanje) 126
7.3.2.15 Organski peroksidi 127
7.3.2.15 Organski peroksidi (nadaljevanje) 129
7.3.2.15 Organski peroksidi (nadaljevanje) 131
7.3.2.16 Jedko za kovine 133
7.3.3 Posebni previdnostni stavki za nevarnosti za zdravje 134
7.3.3.1 Akutna strupenost – oralno 134
7.3.3.1 Akutna strupenost – oralno (nadaljevanje) 136
7.3.3.1 Akutna strupenost – dermalno 137
7.3.3.1 Akutna strupenost – dermalno (nadaljevanje) 139
7.3.3.1 Akutna strupenost – dermalno (nadaljevanje) 141
7.3.3.1 Akutna strupenost – vdihavanje 143
7.3.3.1 Akutna strupenost – vdihavanje (nadaljevanje) 145
7.3.3.1 Akutna strupenost – vdihavanje (nadaljevanje) 147
7.3.3.2 Jedkost za kožo/draženje kože 148
7.3.3.2 Jedkost za kožo/draženje kože (nadaljevanje) 150
7.3.3.3 Huda poškodba oči – samo 152
7.3.3.3 Draženje oči – samo 153
7.3.3.4 Preobčutljivost dihal 154
7.3.3.4 Preobčutljivost kože 156
7.3.3.5 Mutagenost za zarodne celice 158
7.3.3.6 Rakotvornost 160
7.3.3.7 Strupenost za razmnoževanje 162
7.3.3.7 Strupenost za razmnoževanje (nadaljevanje) 164
7.3.3.8 Specifična strupenost za ciljne organe po enkratni izpostavljenosti 166
7.3.3.8 Specifična strupenost za ciljne organe po enkratni izpostavljenosti (nadaljevanje) 168
7.3.3.8 Specifična strupenost za ciljne organe po enkratni izpostavljenosti (nadaljevanje) 170
7.3.3.9 Specifična strupenost za ciljne organe po ponavljajoči se izpostavljenosti 171
7.3.3.9 Specifična strupenost za ciljne organe po ponavljajoči se izpostavljenosti (nadaljevanje) 173
7.3.3.10 Nevarnost pri vdihavanju 174
7.3.4 Posebni previdnostni stavki za nevarnosti za okolje 175
7.3.4.1 Nevarno za vodno okolje – kratkotrajna (akutna) nevarnost za vodno okolje 175
7.3.4.1 Nevarno za vodno okolje – dolgotrajna (kronična) nevarnost za vodno okolje 176
7.3.4.1 Nevarno za vodno okolje – dolgotrajna (kronična) nevarnost za vodno okolje (nadaljevanje) 177
7.3.5 Dodatne nevarnosti 178
7.3.5.1 Nevarno za ozonski plašč 178
7.4 Primeri izbire previdnostnih stavkov za etiketo 179
1. primer: Snov X z dodeljenimi razvrstitvami glede na fizikalne nevarnosti in različne nevarnosti za zdravje 179
2. primer: Snov Y z dodeljeno razvrstitvijo glede na hude fizikalne nevarnosti in nevarnosti za zdravje 181
3. primer: Snov Z z dodeljenimi razvrstitvami glede na fizikalne nevarnosti ter nevarnosti za zdravje in okolje 182
4. primer: Zmes ABC za splošno uporabo 185
DODATEK: GLOSAR IZBRANIH IZRAZOV, KI SE UPORABLJAJO V TEH SMERNICAH 187

Kazalo slik

Slika 1: Počrnjene prazne etikete v obliki romba 31

Slika 2: Berljivost 45

Slika 3: Diagram poteka odločanja o uporabi označevanja v skladu z uredbo CLP in označevanja za prevoz pri posameznem pakirancu (levo) in kombinaciji pakirancev (desno) 55

Slika 4: Uporaba označevanja v skladu z uredbo CLP za embalažo, ki se uporablja za dobavo in prevoz 56

Kazalo tabel

Tabela 1: Zahteve za označevanje v skladu z uredbo CLP v primerjavi s presojo dobavitelja 17

Tabela 2: Razvrstitve glede na nevarnosti, zaradi katerih se uporabljajo določbe uredbe CLP o zapiralih, varnih za otroke, in/ali otipnih opozorilih 21

Tabela 3: Snovi, za katere neposredno veljajo določbe uredbe CLP za zapirala, varna za otroke, in/ali otipna opozorila, če so prisotne v drugih snoveh ali zmeseh v navedenih ali večjih koncentracijah 22

Tabela 4: Razponi oznak za stavke o nevarnosti in previdnostne stavke v skladu z uredbo CLP 34

Tabela 5: Obvezne dodatne informacije za označevanje v skladu s členoma 25 in 32 uredbe CLP 37

Tabela 6: Najmanjše mere etiket in piktogramov v skladu z uredbo CLP 45

Tabela 7: Odstopanja od zahtev za označevanje za pakirance s prostornino 125 ml ali manj 51

1. Uvod

1.1 Komu je ta dokument namenjen?

Ta dokument je namenjen dobaviteljem kemičnih snovi in zmesi, in sicer:

- proizvajalcem in uvoznikom snovi;
- uvoznikom zmesi;
- nadaljnjim uporabnikom snovi in zmesi, vključno s formulatorji;
- distributerjem snovi in zmesi, vključno s trgovci na drobno.

Vsi dobavitelji morajo zagotoviti, da so njihove snovi in zmesi označene in zapakirane v skladu z določbami uredbe CLP, preden jih dajo v promet v EU.

1.2 Kaj vsebuje ta dokument?

Ta dokument vsebuje smernice za zahteve glede označevanja in pakiranja snovi in zmesi, ki so določene v uredbi CLP. Smernice se začnejo z oddelkom 2, ki vsebuje splošen pregled, vključno s pravnim okvirom, področjem uporabe uredbe CLP in posodobitvijo etiket iz uredbe CLP. Oddelek vsebuje tudi informacije o rokih za razvrstitev, označitev, pakiranje in posodobitev etiket iz uredbe CLP. Nato so v oddelku 3 in oddelku 4 obrazloženi zahteve za označevanje in pakiranje in pravila za uporabo elementov etikete iz uredbe CLP. Oddelek 5 vsebuje navodila o posebnih vidikih označevanja nevarnosti v skladu z uredbo CLP (npr. izvzetje iz določenih zahtev za označevanje in pakiranje, povezava med uredbo CLP in pravili označevanja za prevoz, zahteve za označevanje posebne embalaže v določenih primerih). V oddelku 6 in oddelku 7 smernic so navedeni praktični primeri, ki prikazujejo različne okoliščine, ki se lahko pojavijo pri oblikovanju etiket.

V teh smernicah je pojasnjeno predvsem naslednje:

- katere vidike je treba upoštevati pri ocenjevanju potrebne velikosti etikete;
- katere vrste dodatnih informacij so mogoče in kje na etiketi jih je treba navesti (oddelek 4.8 teh smernic);
- pogoji za odstopanja za majhno embalažo;
- povezave med uredbo CLP in pravili označevanja za prevoz;
- tehnične zahteve za tekoče detergente za pranje perila v topljivi embalaži za enkratno uporabo;
- kako izbrati najustreznejši sklop previdnostnih stavkov za etiketo;
- kako strukturirati informacije na etiketi za zagotovitev ustrezne berljivosti.

Bralec naj glede posebnih informacij o uporabi meril iz uredbe CLP za fizikalne nevarnosti ter nevarnosti za zdravje in okolje prebere *Smernice o uporabi meril za razvrščanje, označevanje in pakiranje*. Za splošen pregled glavnih značilnosti in postopkov, določenih v uredbi CLP, je uporabno prebrati *Uvodne smernice za uredbo CLP*.

2. Splošni pregled

2.1 Pravna podlaga

Uredba CLP je uredba EU o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi. Temelji na globalno usklajenem sistemu za razvrščanje in označevanje kemikalij Združenih narodov (GHS ZN). Uredba CLP je v Evropski uniji začela veljati 20. januarja 2009, zdaj pa je pravno zavezujoča tudi v državah Evropskega gospodarskega prostora (EGP) (v Norveški, na Islandiji in v Lihtenštajnu)[2]. Uredba CLP je 1. junija 2015 nadomestila določbe Direktive o nevarnih snoveh (Direktiva 67/548/EGS) in direktive o nevarnih pripravkih (Direktiva 1999/45/ES) (glejte oddelek 2.4 teh smernic). Uredba CLP se neposredno uporablja za dobavitelje v EU, ki proizvajajo, uvažajo, uporabljajo ali distribuirajo kemične snovi in zmesi.

V teh smernicah so pojasnjena pravila o označevanju in pakiranju iz uredbe CLP, primeri pa prikazujejo, kako se lahko oblikujejo etikete.

Na splošno mora etiketa iz uredbe CLP prikazovati določene elemente etikete, ki so prevzeti iz sistema GHS ZN, vključno s piktogramom/piktogrami za nevarnost, opozorilno besedo, stavki o nevarnosti in previdnostnimi stavki, skupaj z dodatnimi informacijami, če je to ustrezno, ki odražajo dodeljeno razvrstitev snovi ali zmesi. Hkrati je uredba CLP obdržala nekatere koncepte označevanja iz Direktive o nevarnih snoveh in direktive o nevarnih pripravkih, na primer odstopanja za majhno embalažo. Da bi se vključile nekatere informacije o nevarnostih, ki jih sistem GHS ZN še ne zajema, in dodatni elementi etikete, ki jih določa druga zakonodaja EU, je uredba CLP za etiketo uvedla koncept „dodatnih informacij".

Vse dobavljene snovi in zmesi, razvrščene kot nevarne in vsebovane v embalaži, je treba označiti v skladu z naslovom III (*Obveščanje o nevarnosti z označevanjem*), njihova embalaža pa mora biti skladna z določbami naslova IV (*Embalaža*) uredbe CLP.

Še eno ključno orodje, ki je poleg etikete na voljo za obveščanje o nevarnostih in je namenjeno samo poklicnim/industrijskim uporabnikom, je varnostni list (VL). Njegova zahtevana oblika in vsebina sta opredeljeni v členu 31 in Prilogi II[3] k Uredbi (ES) št. 1907/2006 (uredba REACH). Oblika in vsebina sta prilagojeni tako, da sta usklajeni s sistemom GHS ZN, v celoti pa tudi z uredbo CLP. Informacije, navedene na etiketi za nevarnost in v oddelku 2.2 varnostnega lista, morajo biti za isto snov ali zmes usklajene[4].

Dodatne informacije o pripravi varnostnega lista si oglejte v *Smernicah za pripravo varnostnih listov*.

---

[2] Uredba CLP je bila vključena v Sporazum EGP na podlagi Sklepa Skupnega odbora EGP št. 106/2012 z dne 15. junija 2012 o spremembi Priloge II (Tehnični predpisi, standardi, preskušanje in certificiranje) k Sporazumu EGP (UL L 309, 8.11.2012, str. 6–6).

[3] Z uredbama Komisije (EU) št. 453/2010 in 2015/830 je bila spremenjena uredba REACH, in sicer so Prilogo II k uredbi REACH nadomestile priloge k navedenima uredbama, da so se zahteve za varnostne liste uskladile s pravili za varnostne liste na podlagi GHS ZN; glejte: http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/ghs_welcome_e.html).

[4] Organ CARACAL je sprejel razlago, da ni potrebna privzeta zahteva glede vključitve enoličnega identifikatorja formule (UFI) v varnostni list (razen za nepakirane zmesi). Opozarjamo, da trenutno na ravni organa CARACAL potekajo razprave glede predlogov sprememb Priloge VIII k uredbi CLP in Priloge II k uredbi REACH (za več podrobnosti o enoličnih identifikatorjih formule glejte oddelek 4.8.1.1 teh smernic).

2.2 Področje uporabe označevanja in pakiranja v skladu z uredbo CLP

Običajno se snovi in zmesi, ki se dajo v promet, dobavijo v embalaži s potrebnimi informacijami o njihovem označevanju. Snov ali zmes mora biti označena v skladu s pravili iz uredbe CLP, kadar:

- je snov ali zmes razvrščena kot nevarna;
- je zmes, tudi če ni razvrščena kot nevarna, obravnavana v členu 25(6) uredbe CLP. V tem primeru se navedejo dodatni elementi etikete, opredeljeni v delu 2 Priloge II k uredbi CLP, skupaj z identifikatorjem izdelka, imenom in telefonsko številko dobavitelja.

V skladu s pravili iz uredbe CLP je treba označiti tudi eksplozivni izdelek (tj. izdelek, ki vsebuje eno ali več eksplozivnih snovi ali zmesi), ki izpolnjuje merila iz oddelka 2.1 Priloge I k uredbi CLP.

Snovi in zmesi, ki spadajo na področje uporabe Uredbe (ES) št. 1107/2009[5] (uredba o fitofarmacevtskih sredstvih) ali Uredbe (EU) št. 528/2012 (uredba o biocidnih proizvodih ali BPR), je treba označiti z elementi označevanja iz uredbe CLP, kot je primerno. Snovi in zmesi, ki spadajo na področje uporabe uredbe o fitofarmacevtskih sredstvih, je treba poleg tega označiti z dodatnim stavkom EUH401 *„Da bi preprečili tveganja za ljudi in okolje, ravnajte v skladu z navodili za uporabo.*" (glejte člen 25(2) uredbe CLP), vendar pa določbe o označevanju iz navedenih aktov ostanejo v celoti veljavne za kateri koli izdelek z njihovega zadevnega področja uporabe (glejte uvodno izjavo 47 uredbe CLP). V navedenih aktih obstajajo na primer posebne določbe za posodobitev etiket za take snovi in zmesi, dobavitelji pa morajo te določbe uporabljati namesto pravil iz uredbe CLP (glejte tudi člen 30(3) uredbe CLP). Dodatno odstopanje od uredbe CLP je povezano z uporabo drugačnih pravil o tem, katere informacije se lahko predstavijo v obliki letaka kot alternativnega načina za navajanje zahtevanih informacij za označevanje (glejte oddelek 5.3.1.1 teh smernic).

Uredba CLP vključuje tudi odstopanja od zahtev za označevanje in pakiranje, na primer za embalažo, ki je tako majhna ali take oblike, da ne more izpolnjevati splošnih pravil za uporabo etiket (glejte oddelek 5.3.1 teh smernic). Poleg tega uredba CLP dobaviteljem dovoljuje, da opustijo določene elemente etikete (glejte oddelek 5.3.2 teh smernic).

Nekatere snovi in zmesi za splošno uporabo se lahko dobavljajo tudi brez embalaže. V tem primeru mora biti snovi ali zmesi priložena kopija elementov etikete, na primer na računu. Trenutno to velja samo za cement in beton, pripravljena za uporabo v mokrem stanju (glejte oddelek 5.3.2.4 teh smernic).

2.3 Odstopanja od zahtev za označevanje v posebnih primerih

V uredbi CLP so opredeljeni odstopanja od zahtev za označevanje v skladu z uredbo CLP za posebne primere in pogoji za uporabo teh odstopanj. Takšen poseben primer so kovine v masivni obliki. Člen 23(d) uredbe CLP določa, da v posebnih primerih veljajo

[5] Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS, ki velja od 14. junija 2011. V členu 80 Uredbe (ES) št. 1107/2009 pa je določeno, da se mora Direktiva 91/414/EGS za določeno prehodno obdobje še naprej uporabljati za aktivne snovi iz Priloge I k navedeni direktivi.

odstopanja od zahtev za označevanje za: *„kovine v masivni obliki, zlitine, zmesi, ki vsebujejo polimere, zmesi, ki vsebujejo elastomere".*

V oddelku 1.3.4.1 Priloge I k uredbi CLP je še naprej razčlenjen člen 23 Uredbe in so določeni pogoji, ko označevanje ni potrebno, in sicer: *„če niso nevarne za zdravje ljudi pri vdihavanju, zaužitju ali v stiku s kožo ali za vodno okolje v obliki, v kateri so dane v promet".*

Pravno besedilo uredbe CLP ne opredeljuje, kdaj naj bi se oblika kovine štela za masivno. Z opredelitvijo privzete omejitve velikosti delca ni mogoče določiti, ali člen 23 uredbe CLP velja za katero koli kovino.

Proizvajalec ali dobavitelj, ki želi uporabiti odstopanje od določb glede označevanja, mora dokazati, da oblika, v kateri je kovina ali zlitina dana v promet, ne predstavlja nevarnosti. Oddelek 2.1 varnostnega lista mora vsebovati razvrstitev kovine in informacije o uporabi izjeme glede označevanja za obliko, v kateri je dana v promet.

V zvezi z drugimi primeri, opisanimi v členu 23 uredbe CLP, glejte navedeni člen in oddelek 1.3 Priloge I k uredbi CLP, ker ta dokument ne vsebuje dodatnih smernic za take primere.

2.4 Časovni okviri za razvrščanje, označevanje, pakiranje in posodabljanje etiket za nevarnost iz uredbe CLP

Uredba CLP je bila uvedena postopno, 1. junija 2015 pa se je začela uporabljati v celoti. Med prehodnim obdobjem so se istočasno uporabljala nekatera pravila iz uredbe CLP in prejšnje zakonodaje (Direktive o nevarnih snoveh in direktive o nevarnih pripravkih), da so imela podjetja dovolj časa za prehod na pravila iz uredbe CLP, podjetja pa so lahko celotno uredbo CLP prostovoljno uporabljala od začetka njene veljavnosti.

Od 1. decembra 2010 je treba snovi razvrščati, označevati in pakirati v skladu z uredbo CLP. Iste obveznosti od 1. junija 2015 veljajo tudi za zmesi. Prehodno obdobje za zmesi, razvrščene, označene in pakirane v skladu z direktivo o nevarnih pripravkih, ki so bile v promet dane pred 1. junijem 2015, se je končalo 1. junija 2017.

Direktiva o nevarnih snoveh in direktiva o nevarnih pripravkih nista več veljavni v nobenem primeru. Vse snovi in zmesi je zdaj treba razvrščati, označevati in pakirati v skladu z uredbo CLP. Taka razvrstitev za snovi in zmesi se navede v varnostnem listu. Zahteva, da je treba v varnostnem listu navesti razvrstitve za snovi kot take ali snovi v zmeseh v skladu z Direktivo o nevarnih snoveh oziroma razvrstitve za zmesi v skladu z direktivo o nevarnih pripravkih, se ne uporablja več. Zagotoviti je treba le ustrezne informacije v skladu z uredbo CLP (glejte tudi *Smernice za pripravo varnostnih listov*).

Po vseh spremembah razvrstitve in označitve, če je revidirana razvrstitev strožja ali so potrebni novi dodatni elementi etikete, člen 30 uredbe CLP določa, da mora dobavitelj nemudoma posodobiti te informacije na etiketi, kar pomeni takoj, ko je to praktično izvedljivo.

Kadar so potrebne druge spremembe označevanja (npr. če je revidirana razvrstitev manj stroga ali se spremenijo kontaktni podatki dobavitelja), mora dobavitelj etiketo posodobiti v 18 mesecih.

Če nova ali posodobljena usklajena razvrstitev izvira iz prilagoditve uredbe CLP tehničnemu napredku, se datum uporabe določi na podlagi prilagoditve tehničnemu napredku.

Dodatne spremembe etikete, ki jih je treba opraviti v 18 mesecih, obsegajo tudi posodobitev informacij za označevanje za nekatere zmesi, za katere se uporabljajo posebna pravila za dodatno označevanje v skladu z delom 2 Priloge II k uredbi CLP.

Vendar za posodobitev etiket direktiva o biocidnih proizvodih in direktiva o fitofarmacevtskih sredstvih vsebujeta posebne določbe, ki jih morajo uporabljati dobavitelji snovi ali zmesi s področja uporabe navedenih aktov.

3. Zahteve za označevanje in pakiranje v skladu z uredbo CLP

3.1 Splošna pravila za označevanje

Splošna in posebna pravila v zvezi z vsebino in uporabo etikete iz uredbe CLP so opredeljena v členu 31 uredbe CLP.

V skladu z uredbo CLP morajo biti etikete trdno pritrjene na eno ali več površin embalaže, ki neposredno vsebuje snov ali zmes, in jih je mogoče brati vodoravno, ko je pakiranec postavljen na običajni način. Elementi etikete, zlasti piktogrami za nevarnost, se morajo jasno razlikovati od ozadja. Vsi elementi etikete morajo biti dovolj veliki, razmiki med njimi pa taki, da jih je mogoče brez težav prebrati. Označeni morajo biti jasno in trajno. Fizična etiketa ni potrebna, če so elementi etikete jasno vidni na sami embalaži.

3.2 Elementi etikete za nevarnost v skladu z uredbo CLP

V skladu s členom 17 uredbe CLP morata biti snov in zmes, razvrščeni kot nevarni, opremljeni z etiketo, ki vključuje:

- ime, naslov in telefonsko številko enega ali več dobaviteljev;
- nominalno količino snovi ali zmesi v pakirancu, ki je na voljo za splošno uporabo, razen če je ta količina navedena drugje na pakirancu;
- identifikatorje izdelka;
- po potrebi piktograme za nevarnost;
- po potrebi ustrezno opozorilno besedo;
- po potrebi stavke o nevarnosti;
- po potrebi ustrezne previdnostne stavke;
- po potrebi oddelek za dodatne informacije.

V skladu s Prilogo VIII k uredbi CLP[6] je treba na etiketo zmesi, ki spadajo na področje uporabe člena 45 in Priloge VIII k uredbi CLP, dodati, tj. natisniti ali pritrditi, tudi enolični identifikator formule (UFI), če se uporablja (glejte oddelek 4.8.1.1 teh smernic)[7].

Upoštevati je treba, da se za določene elemente etikete uporabljajo pravila prednostne razvrstitve. Ta pravila so dodatno pojasnjena v naslednjih oddelkih.

- Uredba CLP zahteva, da je etiketa sestavljena v uradnem jeziku ali uradnih jezikih držav članic, v katerih se snov ali zmes daje v promet, razen če zadevna država članica določi drugače[8]. Dobavitelji lahko to dosežejo z izdelavo etiket v več

[6] Glejte Uredbo Komisije (EU) 2017/542.

[7] Možnost, da se enolični identifikator formule natisne na embalažo v bližini drugih informacij za označevanje, in ne na etiketo, je odobril organ CARACAL. Čeprav po mnenju Evropske komisije in večine držav članic kombinirano branje členov 32(4) in 31(5) uredbe CLP to dopušča, je treba na podlagi omejenega števila pripomb držav članic zaključiti razprave o tej pravni razlagi glede vprašanja, ali trenutno pravno besedilo že dopušča tako kombinirano branje ali pa je potrebna sprememba oddelka 5.2 dela A Priloge VIII in člena 25(7) uredbe CLP.

[8] Oglejte si tabelo „Jeziki, ki se zahtevajo za etikete in varnostne liste“ (Languages required for labels and safety data sheets), ki je na voljo na spletišču agencije ECHA na naslovu: https://echa.europa.eu/sl/regulations/clp/labelling.

jezikih, ki vključujejo uradne jezike več držav, v katere se dobavlja snov ali zmes, ali z izdelavo ločenih etiket za vsako državo z ustreznim jezikom ali jeziki.

Dobavitelji lahko po želji na etiketah poleg zahtevanih jezikov uporabijo več jezikov, če so podrobnosti v vseh jezikih enake, vendar to ne bi smelo vplivati na berljivost obveznih informacij za označevanje in povzročiti odstopanj od zahtev za označevanje (glejte oddelek 5.3.1 teh smernic).

3.3 Razvrstitev informacij na etiketi za nevarnost v skladu z uredbo CLP

V členu 32 uredbe CLP je navedenih nekaj omejenih pravil, ki določajo razvrstitev informacij na etiketi. Dodatne podrobnosti v zvezi z razvrstitvijo elementov etikete so prepuščene presoji osebe, ki je odgovorna za sestavljanje etikete. Splošno pravilo je, da morajo biti informacije strukturirane tako, da jih je mogoče brez težav prebrati in razumeti. Primeri so navedeni v tabeli 1 v nadaljevanju:

Tabela 1: Zahteve za označevanje v skladu z uredbo CLP v primerjavi s presojo dobavitelja

Zahteva iz uredbe CLP (člen 32)	Primer odločitve, prepuščene presoji dobavitelja
Piktogrami za nevarnost, opozorilna beseda, stavki o nevarnosti in previdnostni stavki so na etiketi razvrščeni skupaj.	Dobavitelj lahko sam izbere razvrstitev piktogramov.
Stavke o nevarnosti je treba na etiketi razvrstiti skupaj.	Dobavitelj lahko določi vrstni red stavkov o nevarnosti. Dobavitelj se lahko odloči, ali bodo te skupine na levi ali desni strani ali kjer koli drugje na etiketi.
Previdnostne stavke je treba na etiketi razvrstiti skupaj.	Dobavitelj lahko določi vrstni red previdnostnih stavkov, vendar mora zagotoviti, da so razvrščeni skupaj s stavki o nevarnosti. Dobavitelj se lahko odloči, ali bodo te skupine na levi ali desni strani ali kjer koli drugje na etiketi.
Če se na etiketi uporablja več kot en jezik, je treba stavke o nevarnosti in previdnostne stavke v istem jeziku na etiketi razvrstiti skupaj.	Kadar mora dobavitelj za izpolnjevanje zahtev iz člena 31 uredbe CLP v zvezi z jeziki, ki se zahtevajo v določeni državi članici, uporabiti alternativna sredstva, se lahko odloči, ali bo zahtevo izpolnil z izvlečnimi etiketami, privezanimi etiketami ali na zunanji embalaži v skladu z oddelkom 1.5.1 Priloge I k uredbi CLP.
Vse dodatne informacije iz člena 25 uredbe CLP je treba vključiti v oddelek za dodatno označevanje in razvrstiti skupaj z elementi etikete, ki so določeni v členu 17(1)(a) do (g) uredbe CLP.	Dobavitelj se lahko odloči, kako bo ta oddelek vidno ločil od oddelka, ki vsebuje elemente etikete, opredeljene v členu 17(1)(a) do (g) uredbe CLP. Lahko se odloči tudi, da bo te informacije navedel na več kot enem mestu na etiketi.
Elementi etikete morajo biti lahko berljivi (člen 31(3)).	Priporoča se, da se celi stavki ohranijo skupaj in v eni vrstici, če je to mogoče. Velikost pisave in razmaki morajo biti dovolj veliki in v sorazmerju z merami etikete.

3.4 Pravila iz uredbe CLP za embalažo snovi in zmesi

Pred natančnejšim opisom zahtev za embalažo iz uredbe CLP se mora bralec seznaniti s tremi opredelitvami pojmov iz uredbe CLP:

člen 2(35): *„pakiranec" pomeni končni izdelek pakiranja, ki ga sestavljata embalaža in njena vsebina;*

člen 2(36): *„embalaža" pomeni eno ali več posod in vse druge sestavine ali materiale, ki so potrebni, da lahko posoda izpolni svojo funkcijo zadrževanja in druge varnostne funkcije;*

člen 2(37): *„vmesna embalaža" pomeni embalažo med notranjo embalažo ali izdelki in zunanjo embalažo.*

Člen 35 uredbe CLP vključuje zahteve za embalažo, ki vsebuje nevarne snovi ali zmesi. Namen teh določb je zagotoviti, da:

- je embalaža oblikovana, izdelana in zaprta tako, da vsebina ne more uhajati;
- vsebina ne poškoduje materialov, iz katerih so izdelani embalaža in zapirala, in s temi materiali ne tvori nevarnih spojin;
- so embalaža in zapirala vzdržljivi in trdni, da se ne morejo razrahljati;
- je embalaža, opremljena z zamenljivimi zapirali, oblikovana tako, da jo je mogoče večkrat ponovno zapreti, ne da bi pri tem vsebina iz nje uhajala;
- embalaža ni privlačna za otroke in ne vzbuja njihove radovednosti ali zavaja potrošnika, kadar se dobavlja za splošno uporabo;
- embalaža nima podobnega videza ali oblike, ki se uporablja za živila, živalsko krmo, zdravila ali kozmetične izdelke in ki bi lahko bila zavajajoča za potrošnike.

Za embalažo, ki izpolnjuje zahteve zakonodaje o prevozu, se šteje, da izpolnjuje zahteve iz zgornjih alinej (upoštevajte pa, da izpolnjevanje pogojev iz zgornjih alinej samo po sebi običajno ne zadošča za izpolnjevanje zahtev zakonodaje o prevozu).

Za snovi in zmesi, ki se dobavljajo za splošno uporabo, uredba CLP določa pravila za:

- uporabo zapiral, varnih za otroke (CRF) (glejte oddelek 3.4.1 teh smernic);
- uporabo otipnih opozoril za nevarnost (TWD) (glejte oddelek 3.4.1 teh smernic);
- tekoče gospodinjske detergente za pranje perila v topljivi embalaži za enkratno uporabo (glejte oddelek 3.4.2 teh smernic).

Prvi dve določbi veljata za posebni razred/kategorijo nevarnosti ali koncentracijo določenih snovi, ki jih vsebujejo druge snovi ali zmesi (glejte tabeli 2 in 3 teh smernic).

3.4.1 Zapirala, varna za otroke, in otipna opozorila za nevarnost

Določbe, opisane v tem oddelku, veljajo le za embalažo proizvodov, namenjenih za splošno uporabo, kot so na primer proizvodi, ki se prodajajo/ponujajo pri trgovcih na drobno ali v prodajalni, kjer ima javnost prost dostop do njih, in proizvodi, ki se za splošno uporabo prodajajo prek spletišča.

Zahteve za zapirala, varna za otroke, in otipna opozorila za nevarnost ne veljajo za embalažo za proizvode, ki je namenjena le poklicnim uporabnikom.

Zapiralo, varno za otroke

Embalaža, varna za otroke[9], je embalaža, ki jo sestavljata posoda in ustrezno zapiralo, ki jo majhni otroci, mlajši od 52 mesecev, težko odprejo (ali katere vsebino težko dosežejo), odrasli pa z njeno pravilno uporabo nimajo težav[10].

Besedilo v Prilogi II k uredbi CLP omenja dve vrsti zapiral, varnih za otroke, za embalažo:

- **embalaža za enkratno zapiranje** – embalaža, ki je ni mogoče ponovno pravilno zapreti, ko se odstrani vsa vsebina ali njen del, na primer pretisni omot ali ponovno polnjenje osvežilcev zraka;
- **embalaža za večkratno zapiranje** – embalaža (na primer litrska steklenica ali petlitrska posoda), ki se lahko po prvem odpiranju večkrat ponovno zapre in uporabi, ne da bi se zmanjšala varnost.

Priloga II k uredbi CLP vključuje zahtevo, da morajo biti zapirala na zgoraj omenjeni embalaži v skladu z naslednjima standardoma, kakor sta bila spremenjena:

- EN ISO 8317 (embalaža za večkratno zapiranje) in
- CEN EN 862 (embalaža za enkratno zapiranje).

Skladnost z navedenima standardoma lahko potrdijo le laboratoriji, ki so skladni s standardom EN ISO/IEC 17025, kakor je bil spremenjen. Standard EN ISO/IEC 17025 se nanaša na pristojnost preskuševalnih laboratorijev in zahteve, ki jih morajo izpolnjevati, da dokažejo, da so tehnično usposobljeni in lahko dosežejo tehnično veljavne rezultate. V posebnih primerih iz oddelka 3.1.4.2 Priloge II k uredbi CLP, tj. če se zdi očitno, da je embalaža dovolj varna za otroke, ker ti do vsebine ne morejo priti brez orodja, omenjenih testov embalaže za enkratno in večkratno zapiranje ni treba izvesti[11].

Embalaža kakršne koli prostornine, ki je namenjena za splošno uporabo, mora biti opremljena z zapirali, varnimi za otroke, če so snovi ali zmesi:

- razvrščene glede na akutno strupenost 1–3 – oralno (H300 in H301), dermalno (H310 in H311) ali vdihavanje (H330 in H331), STOT-SE 1 (H370), STOT-RE 1 (H372), jedkost za kožo kategorije 1, podkategorije 1A, 1B, 1C (H314), ali
- razvrščene kot nevarne za vdihavanje (H304), razen snovi in zmesi, ki so dane v promet v obliki aerosolov ali v posodi, zaprti z zapečatenim zapiralom za razprševanje, ali
- ki vsebujejo metanol s koncentracijo 3 % ali več ali diklorometan s koncentracijo 1 % ali več (glejte tudi tabelo 3 v teh smernicah).

---

[9] Opozarjamo, da se terminologija v pravnem besedilu uredbe CLP in standardu EN razlikuje. Uredba CLP omenja embalažo, opremljeno z **zapiralom**, varnim za otroke, medtem ko standard EN ISO 8317 omenja **embalažo**, varno za otroke.

[10] V skladu s standardom EN ISO 8317.

[11] Glejte tudi *Poročilo o pilotnem projektu Foruma o zapiralih, varnih za otroke* (Report on the Forum pilot project on Child-resistant fastenings).

Otipna opozorila za nevarnost

Pakiranci, opremljeni z otipnim opozorilom za nevarnost, omogočajo slepim in slabovidnim osebam, da ugotovijo, ali vsebujejo nevarno snov ali zmes. Otipno opozorilo za nevarnost mora biti na embalažo nameščeno tako, da ga je mogoče občutiti pred stikom z vsebino. Opozorilo mora biti nameščeno tako, da noben drug reliefni vzorec ne more povzročiti zmote. Točno mesto otipnega opozorila za nevarnost je določeno v standardu EN ISO 11683.

V normalnih pogojih uporabe mora otipno opozorilo za nevarnost ostati otipno med celotnim pričakovanim obdobjem uporabe pakiranca. Otipno opozorilo za nevarnost ni potrebno na zunanji embalaži, kot je na primer kartonski zaboj, ki varuje steklenico[12].

V skladu z zahtevo iz Priloge II k uredbi CLP mora biti otipno opozorilo za nevarnost usklajeno s standardom EN ISO 11683, kakor je bil spremenjen. Standardni simbol, ki se zahteva za otipno opozorilo za nevarnost („običajni" simbol na podlagi standarda ISO), je enakostranični trikotnik. V izjemnih primerih (če uporaba običajnega simbola fizično ni mogoča) se lahko uporabi simbol s tremi pikami. Če tudi simbola s tremi pikami fizično ni mogoče uporabiti, se lahko uporabi simbol s tremi mm[13].

Embalažo kakršne koli prostornine, ki je namenjena za splošno uporabo, je treba opremiti z otipnim opozorilom za nevarnost, če so snovi ali zmesi razvrščene glede na:

- akutno strupenost 1–4 – oralno (H300, H301 in H302), dermalno (H310, H311 in H312) ali vdihavanje (H330, H331 in H332);
- jedkost za kožo kategorije 1, podkategorije 1A, 1B in 1C (H314);
- mutagenost za zarodne celice kategorije 2 (H341);
- rakotvornost kategorije 2 (H351);
- strupenost za razmnoževanje kategorije 2 (H361);
- preobčutljivost dihal kategorij 1, 1A in 1B (H334);
- STOT SE 1 ali 2 (H370 in H371);
- STOT RE 1 ali 2 (H372 in H373);
- nevarnost za vdihavanje kategorije 1 (H304);
- vnetljive pline kategorij 1 in 2 (H220 in H221);
- vnetljive tekočine kategorij 1 in 2 (H224 in H225) ali
- vnetljive trdne snovi kategorij 1 in 2 (H228).

V skladu z oddelkom 3.2.1.2 Priloge II k uredbi CLP otipno opozorilo za nevarnost ni potrebno za prenosne plinske posode. Tudi aerosolov in posod, zaprtih z zapečatenim zapiralom za razprševanje, ki vsebujejo snovi ali zmesi, razvrščene kot nevarne za vdihavanje, ni treba opremiti z otipnim opozorilom, razen če so razvrščene glede na eno ali več drugih nevarnosti, navedenih zgoraj.

Tabela 2 vsebuje pregled razvrstitev glede na nevarnosti, za katere veljajo določbe uredbe CLP o zapiralih, varnih za otroke, in/ali otipnih opozorilih za nevarnost. Tabela 3

[12] V skladu s standardom EN ISO 11683.

[13] Razporeditev in oblika trikotnika, simbola s tremi pikami in simbola s tremi mm sta določeni v standardu EN ISO 11683.

vsebuje seznam snovi, za katere veljajo določbe uredbe CLP za zapirala, varna za otroke, in/ali otipna opozorila za nevarnost, če so v določeni koncentraciji prisotne v drugih snoveh ali zmeseh.

Tabela 2: Razvrstitve glede na nevarnosti, zaradi katerih se uporabljajo določbe uredbe CLP o zapiralih, varnih za otroke, in/ali otipnih opozorilih

Razred nevarnosti, kategorija	Zapirala, varna za otroke	Otipna opozorila
Akutna strupenost kategorije 1 do 3	✓	✓
Akutna strupenost kategorije 4		✓
STOT SE 1	✓	✓
STOT SE 2		✓
STOT RE 1	✓	✓
STOT RE 2		✓
Jedkost za kožo (kategorija 1, podkategorije: 1A, 1B in 1C)	✓	✓
Preobčutljivost dihal (kategorija 1, podkategoriji: 1A in 1B)		✓
Nevarnost pri vdihavanju kategorije 1 *Zapirala, varna za otroke, in otipna opozorila za nevarnost niso potrebna, če se snov ali zmes dobavlja v obliki aerosolov ali v posodi, zaprti z zapečatenim zapiralom za razprševanje, in če snov ali zmes ni razvrščena glede na drugo nevarnost, zaradi katere bi bila potrebna namestitev zapirala, varnega za otroke, ali otipnega opozorila za nevarnost.*	✓	✓
Mutagenost za zarodne celice kategorije 2		✓
Rakotvornost kategorije 2		✓
Strupenost za razmnoževanje kategorije 2		✓
Vnetljivi plini kategorij 1 in 2		✓
Vnetljive tekočine kategorij 1 in 2		✓
Vnetljive trdne snovi kategorij 1 in 2		✓

Tabela 3: Snovi, za katere neposredno veljajo določbe uredbe CLP za zapirala, varna za otroke, in/ali otipna opozorila, če so prisotne v drugih snoveh ali zmeseh v navedenih ali večjih koncentracijah

Opredelitev snovi	Mejna koncentracija	Zapirala, varna za otroke	Otipna opozorila
Metanol	**≥ 3%**	✓	✓*
Diklorometan	**≥ 1%**	✓	✓**

* Upoštevati je treba, da je otipno opozorilo potrebno tudi za zmesi metanola nad določeno koncentracijo, ker je treba zmes takrat razvrstiti kot vnetljivo tekočino kategorije 2, STOT SE kategorije 1 ali 2.

** Poleg tega bi bile zmesi, ki vsebujejo diklorometan s koncentracijo več kot 1 %, razvrščene kot rakotvorne kategorije 2, zato je potrebno otipno opozorilo.

3.4.2 Tekoči gospodinjski detergenti za pranje perila v topljivi embalaži za enkratno uporabo

Uvedeni so bili dodatni varnostni ukrepi za tekoče detergente za pranje perila v topljivih kapsulah. Namen teh ukrepov je zagotoviti boljše varstvo širše javnosti, zlasti majhnih otrok, ki bi kapsule lahko dali v usta.
Dodatne varnostne zahteve zagotavljajo, da je embalaža manj privlačna in jo otroci težje odprejo. Poleg tega morajo opozorila na embalaži starše in osebe, ki zagotavljajo otroško varstvo, opozoriti, da je treba take proizvode hraniti zunaj dosega otrok.

Poleg navedenih posebnih pravil je dobavitelj v skladu s členom 35(2) uredbe CLP odgovoren, da zagotovi, da videz embalaže ni privlačen za otroke in da je, na primer, ni mogoče zamenjati z embalažo za živila ali igračami.

Gospodinjski detergent za pranje perila pomeni detergent za pranje perila, ki je bil dan v promet za nepoklicne uporabnike, tudi za uporabo v javnih pralnicah[14].

V členu 35(2) in oddelku 3.3 Priloge II k uredbi CLP so določene naslednje zahteve za pakiranje in označevanje tekočih detergentov za pranje perila v topljivi embalaži za enkratno uporabo:

Obveznost dajanja tekočih gospodinjskih detergentov za pranje perila v promet v zunanji embalaži

Tekoči gospodinjski detergenti za pranje perila v topljivi embalaži za enkratno uporabo (na primer tekoči detergent v kapsulah ali tabletah za uporabo v pralnih strojih) morajo biti v zunanji embalaži. Če niso, je to v nasprotju z zahtevami iz člena 35(1) uredbe CLP in oddelka 3.3.1 Priloge II k uredbi CLP.

Določbe o zunanji embalaži

Da bi se zmanjšala privlačnost, ki jo tekoči gospodinjski detergenti za pranje perila v topljivi embalaži za enkratno uporabo predstavljajo za otroke, mora biti zunanja embalaža neprozorna ali neprosojna (na primer posoda, pobarvana z barvami, skozi katere se ne vidi), da vsebina, tj. izdelek ali posamezni odmerki, ni vidna.

[14] Člen 2(1a) Uredbe (ES) št. 648/2004 o detergentih.

Na zunanji embalaži je treba na vidno mesto in v obliki, ki pritegne pozornost, navesti previdnostni stavek P102 („Hraniti zunaj dosega otrok.“).

Poleg tega mora biti zunanja embalaža samostoječa posoda z enostavnim večkratnim zapiranjem, tj. sistem za zapiranje se mora brez težav ponovno zapreti z enim gibom (na primer pri pakiranju v lončke z enim pritiskom s prstom). Cilj tega ukrepa je preprečiti tveganje, da v primeru težav z zapiranjem posoda preprosto ostane odprta.

Ker je očitno glavni razlog za nezgode preprost dostop do kapsul z detergentom, mora biti zunanja embalaža opremljena z zapiralom, ki majhnim otrokom preprečuje odpiranje embalaže. Tako zapiralo se lahko odpre le s koordinirano uporabo obeh rok z določeno močjo, kar majhnim otrokom otežuje odpiranje embalaže. Opozoriti je treba, da ta zahteva ni vedno v skladu z zahtevo za zapiranje glede zapiral, varnih za otroke, ki je opisana v oddelku 3.4.1 teh smernic.

Poleg tega mora biti zapiralo embalaže oblikovano za večkratno uporabo tako, da ohrani svojo funkcionalnost ob večkratnem odpiranju in zapiranju v celotni življenjski dobi zunanje embalaže.

Določbe o topljivi (notranji) embalaži

Da bi se povečala odpornost topljive embalaže, so bile uvedene dodatne tehnične zahteve (mehanska odpornost in raztopitev v vodi).

Poleg izpolnjevanja zahtev za zunanjo embalažo mora topljiva embalaža vsebovati averzivno sredstvo (npr. odvračalo v obliki grenčice ali drugo sredstvo) proti oralni izpostavljenosti. Averzivno sredstvo mora biti dodano v koncentraciji, ki je varna in ki v primeru oralne izpostavljenosti sproži odvračilne reflekse v največ šestih sekundah.

Topljivi film mora prav tako izpolnjevati najnižja merila glede mehanske odpornosti in odpornosti proti topnosti. Tekočo vsebino mora ohraniti vsaj 30 sekund, ko se topljiva embalaža da v vodo pri 20 °C. Odporen mora biti tudi proti mehanski tlačni sili vsaj 300 N pod standardnimi preskusnimi pogoji.

Za označevanje topljive embalaže za enkratno uporabo s prostornino vsebine 25 ml ali manj lahko velja izjema glede označevanja pod pogoji, določenimi v oddelku 1.5.2.2 Priloge I k uredbi CLP (glejte oddelek 5.3.2.2 teh smernic). Zahteve za označevanje iz člena 17 uredbe CLP veljajo za topljivo embalažo z več kot 25 ml vsebine.

4. Pravila za uporabo elementov etiket iz uredbe CLP

4.1 Kontaktni podatki dobavitelja

V skladu s členom 17 uredbe CLP je treba na etiketi navesti kontaktne podatke enega ali več dobaviteljev. Načeloma lahko dobavno verigo sestavlja več kot en dobavitelj iste snovi ali zmesi, npr. če formulator dobavi zmes distributerju, ta pa jo bo dobavil tudi tretjim osebam, vendar v členu 17 uredbe CLP ni določeno, ali je treba v takih primerih navesti kontaktne podatke obeh dobaviteljev. Uredba ne določa niti, ali imajo prednost kontaktni podatki določenega dobavitelja.

V skladu s členom 4(4) uredbe CLP mora vsak dobavitelj zagotoviti, da se nevarna snov ali zmes označi in zapakira v skladu z naslovoma III in IV uredbe CLP, preden se da v promet. Na poti po dobavni verigi se lahko označevanje iste snovi ali zmesi razlikuje glede na velikost pakiranca ali zaradi dodatnih plasti embalaže (glejte oddelek 5.2, oddelek 5.3 in oddelek 5.4 teh smernic).

Če dobavitelj spremeni embalažo tako, da je treba elemente etikete iz člena 17 uredbe CLP prikazati drugače kot na etiketi/embalaži, ki jo je prejel, mora na etiketo dodati svoje ime in kontaktne podatke, saj je s tem prevzel odgovornost za prepakiranje in ponovno označitev snovi ali zmesi. V tem primeru lahko dobavitelj kontaktne podatke svojega dobavitelja nadomesti s svojimi kontaktnimi podatki.

Če dobavitelj embalaže ne spremeni, mu na etiketo ni treba dodati svojih kontaktnih podatkov ali kontaktnih podatkov svojega dobavitelja nadomestiti s svojimi kontaktnimi podatki, po želji pa lahko to vendarle stori. Če dobavitelj spremeni jezik(e) na etiketi, je odgovoren za pravilen prevod vsebine etikete in mora h kontaktnim podatkom ustreznega dobavitelja, ki je izdal prvotno etiketo, dodati svoje kontaktne podatke.

4.2 Identifikatorji izdelka

V tem oddelku so določena navodila glede zahtev za identifikatorje izdelka za snovi (člen 18(2) uredbe CLP) in zmesi (člen 18(3) uredbe CLP). Splošno pravilo je, da se morajo v varnostnem listu[15] za snov ali zmes uporabljati enaki identifikatorji izdelka, kot so izbrani za etiketo. Vsak identifikator izdelka, izbran za etiketo, se zapiše v uradnih jezikih držav članic, v katerih se snov ali zmes daje v promet, razen če zadevne države članice določijo drugače (glejte člen 17(2) uredbe CLP).

4.2.1 Snovi

Identifikator izdelka za snov vključuje vsaj eno od naslednjih navedb:

- ime in identifikacijsko številko, kot sta navedena v delu 3 Priloge VI k uredbi CLP.

  Ime je lahko katero koli ime, ki je navedeno kot mednarodna kemijska opredelitev v stolpcu 2 tabel v delu 3 Priloge VI k uredbi CLP[16]. Identifikacijska

[15] Za več informacij glejte *Smernice za pripravo varnostnih listov*.

[16] Opozarjamo, da se z Uredbo Komisije (EU) 2018/669 z dne 16. aprila 2018 (enajsta prilagoditev uredbe CLP tehničnemu napredku) uvajajo prevodi kemijskih imen snovi, ki imajo usklajeno razvrstitev in označitev v tabeli 3 v Prilogi VI k uredbi CLP, v vse jezike. Enajsta prilagoditev tehničnemu napredku je temeljila na prečiščenem besedilu uredbe CLP do šeste prilagoditve tehničnemu napredku, saj so bile v poznejših prilagoditvah tehničnemu napredku kemijska imena že prevedena. Vse druge informacije, razen kemijskih imen, se še naprej uporabljajo, kot so

številka je običajno indeksna številka, številka ES ali številka CAS. Priporočljivo je uporabljati številko, ki omogoča nedvoumno identifikacijo snovi. V nekaterih primerih je upravičena uporaba dveh številk, npr. številk CAS in ES. Pri prevajanju imena snovi iz Priloge VI v zahtevane jezike je morda smiselno preveriti, ali je ustrezni prevod že na voljo v javni zbirki podatkov, npr. v popisu razvrstitev in označitev agencije ECHA (glejte https://echa.europa.eu/sl/information-on-chemicals/cl-inventory-database). Če je v Prilogi VI k uredbi CLP ali popisu razvrstitev in označitev na voljo prevedeno ime, ima to ime prednost, ali

- če snov ni vključena v del 3 Priloge VI k uredbi CLP, ime in identifikacijsko številko, kot sta navedena v popisu razvrstitev in označitev.

  Ime je običajno ime IUPAC[17], ime ES ali ime CAS. Identifikacijska številka je številka ES ali številka CAS ali indeksna številka (ki izvira iz tabele 3 v Prilogi VI k uredbi CLP). Priporočljivo je uporabljati številke, ki zagotavljajo nedvoumno identifikacijo snovi. Priporočljivo je izbrati identifikator, kot je številka ES ali številka CAS (če je to ustrezno), da se zmanjša potreba po revidiranju varnostnega lista, ali

- če snov ni vključena niti v del 3 Priloge VI k uredbi CLP niti v popis razvrstitev in označitev, številko CAS in ime IUPAC ali številko CAS in drugo mednarodno kemijsko ime, npr. ime iz nomenklature INCI[18], če je to ustrezno, ali
- ime IUPAC ali drugo mednarodno kemijsko ime, npr. ime v nomenklaturi INCI, kjer je ustrezno, če številka CAS ni na voljo in se ne uporablja nič od zgornjega.

4.2.2 Zmesi

Identifikatorji izdelka za zmesi morajo vsebovati:

- trgovsko ime ali oznako zmesi in
- opredelitev vseh snovi v zmesi, zaradi katerih se zmes razvrsti na podlagi akutne strupenosti, jedkosti za kožo ali hude poškodbe oči, mutagenosti za zarodne celice, rakotvornosti, strupenosti za razmnoževanje, preobčutljivosti dihal ali kože, specifične strupenosti za ciljne organe (STOT) ali nevarnosti za vdihavanje.

---

navedene v zadevnih prilagoditvah tehničnemu napredku, zlasti informacije glede razvrstitve in označitve, razen če je bil vnos spremenjen s prilagoditvijo tehničnemu napredku, sprejeto po šesti prilagoditvi tehničnemu napredku, in se že uporablja. Enajsta prilagoditev tehničnemu napredku se bo uporabljala od 1. decembra 2019, prostovoljno pa se lahko uporablja že pred navedenim datumom.

[17] Če je ime IUPAC daljše od 100 znakov, lahko dobavitelji uporabijo eno od drugih imen (običajno ime, trgovsko ime ali okrajšavo) iz oddelka 2.1.2 Priloge VI k uredbi REACH, če prijava razvrstitve in označitve agenciji ECHA v skladu s členom 40(1)(b) uredbe CLP vključuje ime IUPAC in drugo uporabljeno ime.

[18] Ime iz *mednarodne nomenklature kozmetičnih sestavin* (INCI) je v Evropski uniji obvezno v skladu z Uredbo (ES) št. 1223/2009, ki ureja označevanje imen sestavin na kozmetičnih izdelkih. Sistem INCI je bil v Evropski skupnosti uveden v letih 1996 in 1997 in je uveljavljen za kozmetične izdelke. Uporablja se tudi v številnih državah nečlanicah EU. Od leta 2004 je sistem INCI v EU obvezen tudi za označevanje sredstev za konzerviranje in alergenih dišavnih sestavin v skladu z Uredbo (ES) št. 648/2004 (uredbo o detergentih).

Uredba CLP ne določa vrste kemijskih imen[19], ki bi jih bilo treba uporabljati za opredelitev kemičnih snovi v zmesi. V njej je omenjen le pristop, ki se uporablja za opredelitev snovi v zmesi, zaradi katerih se zmes razvrsti (glejte člen 18(3)(b) in drugi odstavek člena 18(3) uredbe CLP). Kljub temu se priporoča, da se pri izbiri kemijskega imena uporabi pristop iz člena 18(2) uredbe CLP. Če je ime snovi krajše od drugih imen, ki so na voljo uporabniku/potrošniku, ali če je ime za uporabnika/potrošnika bolj razumljivo v jeziku države članice, v kateri se zmes daje v promet, se uporabi to ime. To pogosto velja za običajne ali osnovne sestavine. Če je v Prilogi VI k uredbi CLP[20] ali popisu razvrstitev in označitev na voljo prevedeno ime, ima to ime prednost.

Če je drugo mednarodno kemijsko ime (na primer ime INCI) uporabniku/potrošniku bolj poznano, je mogoče odstopanje od pristopa iz člena 18(2) uredbe CLP. Priporočena je uporaba imena, ki je dobro poznano. Ime snovi mora nedvoumno opredeljevati njeno identiteto. Če ime INCI identitete snovi ne opredeljuje ustrezno, kot bi jo bilo mogoče opredeliti na primer na podlagi zahtev iz člena 18(2) uredbe CLP ali zahtev za varnostne liste iz uredbe REACH, ima prednost uporaba jasnejše identifikacije.

Če trgovsko ime ali oznaka zmesi že vključuje imena snovi, na podlagi katerih je zmes razvrščena, kot je določeno v členu 18(3)(b) uredbe CLP, jih ni treba ponovno navesti. Če dodatne informacije na etiketi že vsebujejo kemijsko ime snovi, npr. na seznamu alergenov ali konzervansov na podlagi Uredbe (ES) št. 648/2004 o detergentih, je priporočljivo uporabiti isto ime. Ta pristop velja za potrošniške izdelke in izdelke za poklicno uporabo.

Izbrana kemijska imena morajo opredeljevati snovi, ki so najbolj odgovorne za glavne zdravju nevarne lastnosti, ki so bile odločilne za razvrstitev zmesi in izbiro ustreznih stavkov o nevarnosti.

Da bi zmanjšali število („kemijskih“) imen snovi na etiketi za zmesi, ni treba navesti več kot štirih imen, razen če je to potrebno zaradi vrste in resnosti nevarnosti. To se lahko zgodi, kadar zmes vsebuje več kot štiri snovi, ki so prisotne v pomembnih koncentracijah in prispevajo k razvrstitvi zmesi glede na eno ali več nevarnosti, navedenih v členu 18(3)(b) uredbe CLP. Kot je pojasnjeno v odgovoru na vprašanje v zvezi z uredbo CLP, ID = 1050 (na voljo na naslovu https://echa.europa.eu/sl/support/qas-support/qas), ni strogih pravil glede odločanja, katere snovi imajo pri poimenovanju na etiketi prednost, izbiro pa lahko olajšajo napotki v nadaljevanju. Za nevarnosti za zdravje, ki se ne seštevajo (npr. mutagenost za zarodne celice, rakotvornost, strupenost za razmnoževanje, preobčutljivost dihal ali kože in specifična strupenost za ciljne organe kategorij 1 in 2), se za vse sestavine, ki so v zmesi prisotne v koncentraciji, ki je enaka ali večja od splošne mejne koncentracije (GCL) ali posebne mejne koncentracije (SCL), šteje, da so „najbolj odgovorne za glavne zdravju nevarne lastnosti“ v smislu člena 18(3)(b) uredbe CLP, in na etiketo se vključijo vse takšne sestavine. Za nevarnosti za zdravje, ki se seštevajo, iz člena 18(3)(b) uredbe CLP (npr. akutna strupenost, jedkost za kožo, huda poškodba oči, specifična strupenost za ciljne organe kategorije 3

[19] Za opredeljevanje zmesi in snovi v zmesi se uporabljajo isti izrazi kot v varnostnem listu.

[20] Opozarjamo, da se z Uredbo Komisije (EU) 2018/669 z dne 16. aprila 2018 (enajsta prilagoditev uredbe CLP tehničnemu napredku) uvajajo prevodi kemijskih imen snovi, ki imajo usklajeno razvrstitev in označitev v tabeli 3 v Prilogi VI k uredbi CLP, v vse jezike. Enajsta prilagoditev tehničnemu napredku je temeljila na prečiščenem besedilu uredbe CLP do šeste prilagoditve tehničnemu napredku, saj so bile v poznejših prilagoditvah tehničnemu napredku kemijska imena že prevedena. Vse druge informacije, razen kemijskih imen, se še naprej uporabljajo, kot so navedene v zadevnih prilagoditvah tehničnemu napredku, zlasti informacije glede razvrstitve in označitve, razen če je bil vnos spremenjen s prilagoditvijo tehničnemu napredku, sprejeto po šesti prilagoditvi tehničnemu napredku, in se že uporablja. Enajsta prilagoditev tehničnemu napredku se bo uporabljala od 1. decembra 2019, prostovoljno pa se lahko uporablja že pred navedenim datumom.

in nevarnost za vdihavanje), je treba na etiketo vključiti vse sestavine, ki so v zmesi prisotne v koncentraciji, ki je enaka ali večja od GCL ali SCL. Če k razvrstitvi glede na eno končno točko nevarnosti prispeva več sestavin, pa je treba na etiketo vključiti samo sestavine, ki najbolj prispevajo k razvrstitvi, na primer tiste z najvišjo koncentracijo ali koncentracijo, najbližjo GCL ali SCL, zato ni treba navajati imen drugih sestavin z omejenim prispevkom k razvrstitvi. Poleg tega veljajo posebna pravila za označevanje zmesi, ki vsebujejo povzročitelje preobčutljivosti kože in dihal (glejte tabelo 3.4.3 v Prilogi I k uredbi CLP in oddelek 2.8 Priloge II k uredbi CLP).

Upoštevati je treba, da je enolični identifikator formule sicer identifikacijski element, ki se uporablja za namene Priloge VIII k uredbi CLP, vendar pa ni identifikator izdelka v smislu člena 18 uredbe CLP. Enolični identifikator formule je del (obveznih) dodatnih informacij (člen 25(7) uredbe CLP) (glejte oddelek 4.8.1.1 teh smernic in *Smernice o usklajenih informacijah v zvezi z zagotavljanjem nujne zdravstvene pomoči – Priloga VIII k uredbi CLP*).
Proizvajalec, uvoznik ali nadaljnji uporabnik določenih manj nevarnih snovi, ki jih vsebuje zmes, lahko ugotovi, da lahko razkritje identifikatorjev snovi, ki so potrebni za etiketo ali varnostni list, ogrozi zaupnost poslovanja ali pravice intelektualne lastnine. V takem primeru lahko na agencijo ECHA naslovi prošnjo za izdajo dovoljenja za uporabo alternativnega kemijskega imena v skladu z določbami člena 24 uredbe CLP. Alternativno ime je splošnejše ime, ki opredeljuje najpomembnejše funkcionalne skupine ali alternativno označevanje. Pogoji za odobritev uporabe alternativnega imena so navedeni v oddelku 1.4 v delu 1 Priloge I k uredbi CLP.

Za take prošnje je treba plačati pristojbino v skladu s členom 3 Uredbe Komisije (EU) št. 440/2010 (uredba o pristojbinah). Če prošnjo vloži mikro, malo ali srednje podjetje (MSP)[21], bo agencija ECHA obračunala nižjo pristojbino, kot je določeno v členu 24(2) uredbe CLP in Prilogi I k uredbi o pristojbinah.

Za več informacij o tem, kako zaprositi za uporabo alternativnega kemijskega imena za snov v zmesi, upoštevajte tehnična navodila v priročniku za pripravo dokumentacije na podlagi uredb REACH in CLP: *Kako pripraviti prošnjo za uporabo alternativnega kemijskega imena za snov v zmesi*. Priporočamo tudi, da obiščete naslednji oddelek na spletišču agencije ECHA: https://echa.europa.eu/sl/support/dossier-submission-tools/reach-it/requesting-an-alternative-chemical-name-in-mixtures.

4.3 Piktogrami za nevarnost

4.3.1 Splošne informacije

Piktogram za nevarnost je grafični prikaz za sporočanje informacij o zadevni nevarnosti (glejte tudi opredelitev pojmov v členih 2(3) in 31(2) uredbe CLP). V skladu s členom 19 uredbe CLP razvrstitev snovi ali zmesi določa piktograme za nevarnost, ki morajo biti prikazani na etiketi. Informacije o dodelitvi piktogramov za nevarnost določenim razredom nevarnosti in kategorijam/razločevanjem so na voljo tudi v Prilogi V k uredbi CLP.

Trenutno obstaja devet različnih piktogramov. Čeprav se posameznemu razredu ali kategoriji nevarnosti običajno dodeli samo en piktogram, pa mora nekaj razločevanj nevarnosti imeti dva piktograma, in sicer snovi in zmesi, ki so razvrščene kot samoreaktivne vrste B ali kot organski peroksid vrste B (glejte tudi oddelke v nadaljevanju). Opozoriti je treba tudi, da nekateri piktogrami zajemajo več razredov in kategorij nevarnosti.

[21] MSP so opredeljena v Priporočilu Komisije 2003/361/ES.

4.3.2 Oblika, barva in mere

Barva in videz etiket morata omogočati, da sta piktogram za nevarnost in njegovo ozadje jasno razvidna. Piktogrami za nevarnost morajo imeti obliko kvadrata, postavljenega na oglišče, kar pomeni, da imajo obliko romba, kadar se etiketa bere vodoravno, in črn simbol na belem ozadju z rdečim okvirjem (glejte oddelek 1.2.1 Priloge I k uredbi CLP). Natančna vrsta rdeče barve, tj. številka barve Pantone, ni opredeljena in označevalci lahko izberejo poljubno barvo po lastni presoji.

Vsak piktogram za nevarnost mora zavzemati vsaj eno petnajstino najmanjše površine etikete, namenjene informacijam, ki so potrebne v skladu s členom 17 uredbe CLP, vendar najmanjša površina ne sme biti manjša od 1 cm^2. Najmanjše mere etiket in piktogramov so navedene v tabeli 1.3 v Prilogi I k uredbi CLP. Pri piktogramih se najmanjše mere nanašajo na stranice rdečega okvirja samega piktograma in ne na stranice navideznega kvadrata, v katerem je piktogram:

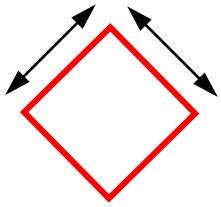

Pravilna mera

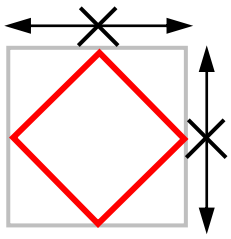

Napačna mera

V nadaljevanju je prikazan primer piktograma, in sicer klicaj (piktogram GHS07). Ta se dodeli različnim razredom in kategorijam manjše nevarnosti za zdravje (glejte del 2 Priloge V k uredbi CLP):

Piktograme, ki jih je mogoče natisniti, lahko brezplačno prenesete z naslova http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/pictograms.html.

4.3.3 Pravila prednostne razvrstitve

Za snovi in zmesi, ki so razvrščene glede na več kot eno nevarnost, je na etiketi morda potrebnih več piktogramov. V takih primerih je treba preveriti, ali se uporabljajo pravila prednostne razvrstitve iz člena 26 uredbe CLP. Splošno pravilo je, da je treba na etiketo vključiti tiste piktograme, ki kažejo najresnejšo kategorijo nevarnosti posameznega razreda nevarnosti. To bi veljalo tudi, če bi imela snov tako usklajeno kot neusklajeno (to je samostojno) razvrstitev (glejte člen 26(2) uredbe CLP).

Poleg tega uredba CLP določa pravila prednostne razvrstitve v zvezi z določenimi piktogrami za nevarnost in razvrstitvami glede na nevarnosti:

- **za fizikalne nevarnosti**, če je na etiketi piktogram GHS01 (bomba med eksplozijo), piktograma GHS02 (plamen) in GHS03 (plamen okoli kroga) nista obvezna …

obvezen neobvezen neobvezen

… razen v primerih, ko je obvezen več kot en piktogram, in sicer za snovi in zmesi, ki so razvrščene kot samoreaktivne vrste B ali kot organski peroksid vrste B (glejte Prilogo I k uredbi CLP);

- za fizikalne nevarnosti in nevarnosti za zdravje, če je na etiketi piktogram GHS02 (plamen) ali GHS06 (lobanja in prekrižane kosti), piktogram GHS04 (plinska jeklenka) ni obvezen[22];

ali

obvezen obvezen neobvezen

- za nevarnosti za zdravje, če je na etiketi piktogram GHS06 (lobanja in prekrižane kosti), se piktogram GHS07 (klicaj) ne navede;

- za nevarnosti za zdravje, če je na etiketi piktogram GHS05 (jedkost), se piktogram GHS07 (klicaj) za draženje kože ali oči ne uporablja …

… vendar ga je kljub temu treba uporabljati za druge nevarnosti;

[22] To pravilo prednostnega razvrščanja je bilo uvedeno z Uredbo Komisije (EU) št. 286/2011 z dne 10. marca 2011 (druga prilagoditev uredbe CLP tehničnemu napredku).

- za nevarnosti za zdravje, če je na etiketi piktogram GHS08 (nevarnost za zdravje) za preobčutljivost dihal, se piktogram GHS07 (klicaj) za preobčutljivost kože ali draženje kože oziroma oči ne uporablja …

… vendar ga je kljub temu treba uporabljati za druge nevarnosti.

Če se snovi ali zmesi dodeli dodatni stavek o nevarnosti EUH071 („Jedko za dihalne poti.“), se lahko dodeli piktogram za jedkost (GHS05) (glejte opombo 1 k tabeli 3.1.3 v Prilogi I k uredbi CLP). V tem primeru se morata na etiketi opustiti piktogram GHS07 (klicaj) za STOT SE, kategorijo 3 (draženje dihalnih poti), in stavek o nevarnosti H335 („Lahko povzroči draženje dihalnih poti.“).

Za snovi in zmesi, ki jih je treba označiti v skladu z uredbo CLP in pravili za prevoz nevarnega blaga, se lahko na etiketi na zunanji ali posamezni embalaži piktogrami iz uredbe CLP opustijo, če se piktogrami iz uredbe CLP in piktogrami za prevoz nevarnega blaga nanašajo na isto nevarnost (glejte oddelek 5.4 teh smernic).

4.3.4 Prazni piktogrami

Splošna praksa pri pripravi etikete za nevarnost je uporaba zalog prednatisnjenih etiket v obliki romba (najprej se natisne ozadje etikete, čez to pa se nato natisnejo informacije, ki jih etiketa vsebuje). Pri tem lahko nastanejo številne prednatisnjene prazne etikete v obliki romba, podjetje, ki jih kupi, pa mogoče ne bo potrebovalo vseh. V tem primeru mora morda ena ali več prednatisnjenih etiket v obliki romba ostati prazna.

Z uredbo CLP prazne etikete v obliki romba niso izrecno prepovedane, vendar pa nobena dodatna informacija poleg najnujnejše obvezne označitve ne sme biti v nasprotju z obveznimi informacijami na etiketi ali vzbujati dvoma glede teh informacij (člen 25(3) uredbe CLP), medtem ko bi lahko prazni rdeči okvirji vzbujali dvome. Če se praznim rdečim okvirjem ni mogoče izogniti, se priporoča, da se prekrijejo z enobarvnim pretiskom, ki jih popolnoma prekrije (glejte primer na sliki 1).

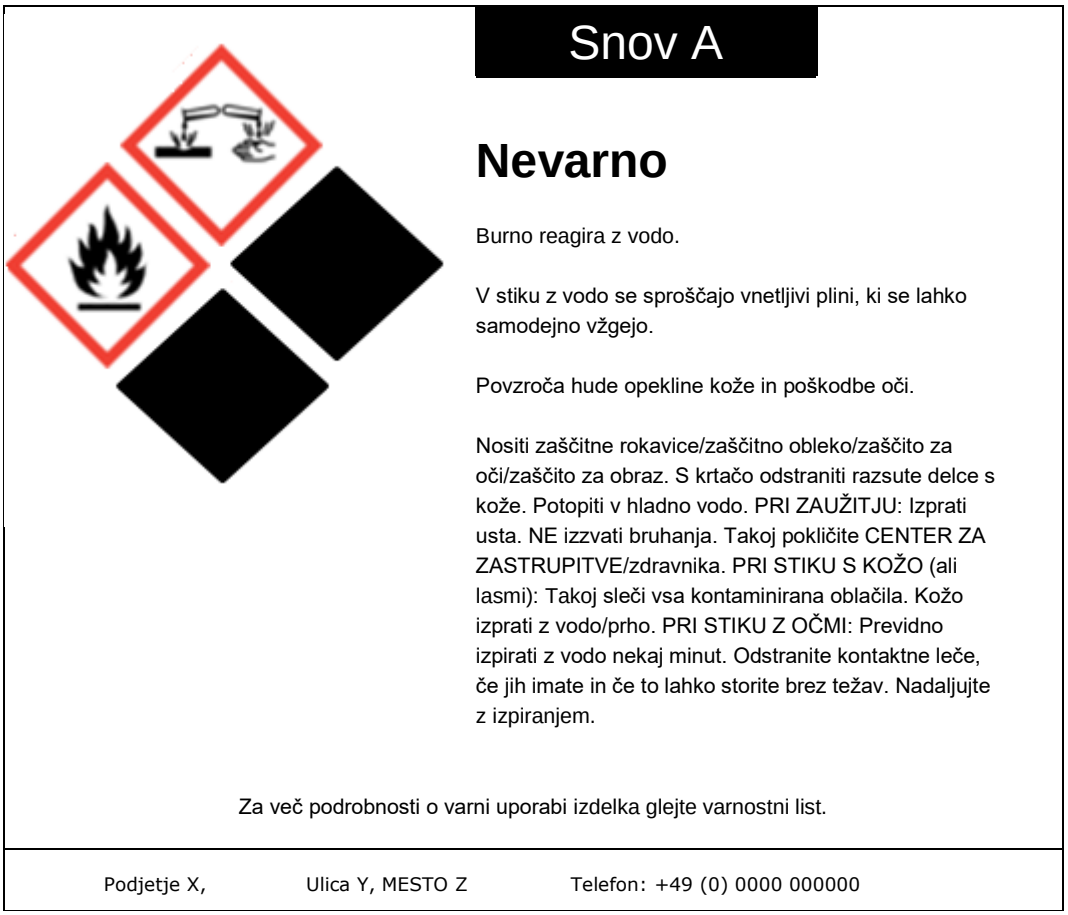

Slika 1: Počrnjene prazne etikete v obliki romba

S počrnitvijo praznih etiket v obliki romba se prepreči vtis, da so bili zaradi napake pri tiskanju z etikete izpuščeni ustrezni simboli za nevarnost.

Glejte tudi vprašanje in odgovor v zvezi z uredbo CLP, ID = 240, na naslovu http://echa.europa.eu/sl/support/qas-support/qas.

4.4 Opozorilne besede

Opozorilna beseda kaže relativno stopnjo določene nevarnosti. Etiketa mora vključevati ustrezno opozorilno besedo v skladu z razvrstitvijo nevarne snovi ali zmesi. Pri resnejših nevarnostih je treba navesti opozorilno besedo „Nevarno", pri manj resnih nevarnostih pa opozorilno besedo „Pozor" (glejte člen 20 uredbe CLP).

Opozorilna beseda, ki ustreza posamezni razvrstitvi, je določena v tabelah v delih 2 do 5 Priloge I k uredbi CLP, v katerih so navedeni elementi etikete, potrebni za posamezni razred nevarnosti. Nekatere kategorije nevarnosti (na primer eksplozivi, podrazred 1.6) nimajo opozorilne besede.

Kadar je snov ali zmes razvrščena glede na več kot eno nevarnost, se na etiketi navede samo ena opozorilna beseda. V takih primerih ima prednost opozorilna beseda „Nevarno", opozorilna beseda „Pozor" pa se ne navede.

4.5 Stavki o nevarnosti

Etikete iz uredbe CLP morajo vključevati tudi ustrezne stavke o nevarnosti, ki opisujejo vrsto in resnost nevarnosti snovi ali zmesi (glejte člen 21 uredbe CLP).

Stavki o nevarnosti, ki ustrezajo posameznemu razredu in kategoriji/razločevanju nevarnosti, so navedeni v tabelah v delih 2 do 5 Priloge I k uredbi CLP. Primer je stavek o nevarnosti H302 („Zdravju škodljivo pri zaužitju."), ki je dodeljen akutni oralni strupenosti kategorije 4. Besedilo za stavke o nevarnosti je navedeno v tabelah 1.1, 1.2 in 1.3 Priloge III k uredbi CLP.

V nekaterih primerih je morda treba navesti dodatne informacije za dopolnitev stavka o nevarnosti[23], na primer način izpostavljenosti ali ciljni organ za nekatere nevarnosti za zdravje, tj. za razrede nevarnosti CMR, STOT SE (kategoriji 1 in 2) in STOT RE. Na primer:

- za razred nevarnosti STOT RE, kategorije 1, je treba stavek o nevarnosti H372 („Škoduje organom pri dolgotrajni ali ponavljajoči se izpostavljenosti.") dopolniti z navedbo organov, na katere vpliva, če je znano, in načina izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča nevarnosti, npr. H372 („Škoduje jetrom pri dolgotrajni ali ponavljajoči se dermalni izpostavljenosti.");
- tudi za STOT SE, kategorije 1, je morda treba v stavek o nevarnosti vključiti način izpostavljenosti ali ciljni organ, na primer H370 („Škoduje jetrom pri zaužitju.").

Za strupenost za razmnoževanje stavka o nevarnosti H360 („Lahko škoduje plodnosti ali nerojenemu otroku.") in H361 („Sum škodljivosti za plodnost ali nerojenega otroka.") nakazujeta splošno zaskrbljenost. Ta splošna stavka o nevarnosti je mogoče v skladu z oddelkom 1.1.2.1.2 Priloge VI k uredbi CLP nadomestiti s stavki o nevarnosti, ki navajajo določeni zadevni učinek, če je ta znan (npr. H360F „Lahko škoduje plodnosti.", H361d „Sum škodljivosti za nerojenega otroka.", H360Df „Lahko škoduje nerojenemu otroku. Sum škodljivosti za plodnost.").

Če je razvrstitev snovi usklajena in vključena v del 3 Priloge VI k uredbi CLP, je treba na etiketi uporabiti ustrezne stavke o nevarnosti, primerne za to razvrstitev. Upoštevajte, da so nekatere z zvezdico označene usklajene razvrstitve v delu 3 Priloge VI k uredbi CLP minimalne razvrstitve in da je treba na podlagi razpoložljivih podatkov morda dodeliti strožjo razvrstitev in ustrezni stavek o nevarnosti. Poleg tega je morda treba vključiti stavke o nevarnosti za neusklajene dele razvrstitve iste snovi, tj. za razrede nevarnosti ali razločevanja, ki niso zajeti v seznam v Prilogi VI (glejte člen 4(3) uredbe CLP).

V tabeli 1.2 Priloge III k uredbi CLP je določeno, kateri kombinirani stavki o nevarnosti so dovoljeni[24]. Trenutno je kombiniranje dovoljeno za stavke o nevarnosti za akutno strupenost, ki so povezani z različnimi načini izpostavljenosti, vendar z isto kategorijo. Taki stavki o nevarnosti se lahko pojavijo na etiketi in v varnostnem listu, na primer H301 + H311 („Strupeno pri zaužitju ali v stiku s kožo.") za kategorijo 3 za oralni in dermalni način.

Če je snov ali zmes razvrščena v več razredov nevarnosti ali razločevanj znotraj razreda nevarnosti, je treba na etiketi navesti vse stavke o nevarnosti, ki so potrebni zaradi

---

[23] Upoštevajte, da to ne pomeni dodatnih informacij za označevanje v smislu člena 25 uredbe CLP. Gre bolj za dodatno informacijo o nevarnosti, ki jo je treba poleg standardnega besedila vključiti v stavek o nevarnosti.

[24] Uredba Komisije (EU) št. 286/2011 z dne 10. marca 2011.

takšne razvrstitve, razen če gre za očitno podvajanje ali so očitno odveč (glejte člen 27 uredbe CLP). Če se na primer uporabi stavek o nevarnosti H314 („Povzroča hude opekline kože in poškodbe oči.“), se lahko opusti stavek H318 („Povzroča hude poškodbe oči.“) (glejte tudi oddelek 3.3.4 *Smernic o uporabi meril za razvrščanje, označevanje in pakiranje*). Podobno se lahko, če se uporabi stavek o nevarnosti H410 („Zelo strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki.“), opusti stavek H400 („Zelo strupeno za vodne organizme.“) (glejte tudi oddelek 4.1.6 *Smernic o uporabi meril za razvrščanje, označevanje in pakiranje*). Podvajanju ali odvečnim stavkom se je treba izogniti tudi za snov ali zmes, ki se ji dodeli dodatni stavek o nevarnosti EUH071 („Jedko za dihalne poti.“)[25]. V tem primeru je treba stavek o nevarnosti H335 („Lahko povzroči draženje dihalnih poti.“) za STOT SE, kategorijo 3 (draženje dihalnih poti), na etiketi opustiti. Opozarjamo, da morajo biti informacije, navedene na etiketi za nevarnost in v oddelku 2.2 varnostnega lista, za isto snov ali zmes usklajene.

Pravilno besedilo stavkov o nevarnosti, kot se navede na etiketi, je v vseh jezikih EU navedeno v Prilogi III k uredbi CLP. Na etiketi je treba stavke o nevarnosti v enem jeziku razvrstiti skupaj s previdnostnimi stavki v istem jeziku (glejte oddelek 3.3 teh smernic).

4.6 Previdnostni stavki

Etikete za nevarnost iz uredbe CLP morajo vključevati ustrezne previdnostne stavke, ki dajejo napotke o ukrepih za preprečevanje ali zmanjšanje škodljivih učinkov na zdravje ljudi ali okolje, ki so posledica nevarnosti snovi ali zmesi (glejte člen 22 uredbe CLP). Primer je previdnostni stavek P373 („NE gasiti, ko ogenj doseže eksploziv.“). Celotni sklop previdnostnih stavkov, ki ustrezajo posameznemu razredu in kategoriji/razločevanju nevarnosti, je naveden po alfanumeričnih oznakah v tabelah v delih 2 do 5 Priloge I k uredbi CLP, v katerih so navedeni elementi etikete, potrebni za posamezni razred nevarnosti.

Previdnostne stavke je treba izbrati v skladu z določbami iz členov 22 in 28 uredbe CLP in delom 1 Priloge IV k uredbi CLP. Pri vsaki izbiri je treba upoštevati uporabljene stavke o nevarnosti, predvidene ali opredeljene uporabe snovi ali zmesi in osnovna navodila, navedena v stolpcih „Pogoji uporabe“ v tabelah 6.1 do 6.5 v Prilogi IV k uredbi CLP. Izogniti se je treba podvajanju in odvečnim stavkom. Če se snov ali zmes dobavi za splošno uporabo, se na etiketi običajno navede en previdnostni stavek, ki se nanaša na odstranjevanje snovi ali zmesi in odstranjevanje embalaže[26] (glejte člen 28(2) uredbe CLP). Običajno se na etiketi ne navede več kot šest previdnostnih stavkov, razen če je to potrebno za prikaz vrste in resnosti nevarnosti (glejte primer C v oddelku 7.4 teh smernic).

Za pomoč pri izbiri najustreznejših previdnostnih stavkov glejte oddelek 7 teh smernic.

V delu 2 Priloge IV k uredbi CLP je v vseh jezikih EU navedeno pravilno besedilo previdnostnih stavkov, kot ga je treba navesti na etiketi. V primeru različnih prevodov previdnostnih stavkov je običajno najustreznejše besedilo prevoda v nacionalni različici uredbe CLP. Previdnostne stavke v enem jeziku je treba na etiketi razvrstiti skupaj s stavki o nevarnosti v istem jeziku (glejte oddelek 3.3 teh smernic).

[25] Glejte tudi opombo 1 k tabeli 3.1.3 v Prilogi I k uredbi CLP.

[26] Če je očitno, da odstranjevanje snovi, zmesi ali embalaže ni nevarno za zdravje ljudi ali okolje, previdnostni stavek, ki se nanaša na odstranjevanje, ni potreben.

4.7 Oznake za stavke o nevarnosti in previdnostne stavke

Stavki o nevarnosti in previdnostni stavki so kodificirani z enolično alfanumerično oznako, ki je sestavljena iz ene črke in treh številk, kot sledi:

- črka „H" za „stavek o nevarnosti" ali „P" za „previdnostni stavek";
- pri stavkih o nevarnosti prva številka določa vrsto nevarnosti („2" za fizikalne nevarnosti, „3" za nevarnosti za zdravje in „4"za nevarnosti za okolje), dve naslednji številki pa ustrezata zaporednemu številčenju nevarnosti, na primer oznake od 200 do 210 za eksplozivnost, oznake od 220 do 230 za vnetljivost itn.;
- opozorilni stavki, ki so izpeljani iz Direktive o nevarnih snoveh in direktive o nevarnih pripravkih, vendar še niso vključeni v sistem GHS ZN, so kodificirani kot „EUH";
- pri previdnostnih stavkih številka, ki prikazuje eno od petih vrst stavkov, in sicer splošne stavke (1), stavke za preprečevanje (2), stavke za odziv (3), stavke za shranjevanje (4) in stavke za odstranjevanje (5), sledita pa ji številki za zaporedno številčenje stavkov.

Razponi oznak za stavke o nevarnosti in previdnostne stavke v skladu z uredbo CLP so navedeni v tabeli 4 v nadaljevanju.

Tabela 4: Razponi oznak za stavke o nevarnosti in previdnostne stavke v skladu z uredbo CLP

Stavki o nevarnosti: H	Previdnostni stavki: P
200–299 Fizikalna nevarnost	100–199 Splošno
300–399 Nevarnost za zdravje	200–299 Preprečevanje
400–499 Nevarnost za okolje	300–399 Odziv
	400–499 Shranjevanje
	500–599 Odstranjevanje

Oznake stavkov o nevarnosti in previdnostnih stavkov ter stavkov EUH na etiketi niso potrebne. V skladu z uredbo CLP je treba na etiketi navesti le dejansko besedilo ustreznih stavkov.

4.8 Dodatne informacije za označevanje

V členu 25 uredbe CLP je opredeljen koncept „dodatnih informacij", ki predvideva, da se poleg informacij iz člena 17(a) do (g) vključijo dodatne informacije za označevanje. Te dodatne informacije za označevanje se lahko razdelijo v dve kategoriji, in sicer na obvezne in neobvezne informacije. Upoštevati je treba, da so lahko v skladu s členom 25(6) uredbe CLP dodatne informacije za označevanje obvezne za zmes, tudi če ni razvrščena kot nevarna.

V splošnem morajo biti vse „dodatne informacije" navedene v oddelku etikete za dodatne informacije. Obvezne in neobvezne dodatne informacije morajo biti zapisane v istih jezikih kot drugi elementi etikete iz uredbe CLP.

Ker je treba te informacije obvezno navesti poleg elementov etikete, ki jih je treba navesti v skladu s členom 17(a) do (g) uredbe CLP, je treba pri pripravi etikete iz uredbe CLP za snov ali zmes skrbno razmisliti o mestu navedbe in prostoru, ki bo potreben za te dodatne elemente etikete (glejte tudi primer 3 v oddelku 6 teh smernic).

Z Uredbo Komisije (EU) 2017/542 je bila uredba CLP spremenjena tako, da je bila vanjo vključena zahteva po enoličnem identifikatorju formule (UFI) kot eni od dodatnih informacij iz člena 25(7) (glejte oddelek 4.8.1.1 teh smernic)[27]. Niso pa določena pravila glede mesta enoličnega identifikatorja formule na etiketi: lahko je nameščen v oddelek na etiketi za „dodatne informacije", kot je opisano zgoraj, ali pa v bližino imena izdelka ali trgovskega imena (z oznako „UFI"). Iz praktičnih razlogov bi bilo enolični identifikator formule mogoče natisniti tudi na embalažo, in sicer v bližino drugih informacij za označevanje[28]. V vsakem primeru mora biti enolični identifikator formule jasno viden in v nujnem primeru zlahka prepoznaven (njegova glavna funkcija je osebi, ki se v nujnem primeru odzove, pomagati pri identifikaciji zmesi v izdelku).

Kadar se uporabljajo obvezne dodatne informacije, morajo biti zlahka prepoznavne in berljive. Če je prostor na etiketi omejen, imajo prednost pred vsemi neobveznimi dodatnimi informacijami.

4.8.1 Obvezne dodatne informacije za označevanje

Obvezne dodatne informacije za označevanje vključujejo:

- dodatne stavke o nevarnosti, ki se nanašajo na določene fizikalne lastnosti in lastnosti, ki vplivajo na zdravje. Ti so kodificirani kot stavki „EUH", npr. EUH014 „Burno reagira z vodo.". Za nekatere snovi z usklajeno razvrstitvijo so dodatni stavki o nevarnosti navedeni v delu 3 Priloge VI k uredbi CLP;
- dodatne stavke za nekatere zmesi, npr. EUH204 „Vsebuje izocianate. Lahko povzroči alergijski odziv." (glejte del 2 Priloge II k uredbi CLP). Tudi tem stavkom so dodeljene oznake EUH, da se njihov prikaz uskladi z zgoraj navedenimi dodatnimi stavki o nevarnosti;
- dodatni stavek EUH401 „Da bi preprečili tveganja za ljudi in okolje, ravnajte v skladu z navodili za uporabo." za nevarne snovi in zmesi s področja uporabe Direktive 91/414/EGS[29] (glejte del 4 Priloge II k uredbi CLP);
- elemente etikete, ki se zahtevajo v skladu z drugimi akti EU (glejte člen 32(6) uredbe CLP), na primer:
  - številko avtorizacije, ki jo je treba navesti v skladu z uredbo REACH;

[27] Z Uredbo Komisije (EU) 2017/542 je bila uredba CLP spremenjena tudi tako, da se je dodala Priloga VIII.

[28] Možnost, da se enolični identifikator formule natisne na embalažo v bližini drugih informacij za označevanje, in ne na etiketo, je odobril organ CARACAL. Čeprav po mnenju Evropske komisije in večine držav članic kombinirano branje členov 32(4) in 31(5) uredbe CLP to dopušča, je treba na podlagi omejenega števila pripomb držav članic zaključiti razprave o tej pravni razlagi glede vprašanja, ali trenutno pravno besedilo že dopušča tako kombinirano branje ali pa je potrebna sprememba oddelka 5.2 dela A Priloge VIII in člena 25(7) uredbe CLP.

[29] Razveljavljena in nadomeščena z Uredbo (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet z učinkom od 14. junija 2011.

- navedbo površinsko aktivnih snovi in parfumov v skladu z Uredbo (ES) št. 648/2004 o detergentih, kakor je bila spremenjena;
- številko avtorizacije biocidnega proizvoda v skladu z Uredbo (EU) št. 528/2012 o biocidnih proizvodih;
- določbe glede označevanja (med drugim vnetljivosti) iz Direktive 75/324/EGS o aerosolnih razpršilnikih, kakor je bila spremenjena, ali
- vsebnost hlapnih organskih spojin (HOS) v skladu z Direktivo 2004/42/ES[30].

Nadaljnje dodatne obvezne informacije lahko vključujejo:

- posebne informacije o odzivu, ki so navedene v oklepajih previdnostnih stavkov P320 „Posebno zdravljenje je nujno (glejte … na tej etiketi).“ in P321 „Posebno zdravljenje (glejte … na tej etiketi).“ v Prilogi IV k uredbi CLP, npr. „glejte dodatna navodila za prvo pomoč na tej etiketi“ ali „glejte dodatna navodila za odmerek protistrupov na tej etiketi“. Glejte tudi tabelo 5 v nadaljevanju in izbirne tabele v oddelku 7.3 teh smernic;
- za zmesi, ki vsebujejo sestavine z neznano akutno strupenostjo s koncentracijo 1 % ali več, izjavo „x odstotkov zmesi vsebuje sestavine z neznano akutno strupenostjo“ (glejte oddelek 3.1.3.6.2.2 Priloge I k uredbi CLP). To izjavo je treba vključiti tudi v varnostni list, kadar je priložen[31]. Poleg tega je morda potrebno razločevanje nevarnosti glede na način izpostavljenosti, na primer „x odstotkov zmesi vsebuje sestavino(-e) z neznano akutno strupenostjo (oralno/dermalno/pri vdihavanju)“, zlasti kadar je snov razvrščena tudi glede na druge nevarnosti in kadar je pomembno navesti način izpostavljenosti (glejte tudi *Smernice o uporabi meril za razvrščanje, označevanje in pakiranje*);
- za zmesi, za katere ni na voljo nikakršnih uporabnih informacij o kratkotrajni (akutni) in/ali dolgotrajni (kronični) nevarnosti ene ali več zadevnih sestavin za vodno okolje, izjavo „Vsebuje x odstotkov sestavin z neznano nevarnostjo za vodno okolje“ (glejte oddelek 4.1.3.6.1 Priloge I k uredbi CLP). To izjavo je treba vključiti na etiketo in v varnostni list;
- za zmesi, za katere veljajo zahteve za predložitev v skladu s členom 45 uredbe CLP in Prilogo VIII k uredbi CLP, enolični identifikator formule, če se uporablja (glejte oddelek 4.8.1.1 teh smernic).

V skladu z uredbo CLP morajo biti dodatne informacije na etiketi navedene v posebnem oddelku etikete za dodatne informacije. Dobavitelj se lahko tudi odloči, da dodatne informacije navede na več mestih na etiketi, pri čemer mora upoštevati zahteve iz člena 25 uredbe CLP (glejte primer 3 in primer 5 v oddelku 6 teh smernic).

Podobno mora biti oddelek za dodatne informacije na etiketi vidno ločen od elementov označevanja v skladu s členom 17(a) do (g) uredbe CLP, na primer z navedbo teh informacij v drugem oddelku etikete ali v okvirju ali pa z označitvijo z drugo barvo ali

[30] Direktiva 2004/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o omejevanju emisij hlapnih organskih spojin zaradi uporabe organskih topil v nekaterih barvah in lakih in proizvodih za ličenje vozil ter o spremembi Direktive 1999/13/ES.

[31] Dodatne informacije o pripravi varnostnega lista si oglejte v *Smernicah za pripravo varnostnih listov*.

črkami drugačne velikosti. Pri posameznih primerih pa vidno razlikovanje med elementi označevanja iz uredbe CLP in obveznimi dodatnimi informacijami za označevanje, ki jih določa druga zakonodaja, ni vedno priporočljivo, in sicer če omenjena zakonodaja podpira varno ravnanje s snovjo ali zmesjo in njuno varno uporabo. Če dodatni stavki EUH vključujejo podobno opozorilo kot stavki o nevarnosti, ki odražajo razvrstitev, je celo priporočljivo, da se na etiketi združita obe vrsti stavkov, da se tako medsebojno poudarijo. Na primer, za zmes, ki je razvrščena kot vodnoreaktivna snov kategorije 1, je stavek o nevarnosti EUH014 („Burno reagira z vodo.“) zelo podoben stavku H260 („V stiku z vodo se sproščajo vnetljivi plini, ki se lahko samodejno vžgejo.“) (glejte tudi primer 4 v oddelku 6 teh smernic).

Z vidika berljivosti se obvezne informacije za označevanje, ki jih določa druga zakonodaja EU (npr. vsebnost hlapnih organskih spojin, ki jo določa Direktiva 2004/42/ES, ali navedba določenih sestavin, ki jo določa Uredba (ES) št. 648/2004), ne smejo obravnavati drugače od drugih obveznih informacij za označevanje, ki jih je treba navesti v skladu z uredbo CLP. Na etiketi iz uredbe CLP je treba zagotoviti lahko prepoznavnost, berljivost in prednostno razvrstitev obveznih informacij pred vsemi drugimi neobveznimi dodatnimi informacijami. Tabela 5 vsebuje pregled obveznih dodatnih elementov etikete, ki jih je treba vključiti v oddelek za dodatne informacije na etiketi.

Tabela 5: Obvezne dodatne informacije za označevanje v skladu s členoma 25 in 32 uredbe CLP

Pravna podlaga	Vrsta in uporaba	Oznaka	Vsebina/besedilo
Člen 25(1) in oddelek 1.1 dela 1 Priloge II k uredbi CLP	a)	Dodatni stavki o nevarnosti v zvezi z nekaterimi fizikalnimi lastnostmi snovi in zmesi. Dodeliti jih je treba v skladu s pogoji iz Priloge II k uredbi CLP, kadar je snov ali zmes že razvrščena na podlagi meril iz Priloge I k uredbi CLP. Za nekatere snovi z usklajeno razvrstitvijo so dodatni stavki o nevarnosti navedeni v delu 3 Priloge VI k uredbi CLP.	
		EUH014	„Burno reagira z vodo.“
		EUH018	„Pri uporabi lahko tvori vnetljivo/eksplozivno zmes hlapi-zrak.“
		EUH019	„Lahko tvori eksplozivne perokside.“
		EUH044	„Nevarnost eksplozije ob segrevanju v zaprtem prostoru.“
Člen 25(1) in oddelek 1.2 dela 1 Priloge II k uredbi CLP	b)	Dodatni stavki o nevarnosti v zvezi z lastnostmi snovi in zmesi, ki vplivajo na zdravje. Dodeliti jih je treba v skladu s pogoji iz oddelka 1.2 dela 1 Priloge II k uredbi CLP, kadar je snov ali zmes že razvrščena na podlagi meril iz Priloge I k uredbi CLP. Za nekatere snovi z usklajeno razvrstitvijo so dodatni stavki o nevarnosti navedeni v delu 3 Priloge VI k uredbi CLP. Za EUH071 glejte tudi opombo 1 k tabeli 3.1.3 v Prilogi I k uredbi CLP.	

Pravna podlaga	Vrsta in uporaba	Oznaka	Vsebina/besedilo
		EUH029	„V stiku z vodo se sprošča strupen plin.“
		EUH031	„V stiku s kislinami se sprošča strupen plin.“
		EUH032	„V stiku s kislinami se sprošča zelo strupen plin.“
		EUH066	„Ponavljajoča izpostavljenost lahko povzroči nastanek suhe ali razpokane kože.“
		EUH070	„Strupeno ob stiku z očmi.“
		EUH071	„Jedko za dihalne poti.“
Člen 25(6) in del 2 Priloge II k uredbi CLP	Dodatni stavki za določene zmesi. Dodeliti jih je treba zmesem v skladu s pogoji iz dela 2 Priloge II k uredbi CLP.		
	1. Zmesi, ki vsebujejo svinec	EUH201	„Vsebuje svinec. Ne sme se nanašati na površine, ki bi jih lahko žvečili ali sesali otroci.“
	– Na embalažah, manjših od 125 ml	EUH201A	„Pozor! Vsebuje svinec.“
	2. Zmesi, ki vsebujejo cianoakrilate	EUH202	„Cianoakrilat. Nevarno. Kožo in oči zlepi v nekaj sekundah. Hraniti zunaj dosega otrok.“
	3. Cementi in cementne mešanice	EUH203	„Vsebuje krom (VI). Lahko povzroči alergijski odziv.“
	4. Zmesi, ki vsebujejo izocianate	EUH204	„Vsebuje izocianate. Lahko povzroči alergijski odziv.“
	5. Zmesi, ki vsebujejo epoksidne sestavine s povprečno molekulsko maso ≤ 700	EUH205	„Vsebuje epoksidne sestavine. Lahko povzroči alergijski odziv.“

Pravna podlaga	Vrsta in uporaba	Oznaka	Vsebina/besedilo
	6. Zmesi za splošno uporabo, ki vsebujejo aktivni klor	EUH206	„Pozor! Ne uporabljajte skupaj z drugimi izdelki. Lahko se sproščajo nevarni plini (klor).“
	7. Zmesi, ki vsebujejo kadmij (zlitine) in so namenjene uporabi pri spajkanju ali varjenju	EUH207	„Pozor! Vsebuje kadmij. Med uporabo nastajajo nevarni dimi. Preberite informacije proizvajalca. Upoštevajte navodila za varno uporabo.“
	8. Zmesi, ki niso razvrščene kot zmesi, ki povzročajo preobčutljivost, vendar vsebujejo najmanj eno snov, ki povzroča preobčutljivost[32]	EUH208	„Vsebuje (ime snovi, ki povzroča preobčutljivost). Lahko povzroči alergijski odziv.“
	9. Tekoče zmesi, ki vsebujejo halogenirane ogljikovodike	EUH209 EUH209A	„Med uporabo utegne postati lahko vnetljivo.“ ali „Med uporabo utegne postati vnetljivo.“
	10. Zmesi, ki niso namenjene za splošno uporabo	EUH210	„Varnostni list na voljo na zahtevo.“
	11. Aerosoli		Za aerosole veljajo tudi določbe o označevanju iz Direktive 75/324/EGS.

[32] V skladu z zadnjim odstavkom oddelka 2.8 Priloge II k uredbi CLP (uveden z Uredbo Komisije (EU) št. 286/2011 (druga prilagoditev uredbe CLP tehničnemu napredku)) etikete zmesi, ki so razvrščene kot snovi, ki povzročajo preobčutljivost, in ki vsebujejo eno ali več drugih snovi, ki so razvrščene kot snovi, ki povzročajo preobčutljivost (poleg snovi, na podlagi katere je bila zmes razvrščena) in so prisotne v koncentraciji, ki je enaka ali večja od koncentracije, navedene v tabeli 3.4.6 v Prilogi I k uredbi CLP, vključujejo imena takšnih snovi. Ta imena je treba navesti skupaj z imeni snovi, ki vplivajo na razvrstitev zmesi. Upoštevajte, da se EUH208 uporablja, kadar zmesi, ki niso razvrščene kot snovi, ki povzročajo preobčutljivost, vsebujejo snovi, ki povzročajo preobčutljivost. Kadar je zmes v skladu z oddelkom 2.4 Priloge II k uredbi CLP označena z EUH204 ali v skladu z oddelkom 2.5 Priloge II z EUH205, pa se lahko na podlagi Uredbe Komisije (EU) 2016/918 (osma prilagoditev uredbe CLP tehničnemu napredku) stavek EUH208 na etiketi opusti, če so edine snovi, ki povzročajo uporabo EUH208, izocianati ali epoksidne sestavine.

Pravna podlaga	Vrsta in uporaba	Oznaka	Vsebina/besedilo
Priloga IV k uredbi CLP	Snovi in zmesi, ki so jim dodeljeni previdnostni stavki: • P320 – Posebno zdravljenje je nujno (glejte … na tej etiketi). • P321 – Posebno zdravljenje (glejte … na tej etiketi).		Dodatna navodila za prvo pomoč (npr. odmerek protistrupa ali takojšnji ukrepi, kot je posebno sredstvo za čiščenje), navedena v oklepajih previdnostnih stavkov
Oddelek 3.1.3.6. 2.2 Priloge I k uredbi CLP	Zmes, ki vsebuje sestavine z neznano akutno strupenostjo s koncentracijo 1 % ali več		„x odstotkov zmesi vsebuje sestavine z neznano akutno strupenostjo“ (tudi za varnostni list)
Oddelek 4.1.3.6. 1 Priloge I k uredbi CLP	Zmes, za katero ni na voljo nikakršnih uporabnih informacij o kratkotrajni (akutni) in/ali dolgotrajni (kronični) nevarnosti ene ali več ustreznih sestavin za vodno okolje		„Vsebuje x odstotkov sestavin z neznano nevarnostjo za vodno okolje.“ (tudi za varnostni list)
Člen 25(2) uredbe CLP	Dodatni stavek za snovi in zmesi s področja uporabe Direktive 91/414/EGS[33]	EUH401	„Da bi preprečili tveganja za ljudi in okolje, ravnajte v skladu z navodili za uporabo.“
Elementi etikete, ki se zahtevajo v skladu z drugimi akti Skupnosti v skladu s členom 32(6) uredbe CLP	**Primeri:** ★ Uredba (ES) št. 1907/2006 (uredba REACH) ★ Uredba (ES) št. 648/2004 (uredba o detergentih) ★ Direktiva 75/324/EGS o aerosolnih razpršilnikih		★ Številka avtorizacije ★ Stavki za označevanje v zvezi z omejitvami iz Priloge XVII k uredbi REACH, npr. „Samo za poklicne uporabnike“ ★ Seznam določenih sestavin, kakor so anionske površinsko aktivne snovi, belila na osnovi kisika, encimi, razkužila, sredstva za optično beljenje in parfumi ★ Med drugim označevanje vnetljivosti ★ Vsebnost hlapnih organskih spojin

[33] Razveljavljena z Uredbo (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet z učinkom od 14. junija 2011.

Pravna podlaga	Vrsta in uporaba	Oznaka	Vsebina/besedilo
	★ Direktiva 2004/42/ES o hlapnih organskih spojinah (HOS) ★ Uredba (EU) št. 528/2012 o biocidnih proizvodih		★ Na primer: številka avtorizacije biocidnega proizvoda
Člen 25(7) in oddelek 5 dela A Priloge VIII k uredbi CLP[34]	Enolični identifikator formule (UFI) za zmesi, ki so razvrščene zaradi učinkov na zdravje ali fizikalnih učinkov in za katere veljajo zahteve za predložitev v skladu s členom 45 uredbe CLP (glejte oddelek 4.8.1.1 teh smernic)	N. r.	Enolična 16-mestna alfanumerična oznaka[35], na primer: UFI: VDU1-414F-1003-1862

4.8.1.1 Enolični identifikator formule (UFI)

Enolični identifikator formule (UFI) je enolična alfanumerična oznaka, ki povezuje informacije o zmesi, predložene v skladu s členom 45 uredbe CLP, s točno določenim izdelkom, danim v promet (za več informacij obiščite spletišče centra za zastrupitve agencije ECHA na naslovu: https://poisoncentres.echa.europa.eu/sl/).

Enolični identifikator formule je obvezen za vse nevarne zmesi, za katere je treba predložiti informacije v skladu s členom 45 uredbe CLP, tj. za vse zmesi, ki se dajejo v promet v EU in so na podlagi uredbe CLP razvrščene kot nevarne zaradi svojih učinkov na zdravje ali fizikalnih učinkov. Podjetja, ki morajo predložiti informacije (nadaljnji uporabniki in uvozniki), morajo vključiti enolični identifikator formule na etiketo zmesi, preden jo dajo v promet (veljajo nekatere izjeme, za več informacij glejte *Smernice o usklajenih informacijah v zvezi z zagotavljanjem nujne zdravstvene pomoči – Priloga VIII k uredbi CLP*).

Enolični identifikator formule mora biti na etiketo natisnjen ali pritrjen. Iz praktičnih razlogov bi bilo mogoče enolični identifikator formule natisniti tudi na embalažo, in sicer v bližino drugih elementov označevanja[36]. Če se oseba, odgovorna za označevanje, odloči enolični identifikator formule pritrditi na etiketo, mora biti nalepka čvrsto pritrjena na etiketo, da lahko prenese normalno ravnanje in uporabo.

---

[34] Glejte Uredbo Komisije (EU) 2017/542.

[35] Za več informacij glejte Priročnik za uporabnike za generator identifikatorjev UFI in spletišče centra za zastrupitve agencije ECHA na naslovu https://poisoncentres.echa.europa.eu/sl/publications.

[36] Možnost, da se enolični identifikator formule natisne na embalažo v bližini drugih informacij za označevanje, in ne na etiketo, je odobril organ CARACAL. Čeprav po mnenju Evropske komisije in večine držav članic kombinirano branje členov 32(4) in 31(5) uredbe CLP to dopušča, je treba na podlagi omejenega števila pripomb držav članic zaključiti razprave o tej pravni razlagi glede vprašanja, ali trenutno pravno besedilo že dopušča tako kombinirano branje ali pa je potrebna sprememba oddelka 5.2 dela A Priloge VIII k uredbi CLP in člena 25(7) uredbe CLP.

Enolični identifikator formule se šteje za obvezno dodatno informacijo za označevanje v skladu s členom 25(7) uredbe CLP in ga je treba praviloma vključiti v oddelek za dodatne informacije na etiketi. Da pa bi se izboljšala opaznost in bi uporabnik laže identificiral izdelek, je enolični identifikator formule mogoče namestiti tudi v bližino identifikatorjev izdelka (z oznako „UFI").

Pred oznako UFI je treba z velikimi tiskanimi črkami navesti kratico „UFI".

Enolični identifikator formule mora biti poleg tega označen berljivo (glejte oddelek 5.2 teh smernic, kjer sta opisana berljivost in velikost elementov etikete) in trajno.

Uporaba enoličnih identifikatorjev formule za zmesi, ki še niso prijavljene v skladu z nacionalno zakonodajo, bo postopno začela veljati od 1. januarja 2020, in sicer v skladu s predvideno uporabo zmesi (za več informacij o datumih začetka uporabe glejte oddelek 3.5.1 *Smernic o usklajenih informacijah v zvezi z zagotavljanjem nujne zdravstvene pomoči – Priloga VIII k uredbi CLP*). Zmesi, ki so že prijavljene v skladu z nacionalnimi programi, do **1. januarja 2025** ni treba ponovno označevati za namene vključitve enoličnega identifikatorja formule. Če pa je treba predložitev posodobiti pred tem datumom, mora podjetje upoštevati zahteve iz Priloge VIII in pripraviti nove etikete za svoje zmesi ter vanje vključiti oznake UFI ali pa oznake UFI pritrditi na etiketo, preden da spremenjene zmesi v promet. Če podjetje predloži informacije v skladu s Prilogo VIII k uredbi CLP pred zadevnim rokom, je priporočljivo, da enolični identifikator formule na etiketo vključi takoj.

Upoštevati morate naslednje:

- Za nevarne zmesi, za katere je treba predložiti informacije v skladu s členom 45 uredbe CLP, je treba enolični identifikator formule navesti na etiketi ali embalaži v bližini drugih informacij za označevanje. V primeru nevarnih zmesi, namenjenih industrijski uporabi[37], se lahko enolični identifikator formule navede tudi v oddelku 1.1 varnostnega lista. V primeru nevarnih zmesi, ki se prodajajo nepakirane[38], je treba enolični identifikator formule navesti v oddelku 1.1 varnostnega lista[39].

- Enolični identifikator formule ni potreben za zmesi, ki niso zajete v področje uporabe člena 45 uredbe CLP, tj. za zmesi, ki se uporabljajo za znanstvene raziskave in razvoj, za zmesi, ki se uporabljajo za v proizvod in proces usmerjene raziskave in razvoj, za zmesi, razvrščene kot „plini pod tlakom" in/ali „eksplozivi" (nestabilni eksploziv in podrazredi 1.1 do 1.6), ter za zmesi, razvrščene kot nevarne samo za okolje.

- Podjetje se lahko odloči za predložitev za zmesi, ki niso zajete v področje uporabe člena 45 uredbe CLP (na primer zmesi, ki so nevarne samo za okolje). V tem primeru je mogoča prostovoljna namestitev enoličnega identifikatorja formule na etiketo teh zmesi.

---

[37] Tj. zmesi, namenjene samo uporabi v industrijskih obratih (za več informacij glejte *Smernice o usklajenih informacijah v zvezi z zagotavljanjem nujne zdravstvene pomoči – Priloga VIII k uredbi CLP*).

[38] Npr. zmesi iz dela 2 Priloge II k uredbi CLP.

[39] Organ CARACAL je sprejel razlago, da ni potrebna privzeta zahteva glede vključitve enoličnega identifikatorja formule v varnostni list (razen za nepakirane zmesi). Trenutno na ravni organa CARACAL potekajo razprave o predlogih sprememb Priloge VIII k uredbi CLP in Priloge II k uredbi REACH.

Spletno orodje, s katerim je mogoče ustvariti in preveriti oznake UFI, generator UFI, je na voljo na spletišču centra za zastrupitve na naslovu https://poisoncentres.echa.europa.eu/sl/ufi-generator.

4.8.2 Neobvezne dodatne informacije za označevanje

V nekaterih primerih morajo dobavitelji na etiketo vključiti določene elemente, ki niso obvezni, vendar so potrebni za ravnanje z izdelkom in njegovo uporabo, na primer posebne informacije o proizvodu, osnovna navodila za uporabo ali previdnostne stavke, ki ne izhajajo neposredno iz razvrstitve proizvoda (npr. „Pred uporabo preberite etiketo.“ ali „Preprečiti stik z očmi.“ za zmesi, ki dražijo oči). Take neobvezne dodatne informacije za označevanje, o vsebini katerih odloča dobavitelj, niso del zahtev za označevanje iz uredbe CLP.

Potrebo po neobveznih informacijah je treba upoštevati tudi pri odločitvi o oblikovanju etikete. Te neobvezne dodatne informacije se lahko navedejo poleg elementov etikete, ki jih je treba vključiti v skladu s členom 17(a) do (g) uredbe CLP, in obveznih dodatnih informacij, kadar je to ustrezno. Ne smejo pa zmesti uporabnika ali nasprotovati obveznim elementom etikete. Poleg tega morajo navajati dodatne potrebne podrobnosti (glejte člen 25(3) uredbe CLP).

Dodatni elementi za označevanje, ki izvirajo iz sistema GHS ZN, a niso vključeni v uredbo CLP, se lahko vključijo v oddelek za neobvezne dodatne informacije, vendar ne smejo zmesti uporabnika.

Poleg tega mora biti vsaka neobvezna dodatna informacija na etiketi ali embalaži usklajena z razvrstitvijo snovi ali zmesi (glejte člen 25(4) uredbe CLP). To pomeni, da na etiketi ali embalaži razvrščene snovi oziroma zmesi ne sme biti izjav, kot so „nestrupeno“ „ne onesnažuje okolja“ ali „ekološko“, ali drugih izjav, da snov oziroma zmes ni nevarna, ali izjav, ki niso v skladu z njeno razvrstitvijo.

5. Smernice za nekatere vidike označevanja nevarnosti v skladu z uredbo CLP

5.1 Dodatni vidiki, ki jih je treba upoštevati pri etiketah za nevarnost v skladu z uredbo CLP

Da bi dobavitelj lahko oblikoval etikete v skladu z uredbo CLP in bil hkrati čim manj omejen pri njihovem urejanju, je treba upoštevati dodatne vidike označevanja.

- **Velikost etikete:** uredba CLP določa najmanjše mere za velikost etikete in nekaterih njenih elementov (glejte oddelek 5.2 teh smernic).
- **Posebna pravila za označevanje**, ki se nanašajo na posebne primere označevanja in pakiranja, na primer:
  - snov ali zmes je pakirana v **nerodno oblikovani ali majhni embalaži** (glejte člen 29 uredbe CLP);
  - **embalaža je sestavljena iz več plasti** in/ali
  - snov ali zmes je treba označiti na podlagi določb uredbe CLP in določb o označevanju v skladu s pravili za prevoz nevarnega blaga na podlagi Priporočil Združenih narodov za prevoz nevarnega blaga: Vzorčni predpisi (tako imenovana „oranžna knjiga“)[40]. Oseba, ki je odgovorna za sestavljanje etikete iz uredbe CLP, mora ta pravila upoštevati, preden sprejme končno odločitev o etiketi za snov ali zmes (glejte člen 33 uredbe CLP).
- **Izbira previdnostnih stavkov:**
  Izbira najprimernejšega sklopa previdnostnih stavkov za etiketo večinoma temelji na presoji dobavitelja. Glejte oddelek 7 teh smernic.

5.2 Velikost etikete in elementov etikete

V oddelku 1.2 Priloge I k uredbi CLP je opredeljena velikost etikete in so določene najmanjše mere etikete, s katerimi je povezana velikost piktograma (glejte tudi tabelo 6 v nadaljevanju)[41]. Kljub temu mora biti etiketa dovolj velika, da vsebuje vse elemente etikete, ki jih opredeljuje uredba CLP, in je še vedno berljiva. Zato mora biti etiketa morda večja od določene najmanjše površine.

[40] V EU se izvajajo na podlagi mednarodnih modalnih sporazumov in Direktive 2008/68/ES.

[41] Velikost piktograma se tu nanaša na mere piktograma in ne na velikost navideznega kvadrata, v katerem je piktogram.

Tabela 6: Najmanjše mere etiket in piktogramov v skladu z uredbo CLP

Prostornina pakiranca	Mere etikete (v milimetrih) za informacije, določene v členu 17 uredbe CLP	Mere piktograma (v milimetrih)
Do vključno 3 litrov	Če je mogoče, vsaj 52 x 74	Ne manjše kot 10 x 10 Če je mogoče, vsaj 16 x 16
Več kot 3 litre, vendar do vključno 50 litrov	Vsaj 74 x 105	Vsaj 23 x 23
Več kot 50 litrov, vendar do vključno 500 litrov	Vsaj 105 x 148	Vsaj 32 x 32
Več kot 500 litrov	Vsaj 148 x 210	Vsaj 46 x 46

Uredba CLP določa, da so elementi etikete iz člena 17(1) uredbe CLP dovolj veliki in razmiki med njimi taki, da se lahko brez težav berejo.

Berljivost je določena s kombinacijo velikosti pisave, razmika med črkami in med vrsticami, širine poteze, vrste barve, vrste pisave, razmerja med širino in višino črk, površine materiala in velikega kontrasta med tiskanim besedilom in ozadjem.

Nekaj primerov, kako ti parametri vplivajo na berljivost, je prikazanih na sliki 2 v nadaljevanju.

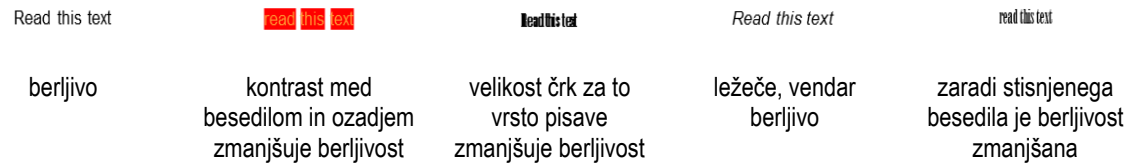

Slika 2: Berljivost

Na etiketi je lahko več jezikov, kot jih zahteva država članica, v kateri je snov ali zmes dana v promet. Če etiketa izpolnjuje (najmanjše) mere iz tabele 6 zgoraj in če je zagotovljena berljivost besedilnih elementov, o številu jezikov odloča zadevni dobavitelj.

Točna velikost črk opozorilnih besed, stavkov o nevarnosti, previdnostnih stavkov in morebitnih dodatnih informacij v pravnem besedilu ni dodatno opredeljena, kar pomeni, da so ti elementi prepuščeni presoji dobavitelja, ki mora določiti takšno velikost črk, da bodo elementi etikete zlahka berljivi. Kot referenca se lahko uporabi najmanjša velikost črk 1,2 mm („x–višina“). Dobavitelj se lahko odloči, ali bo pri večji prostornini embalaže in merah etikete povečal velikost črk ali ohranil enako velikost za vse prostornine in etikete.

Dobavitelj se lahko odloči tudi, ali želi nekatere elemente etikete zapisati z večjimi in druge z manjšimi črkami. Pogoste praktične rešitve so na primer:

- navedba opozorilne besede „Nevarno“ ali „Pozor“ na etiketi z večjimi črkami kot stavkov o nevarnosti in previdnostnih stavkov;
- predstavitev obveznih elementov etikete z večjimi črkami kot neobveznih informacij za označevanje.

Obe zgoraj navedeni rešitvi sta praviloma združljivi s pravnim besedilom uredbe CLP, če so obvezne informacije na etiketi zlahka berljive.

Uredba CLP povezuje velikost piktogramov za nevarnost z najmanjšimi merami etikete. Vsak piktogram za nevarnost mora obsegati vsaj eno petnajstino najmanjše površine etikete, namenjene obveznim informacijam za označevanje. Najmanjše mere etiket in piktogramov so navedene v tabeli 1.3 v Prilogi I k uredbi CLP. Površina piktograma za najmanjšo prostornino pakiranca mora biti vsaj 16 mm x 16 mm, če je mogoče, in ne sme biti v nobenem primeru manjša od 1 cm^2. Če velikost etikete to dopušča, je treba mere piktograma povečati z najmanjših mer. Ohraniti bi bilo namreč treba sorazmerje med velikostjo etikete in piktogramov ter velikostjo embalaže.

Piktogram, ki zavzema eno petnajstino najmanjše površine, izračunane z množenjem mer, kot so opredeljene v tabeli 1.3 v Prilogi I k uredbi CLP, se šteje za berljivega. Velikost piktograma je treba povečati vedno, kadar zavzema manj kot petnajstino površine etikete, namenjene obveznim informacijam za označevanje. Za majhno embalažo je ena petnajstina najmanjše velikosti etikete 16 mm x 16 mm. Včasih pa ni mogoče uporabiti niti najmanjše velikosti etikete ali pa je mogoče na etiketo najmanjše velikosti namestiti le piktograme 10 mm x 10 mm (npr. ker je piktogramov več). Takšni piktogrami s površino 1 cm^2 so najmanjši dovoljeni piktogrami in se lahko uporabljajo le takrat, ko ni prostora za večje piktograme. Če je mogoče, se vedno uporablja piktogram velikosti vsaj 16 mm x 16 mm. „Če je mogoče" se nanaša na velikost etikete, zato se uporabi večji piktogram, če to dopušča velikost etikete. Če se dobavitelj odloči za uporabo etikete, ki je večja od najmanjših mer za določeno prostornino pakiranca, mu ni treba nujno povečati tudi piktograma, če ta zavzema eno petnajstino ustreznih najmanjših mer.

Primer:

Za posodo s prostornino, večjo od 50 litrov, vendar do vključno 500 litrov, mora biti najmanjša velikost piktograma 32 mm x 32 mm, kar je petnajstina površine, izračunane z množenjem najmanjših mer (105 mm x 148 mm).
(105 mm x 148 mm = 10,5 cm x 14,8 cm = 155,5 cm^2. Ena petnajstina od 155 cm^2 = 10,36 cm^2; $\sqrt{10,36\ cm^2}$ = 3,22 cm = 32,2 mm (zaokroženo na 32 mm) za vsako mero posameznega piktograma.) Če se etiketa poveča, prostornina posode pa ostane enaka (večja od 50 litrov, vendar do vključno 500 litrov), mora biti najmanjša velikost vsakega piktograma vsaj petnajstina najmanjše površine, ki se nanaša na obvezne informacije iz člena 17 uredbe CLP, tj. 32 mm x 32 mm.

Načeloma bi morala biti etiketa, ki izpolnjuje zahteve glede najmanjših mer, opredeljenih zgoraj, dovolj velika, da vsebuje vse elemente etikete, opredeljene v členu 17 uredbe CLP, in je obenem berljiva. Prednost je treba zagotoviti obveznim elementom etikete in vsem obveznim dodatnim informacijam, ki jih je treba navesti v skladu z uredbo CLP in drugo zakonodajo EU. Če se dobavitelj odloči, da bo vključil neobvezne dodatne elemente etikete, lahko to vpliva na berljivost, kadar doda več kot samo majhno število takih informacij. Pri velikem številu neobveznih informacij bi moral dobavitelj premisliti o omejitvi informacij ali večji velikosti etikete. Če poveča velikost etikete, bi moral razmisliti tudi o povečanju velikost različnih obveznih elementov etikete. To je namenjeno lažji identifikaciji elementov in ohranjanju njihove berljivosti.

Vsaka dodatna površina, pridobljena s povečanjem velikosti etikete, se lahko uporabi za dodatne informacije, ki so po mnenju dobavitelja pomembne. To pa je treba uskladiti z zahtevo iz člena 25(3) uredbe CLP, ki določa, da neobvezne dodatne informacije ne smejo otežiti prepoznavanja obveznih elementov etikete.

5.3 Odstopanja od zahtev za označevanje in pakiranje

Vse vrste pakirancev ne omogočajo prikaza vseh potrebnih informacij za označevanje na etiketi ali embalaži v skladu z zahtevami iz člena 31 uredbe CLP.

V členu 29(1) uredbe CLP in oddelku 1.5.1 Priloge I k uredbi CLP so določena odstopanja za embalažo, ki je tako majhna ali take oblike, da zahtev iz člena 31 uredbe CLP ni mogoče izpolniti.

Če ni mogoče uporabiti določb člena 29(1), se lahko na podlagi člena 29(2) uredbe CLP in oddelka 1.5.2 Priloge I k uredbi CLP nekateri elementi etikete opustijo (glejte oddelek 5.3.2 teh smernic).

5.3.1 Uporaba izvlečnih etiket, privezanih etiket in zunanje embalaže

Embalaža za snov ali zmes je lahko tako majhna ali take oblike, da ne omogoča prikaza elementov etikete v skladu z zahtevami iz člena 31 uredbe CLP. To se lahko zgodi, če je treba na etiketo v državah članicah, v katerih se snov ali zmes daje v promet, vključiti več kot en jezik, ali preprosto zato, ker je embalaža premajhna ali pa je zaradi njene oblike težko namestiti etiketo, tako da ni mogoče prikazati celotnega sklopa elementov označevanja niti v enem jeziku.

Zlasti je morda nemogoče brati etiketo vodoravno, kadar je pakiranec postavljen običajno ali če so elementi etikete in razmiki med njimi premajhni, da bi se lahko elementi etikete brali brez težav.

V takem primeru se lahko elementi etikete, opredeljeni v členu 17 uredbe CLP, zagotovijo na:

- izvlečnih etiketah ali
- privezanih etiketah ali
- zunanji embalaži.

Kadar se uporabljajo te alternative, mora etiketa na vsaki notranji embalaži ali del izvlečne etikete, ki je pritrjen neposredno na embalažo, vsebovati vsaj piktograme za nevarnost, identifikator izdelka iz člena 18 uredbe CLP ter ime in telefonsko številko dobavitelja snovi ali zmesi. V tem primeru se lahko opozorilna beseda, stavki o nevarnosti in previdnostni stavki ter dodatne informacije za označevanje opustijo[42]. Te alternative pa se ne smejo uporabljati, kadar postane etiketa neberljiva le zato, ker se je dobavitelj odločil nanjo vključiti več jezikov, kot jih zahteva država članica, v kateri se snov ali zmes daje v promet.

5.3.1.1 Izvlečne in privezane etikete

Ko dobavitelj ugotovi, da mora uporabiti izvlečne ali privezane etikete, bi moral upoštevati naslednje vidike:

[42] Trenutno na ravni organa CARACAL potekajo razprave o možnosti namestitve enoličnega identifikatorja formule na notranjo embalažo, kadar je embalaža premajhna ali ima takšno obliko, da ni mogoče izpolniti zahtev za označevanje iz člena 31 uredbe CLP.

Splošne zahteve za izvlečne in privezane etikete

V uredbi CLP niso predvidene posebne določbe za izvlečne ali privezane etikete. Obe vrsti etiket morata izpolnjevati enake standarde učinkovitosti kot katera koli druga „običajna" etiketa:

- elementi etikete (vključno z enoličnim identifikatorjem formule, če se uporablja) morajo biti neizbrisljivi in lahko berljivi ter se morajo razlikovati od ozadja;
- velikost piktogramov mora biti enaka velikosti piktogramov na enakovredni običajni etiketi.

Izvlečna ali privezana etiketa mora biti čvrsto pritrjena na embalažo, kar pomeni, da mora ostati pritrjena na embalažo pri upravičeno pričakovanem ravnanju s pakirancem.

Na neposredno posodo morajo biti trdno pritrjene vsaj naslednje informacije iz uredbe CLP:

- piktogrami za nevarnost;
- identifikator izdelka ter
- ime in telefonska številka dobavitelja snovi ali zmesi.

V primerjavi s privezanimi etiketami je uporaba izvlečnih etiket verjetno prednostna možnost, ker v številnih primerih nudi največ prostora za elemente etikete. V nadaljevanju so navedene nekatere informacije v zvezi z vsebino, kakovostjo in obliko izvlečne etikete. Glejte tudi primer 6 teh smernic, kjer je predstavljena izvlečna etiketa v več jezikih za zmes za dobavo in uporabo.

Izvlečne etikete se lahko uporabljajo (in se dejansko pogosto uporabljajo), kadar količina obveznih dodatnih informacij za označevanje, ki jih je treba navesti v skladu z drugo zakonodajo, pomeni, da bi bila celotna etiketa prevelika za embalažo. Izvlečne etikete lahko pomagajo jasno strukturirati informacije za označevanje, saj se lahko za različne vrste informacij uporabijo različne strani (glejte v nadaljevanju).

Vsebina, kakovost in oblika izvlečne etikete

Vsebina

Izvlečna etiketa je na splošno sestavljena iz treh delov, in sicer iz sprednje strani (zgornji list), notranjih strani in zadnje strani (čvrsto pritrjene na embalažo). Elementi etikete in informacije, ki jih je treba vključiti v skladu s členom 17 in členom 32(6) uredbe CLP, so vključeni na izvlečno etiketo, kot je opisano v nadaljevanju. V skladu s členom 29(1) uredbe CLP se lahko informacije za označevanje navedejo z uporabo izvlečnih etiket samo takrat, kadar zahtev iz člena 31 uredbe CLP za etiketo ni mogoče izpolniti v jezikih države članice, v kateri se snov ali zmes daje v promet.

- Sprednja stran mora vsebovati vsaj:
    - identifikator izdelka (člen 18(2) uredbe CLP za snovi, člen 18(3)(a) uredbe CLP za zmesi). Pri zmeseh ni potrebno, da identifikator izdelka na sprednji in zadnji strani opredeljuje vse sestavine, na podlagi katerih je zmes razvrščena;
    - piktograme za nevarnost (člen 17(1)(d) uredbe CLP);
    - opozorilne besede v vseh jezikih etikete (člen 17(1)(e) uredbe CLP);

- nominalno količino (pakiranci, ki so na voljo za splošno uporabo, razen če je ta količina navedena drugje na pakirancu) (člen 17(1)(b) uredbe CLP);
- kontaktne podatke dobaviteljev (ime, naslov in telefonsko številko) (člen 17(1)(a) uredbe CLP);
- sklic na popolne varnostne informacije znotraj izvlečne etikete, na primer: „varnostne informacije, glejte znotraj etikete" v vseh jezikih etikete ali simbol, da se uporabnika obvesti, da je etiketo mogoče odpreti, in za prikaz, da so na notranjih straneh na voljo dodatne informacije (ni navedeno v členu 17(1) uredbe CLP);
- kratico za jezik (oznaka države ali oznaka jezika) za vse jezike, uporabljene na notranjih straneh. Za preprečevanje nestandardnih kratic ali kratic, ki bi lahko povzročile zmedo, se priporoča uporaba oznake jezika na primer v skladu s standardom ISO 639-1;
- različne oznake UFI za zmes, če se uporabljajo, in sicer za vsak jezik ali področje, kjer se izdelek daje v promet, vendar pa uporaba različnih enoličnih identifikatorjev formule ni priporočljiva.

- Notranje strani bi morale vsebovati:
  - popolne informacije za označevanje (razen piktograma za nevarnost in identifikacije dobavitelja), kot jih je treba navesti v skladu s členom 17(1) uredbe CLP (vključno z dodatnimi informacijami) za vsak jezik, omenjen na sprednji stani, in združene v skupine po jezikih, na primer en jezik na stran;
  - oznako UFI za zmes, če se uporablja in če se za vsak jezik ali področje, kjer se izdelek daje v promet, uporabljajo različni enolični identifikatorji formule, vendar pa uporaba različnih enoličnih identifikatorjev formule ni priporočljiva;
  - kratico jezika, ki se pojavi na vrhu vsake notranje strani (oznaka države ali oznaka jezika).
- Na **zadnji strani** se morajo ponoviti informacije s sprednje strani, razen navedbe različnih jezikov na notranjih straneh.

Kakovost in oblika

Uredba CLP ne določa posebnega standarda za materiale in kakovost izvlečnih etiket. Kljub temu pa je treba zagotoviti ustrezno kakovost izvlečnih etiket.
Natančen način za zagotovitev te kakovosti je prepuščen presoji dobavitelja, vendar pa je treba nameniti pozornost naslednjim vidikom:

- **Trajnost**

  Ob upoštevanju različnih okoliščin, do katerih lahko pride pri običajnem ravnanju z embalažo in njeni uporabi (vsebina pakiranca lahko raztopi tisk ali pa lahko uporabniki večkrat preberejo etiketo), je jasno, da mora biti izvlečna etiketa dovolj trpežna, da kljub večkratni uporabi (kot je to primerno) v celotni življenjski dobi proizvoda ohrani svojo funkcionalnost. To je mogoče doseči na primer z zaščitnim premazom za etiketo in uporabo plastificiranih strani.

  Zadnja stran izvlečne etikete mora biti čvrsto pritrjena na embalažo, da lahko

prenese običajno ravnanje in uporabo. Strani se ne smejo z lahkoto odtrgati od drugih strani.

- **Berljivost**

  Informacije na izvlečni etiketi se morajo brez težav prebrati (glejte oddelek 5.2 teh smernic). V primeru brošure je treba upoštevati številke strani. Jezike je treba logično razporediti, npr. po abecednem vrstnem redu.

- **Preprost dostop do informacij**

  Informacije na izvlečni etiketi morajo biti lahko dostopne, tako da lahko uporabnik etiketo brez težav odpre in ponovno zapre. To se lahko zagotovi na primer z uporabo „vlečnega traku", tj. majhnega dela etikete, ki omogoča preprost dvig etikete s podlage. Preprost dostop do informacij (in berljivost) je mogoče izboljšati tudi s prikazom enega jezika na eno notranjo stran izvlečne etikete.

5.3.1.2 Zunanja embalaža

Če je embalaža premajhna ali ima takšno obliko, da zahtev za označevanje iz člena 31 uredbe CLP ni mogoče izpolniti, je ena od možnosti iz člena 29(1) uredbe CLP, da se na notranji embalaži navedejo omejene informacije za označevanje (tj., v skladu z oddelkom 1.5.1.2 Priloge I k uredbi CLP se navedejo vsaj piktogrami za nevarnost, identifikator izdelka ter ime in telefonska številka dobavitelja snovi ali zmesi), celotne informacije za označevanje pa se navedejo na zunanji embalaži[43]. Ta možnost je uporabna v primeru več majhnih enot v eni zunanji embalaži. V takih primerih se zahteve, ki se običajno uporabljajo za etikete (glejte člena 31 in 32 uredbe CLP), uporabljajo tudi za površino etikete na zunanji embalaži. Če se uporabi možnost zunanje embalaže, mora distributer ali trgovec na drobno zagotoviti, da so na voljo vsi elementi etikete, ki jih določa uredba CLP, ko se pozneje odloči za posamezno prodajo enot.

5.3.2 Opustitev nekaterih elementov etikete

Če ni mogoče izpolniti zahtev za označevanje iz člena 31 uredbe CLP (zaradi premajhne velikosti pakiranca ali njegove oblike) in popolnih informacij za označevanje[44] ni mogoče navesti na izvlečnih etiketah, privezanih etiketah ali na zunanji embalaži, se lahko na etiketi navede manj informacij v skladu z določenimi pogoji iz oddelka 1.5.2 Priloge I k uredbi CLP. To se lahko naredi za:

- pakirance, pri katerih vsebina ne presega 125 ml in je snov ali zmes razvrščena v eno od kategorij nevarnosti, navedenih v tabeli 7 v nadaljevanju. To velja tudi v primerih ponovnega polnjenja snovi ali zmesi v stekleničke z majhno prostornino (125 ml ali manj), ki se nato prodajajo, ali če se stekleničke z majhno prostornino (125 ml ali manj) ne prodajajo več v zunanji embalaži, temveč posamezno (glejte tudi oddelek 5.3.2.1 teh smernic);

- topljivo embalažo za enkratno uporabo, pri kateri vsebina ne presega 25 ml (glejte tudi oddelek 5.3.2.2 teh smernic).

---

[43] Trenutno na ravni organa CARACAL potekajo razprave o možnosti namestitve enoličnega identifikatorja formule na notranjo embalažo, kadar je embalaža premajhna ali ima takšno obliko, da ni mogoče izpolniti zahtev za označevanje iz člena 31 uredbe CLP.

[44] Tj. informacij, zahtevanih v členu 17 uredbe CLP.

Informacije na etiketi se lahko prilagodijo tudi za:

- notranjo embalažo snovi in zmesi za znanstvene raziskave in razvoj ali analizo za nadzor kakovosti, pri kateri vsebina ne presega 10 ml (glejte tudi oddelek 5.3.2.3 teh smernic);
- nepakirane nevarne snovi ali zmesi, ki se dobavljajo za splošno uporabo (glejte tudi oddelek 5.3.2.4 teh smernic);
- okoljsko označevanje (glejte tudi oddelek 5.3.2.5 teh smernic).

5.3.2.1 Označevanje pakirancev, katerih vsebina ne presega 125 ml

Elementi etikete, navedeni v stolpcu 2 tabele 7, se lahko na etiketi pakirancev, pri katerih vsebina ne presega 125 ml, opustijo, če je snov ali zmes razvrščena v razrede ali kategorije nevarnosti, navedene v stolpcu 1.

Če pa je snov ali zmes razvrščena v dodatne razrede nevarnosti, ki niso navedeni v stolpcu 1 tabele 7, je treba elemente etikete, ki se nanašajo na te druge razrede nevarnosti, kljub temu vključiti. Glejte tudi oddelek 1.5.2.1 Priloge I k uredbi CLP.

Opozoriti je treba, da za aerosolne razpršilnike veljajo odstopanja glede označevanja majhnih pakirancev z aerosoli, razvrščenih kot vnetljivih (Direktiva 75/324/EGS[45]).

Tabela 7: Odstopanja od zahtev za označevanje za pakirance s prostornino 125 ml ali manj

Razvrstitev snovi ali zmesi	Dovoljene opustitve v skladu z oddelkom 1.5.2 Priloge I k uredbi CLP
Oksidativni plini iz skupine 1 (H270) Plini pod tlakom (H280, H281) Vnetljive tekočine iz skupine 2 ali 3 (H224, H225) Vnetljive trdne snovi iz skupine 1 ali 2 (H228) Samoreaktivne snovi ali zmesi vrste C do F (H242) Samosegrevajoče se snovi ali zmesi iz skupine 2 (H252) Snovi in zmesi, ki v stiku z vodo sproščajo vnetljive pline, iz skupine 1, 2 ali 3 (H260, H261) Oksidativne tekočine iz skupine 2 ali 3 (H272) Oksidativne trdne snovi iz skupine 2 ali 3 (H272) Organski peroksidi vrste C do F (H242) Akutno strupene snovi iz skupine 4 (H302, H312, H332) (če se snov ali zmes ne dobavlja za splošno uporabo)	Stavki o nevarnosti in previdnostni stavki za razrede nevarnosti, navedene v stolpcu 1 Opomba: Pri navedenih kategorijah nevarnosti je treba navesti piktogram za nevarnost in opozorilno besedo.

[45] Direktiva Sveta 75/324/EGS z dne 20. maja 1975 o približevanju zakonodaje držav članic o aerosolnih razpršilnikih, kakor je bila spremenjena.

Razvrstitev snovi ali zmesi	Dovoljene opustitve v skladu z oddelkom 1.5.2 Priloge I k uredbi CLP
Snovi, ki dražijo kožo, iz skupine 2 (H315) Snovi, ki dražijo oči, iz skupine 2 (H319) STOT-SE iz skupine 2 ali 3 (H371, H335, H336) (če se snov ali zmes ne dobavlja za splošno uporabo) STOT-RE iz skupine 2 (H373) (če se snov ali zmes ne dobavlja za splošno uporabo) Nevarno za vodno okolje – kratkotrajna (akutna) nevarnost za vodno okolje iz skupine akutno 1 (H400) Nevarno za vodno okolje – dolgotrajna (kronična) nevarnost za vodno okolje iz skupine kronično 1 ali 2 (H410 ali H411)	
Vnetljivi plini iz skupine 2 (H221) Strupenost za razmnoževanje: učinki na dojenje ali prek dojenja (H362) Nevarno za vodno okolje – dolgotrajna (kronična) nevarnost za vodno okolje iz skupine kronično 3 ali 4 (H412 ali H413)	Previdnostni stavki, povezani z razredi nevarnosti, navedenimi v stolpcu 1 Opomba: Navesti je treba stavke o nevarnosti in opozorilno besedo, ker pri navedenih kategorijah nevarnosti ni treba vključiti piktograma za nevarnost.
Jedko za kovine (H290)	Piktogram za nevarnost, opozorilna beseda, stavki o nevarnosti in previdnostni stavki za ta razred nevarnosti

5.3.2.2 Označevanje topljive embalaže za enkratno uporabo, ki ne presega prostornine 25 ml

Odstopanje se uporablja za topljivo embalažo, pri kateri vsebina ne presega prostornine 25 ml. Pri taki embalaži se lahko opustijo elementi etikete iz uredbe CLP, ki jih določa člen 17 uredbe CLP, če je namenjena enkratni uporabi in zapakirana v zunanjo embalažo, ki vključuje vse elemente etikete, potrebne v skladu s členom 17 uredbe CLP.

Odstopanje se uporablja v primerih, ko je vsebovana snov ali zmes razvrščena izključno zaradi ene ali več kategorij nevarnosti, navedenih v oddelkih 1.5.2.1.1(b), 1.5.2.1.2(b) ali 1.5.2.1.3(b) Priloge I k uredbi CLP (glejte tabelo 7 zgoraj). To odstopanje pa se ne uporablja za snovi in zmesi, ki spadajo na področje uporabe Uredbe (ES) št. 1107/2009 (za fitofarmacevtska sredstva) ali Uredbe (EU) št. 528/2012 (za biocidne proizvode).

5.3.2.3 Označevanje notranje embalaže, katere vsebina ne presega 10 ml

Elementi etikete, ki so določeni v členu 17 uredbe CLP, se lahko izpustijo z notranje embalaže, kadar so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- vsebina notranje embalaže ne presega 10 ml;
- snov ali zmes je dana v promet za dobavo distributerju ali nadaljnjemu

uporabniku za znanstvene raziskave in razvoj[46] ali analizo za nadzor kakovosti in

- notranja embalaža je zapakirana v zunanjo embalažo, ki vsebuje vse elemente etikete, ki so potrebni v skladu s členom 17 uredbe CLP.

Opozoriti pa je treba, da mora etiketa na notranji embalaži vsebovati identifikator izdelka in (po potrebi) piktograme za nevarnost (GHS01, GHS05, GHS06 in/ali GHS08). Če sta dodeljena več kot dva piktograma, imata lahko GHS06 in GHS08 prednost pred GHS01 in GHS05.

Odstopanje se ne uporablja za snovi in zmesi, ki spadajo na področje uporabe Uredbe (ES) št. 1107/2009 (za fitofarmacevtska sredstva) ali Uredbe (EU) št. 528/2012 (za biocidne proizvode).

5.3.2.4 Nepakirane nevarne snovi ali zmesi, ki se dobavljajo za splošno uporabo

Informacije za označevanje nepakiranih kemikalij, ki se prodajajo za splošno uporabo, morajo biti na voljo potrošniku, npr. na računu (glejte člen 29(3) uredbe CLP). Kadar nakup takih snovi ali zmesi ni opravljen ob istem času kakor dostava stranki, se lahko pri dostavi snovi ali zmesi predloži tudi letak, ki vsebuje ustrezne informacije za označevanje, ali pa se ob dostavi ali pred njo pošljejo informacije po elektronski pošti. Določbe iz člena 29(3) uredbe CLP se uporabljajo za snovi iz dela 5 Priloge II k uredbi CLP.

5.3.2.5 Okoljsko označevanje

Uredba CLP vključuje možnost uvedbe odstopanj od nekaterih določb glede okoljskega označevanja za nekatere zmesi, razvrščene kot nevarne za okolje, če se lahko dokaže, da bi to zmanjšalo vpliv na okolje (glejte člen 29(4) uredbe CLP), vendar doslej še ni bil sprejet dogovor o takih odstopanjih ali posebnih določbah. Ko se taka odstopanja ali posebne določbe določijo v skladu s postopkom iz členov 53 in 54 uredbe CLP, se opredelijo v delu 2 Priloge II k uredbi CLP.

5.4 Povezave med uredbo CLP in pravili označevanja za prevoz

5.4.1 Posebna pravila za označevanje zunanje, notranje in posamezne embalaže

Člen 33 uredbe CLP določa posebna pravila za primere, ko mora embalaža nevarnih snovi in zmesi izpolnjevati tudi določbe o označevanju v skladu s pravili o prevozu nevarnega blaga. Določbe o označevanju za prevoz so opredeljene v Priporočilih Združenih narodov za prevoz nevarnega blaga – Vzorčni predpisi. Označevanje za prevoz iz člena 33 uredbe CLP vključuje vse etikete in oznake, ki jih določa npr. Direktiva 2008/68/ES[47], na primer oznako za snovi, ki so nevarne za okolje, oznake o povečani temperaturi in oznake za omejene/izvzete količine. Osnovno načelo uredbe CLP je, da ne razveljavi nobene označitve, določene v pravilih o prevozu, obenem pa ohrani bistvene informacije o nevarnosti na ustreznih plasteh embalaže.

[46] Za več informacij o proizvedenih in uvoženih snoveh ali snoveh, uporabljenih za znanstvene raziskave in razvoj, glejte *Smernice za znanstvene raziskave in razvoj (ZR in R) ter v proizvod in proces usmerjene raziskave in razvoj (PPORD)* agencije ECHA.

[47] Direktiva 2008/68/ES o notranjem prevozu nevarnega blaga (cestnem in železniškem).

Običajno se označevanje v skladu z uredbo CLP zahteva na vsaki plasti embalaže, ki je namenjena za dobavo in uporabo.

Označevanje za prevoz mora biti na zunanji embalaži nevarnih snovi in zmesi, če gre za „nevarno blago" v skladu s pravili o prevozu nevarnega blaga. V takih primerih se lahko etiketa iz uredbe CLP pojavi tudi na zunanji embalaži.

Posamezni pakiranci morajo imeti etiketo iz uredbe CLP in označevanje za prevoz. Če se piktogram za nevarnost iz uredbe CLP na posamezni ali zunanji embalaži nanaša na isto nevarnost kot v pravilih o prevozu nevarnega blaga, se lahko piktogram iz uredbe CLP opusti, da se prepreči nepotrebno dvojno označevanje.

Če je pakiranec sestavljen iz zunanje in notranje embalaže ter kakršne koli vmesne embalaže, zunanja embalaža pa izpolnjuje določbe glede označevanja v skladu s pravili o prevozu nevarnega blaga, zunanje embalaže ni treba označiti s piktogrami za nevarnost iz uredbe CLP. Kot je navedeno zgoraj, se omejene/izvzete oznake za količino štejejo kot označevanje za prevoz. Etiketa iz uredbe CLP zato ni potrebna, kadar so takšne oznake na zunanji embalaži. Po želji pa se lahko uporabi označevanje v skladu z uredbo CLP, in sicer v skladu s členom 33(1) uredbe CLP.

Kadar je zunanja embalaža prosojna, se lahko na njej opustijo vsi elementi etikete iz uredbe CLP, če je etiketa iz uredbe CLP pod prosojno plastjo jasno vidna (člen 33(2) uredbe CLP).

Zakonske zahteve iz člena 33 uredbe CLP in odločitve pri njihovi obravnavi so prikazane na sliki 3.

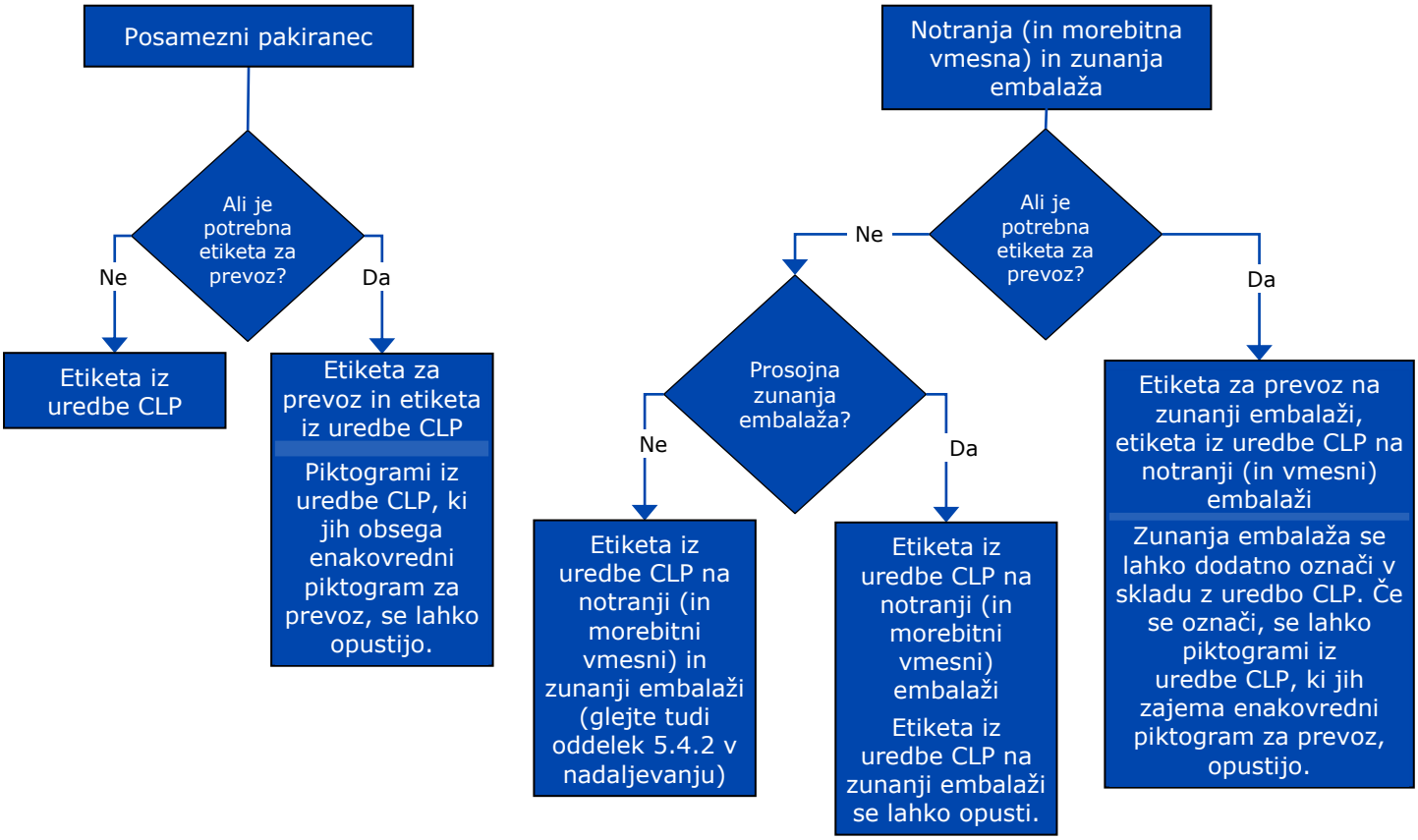

Slika 3: Diagram poteka odločanja o uporabi označevanja v skladu z uredbo CLP in označevanja za prevoz pri posameznem pakirancu (levo) in kombinaciji pakirancev (desno)

5.4.2 Embalaža, ki se uporablja za združevanje embalaže za dobavo med prevozom

Uredba CLP določa splošne standarde za pakiranje za dobavitelje, da se zagotovi varna dobava nevarnih snovi in zmesi.

„Embalaža", opredeljena v uredbi CLP, pomeni „eno ali več posod in vse druge sestavine ali materiale, ki so potrebni, da lahko posoda izpolni svojo funkcijo zadrževanja in druge varnostne funkcije". To pomeni, da lahko embalaža snovi ali zmesi obsega več plasti, na primer, steklenico in škatlo.

Pravila iz uredbe CLP se uporabljajo za vse plasti embalaže, ki se uporablja za namene dobave. Za vso nadaljnjo embalažo lahko zato velja opredelitev iz zakonodaje o prevozu: *„zunanja zaščita sestavljene ali kombinirane embalaže, skupaj z vsakim vpojnim materialom, blažilci in drugimi sestavinami, ki so potrebne zato, da vsebujejo in varujejo notranje posode ali notranjo embalažo".* Funkcija zunanje embalaže, ki izpolnjuje to opredelitev, bo ostala enaka ne glede na to, ali je nanjo pritrjena etiketa za prevoz.

Člen 33(2) uredbe CLP bi bilo treba razlagati tako, da se označevanje v skladu z uredbo CLP zahteva za najbolj zunanjo plast embalaže, ki ostane po odstranitvi embalaže za prevoz (ter v posameznem primeru za notranjo in vmesno embalažo). Za to vrsto „zunanje" embalaže (ponazoritev (b) na sliki 4) se zahteva etiketa iz uredbe CLP (glejte tudi oddelek 5.3.1.2 in oddelek 5.4.1 teh smernic).

(a)
notranja embalaža za dobavo

(b)
zunanja embalaža za dobavo

(c)
embalaža za prevoz

Slika 4: Uporaba označevanja v skladu z uredbo CLP za embalažo, ki se uporablja za dobavo in prevoz

Dobavitelji, vključno z distributerji, navadno uporabljajo eno in običajno več dodatnih plasti embalaže, da omogočijo lažji prevoz več kemikalij in zagotovijo, da bodo pravi proizvodi dostavljeni na določeno lokacijo v dobrem stanju. Zato je takšna **embalaža za prevoz** (prikaz (c) na sliki 4), ki se uporablja za:

- zaščito pakirancev za dobavo med prevozom in ravnanjem in/ali
- združevanje (več pakirancev za dobavo v večji tovor za prevoz),

zunaj področja uporabe uredbe CLP in je ni treba označiti v skladu z uredbo CLP.

Kadar se snovi ali zmesi, medtem ko čakajo na nadaljnji prevoz, hranijo na mestu, ne da bi se odstranile iz embalaže za prevoz, lahko zanje še naprej veljajo druge obveznosti glede označevanja, ki so zunaj področja uporabe uredbe CLP in zakonodaje o prevozu, na primer ocena tveganja na delovnem mestu s področja uporabe okvirne direktive o zaščiti delavcev (89/391/EGS) in povezane posamezne direktive, vključno z direktivo o kemijskih dejavnikih (98/24/ES[48]), direktivo o rakotvornih in mutagenih snoveh (2004/37/ES[49]) in, če je primerno, varnostnimi in/ali zdravstvenimi znaki na podlagi Direktive 92/58/ES[50]. Ko se snovi ali zmesi **ne prevažajo več**, pa jih je treba odstraniti iz embalaže za prevoz, da je etiketa iz uredbe CLP jasno vidna, ali pa se etiketa iz uredbe CLP doda k tistemu, kar je bila prej embalaža za prevoz.

[48] Direktiva Sveta 98/24/ES z dne 7. aprila 1998 o varovanju zdravja in zagotavljanju varnosti delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim dejavnikom pri delu (UL L 131, 5.5.1998, str. 11–23), spremenjena z Direktivo 2007/308/ES in Direktivo 2014/27/EU.

[49] Direktiva 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o varovanju delavcev pred nevarnostmi zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu (UL L 158, 30.4.2004, str. 50), spremenjena z Direktivo 2007/308/ES in Direktivo 2014/27/EU.

[50] Direktiva Sveta 92/58/EGS z dne 24. junija 1992 o minimalnih zahtevah za zagotavljanje varnostnih in/ali zdravstvenih znakov pri delu (UL L 245, 26.8.1992, str. 23), spremenjena z Direktivo 2007/308/ES in Direktivo 2014/27/EU.

6. Primeri etiket

V tem oddelku je prikazanih 13 primerov, ki prikazujejo različne okoliščine, ki se lahko pojavijo pri oblikovanju etiket.

Upoštevajte, da so vse etikete v nadaljevanju le primer, kako razvrstiti elemente na etiketi v določenih okoliščinah. Navedeni primeri niso izčrpni ali obvezni v vseh vidikih in ne odražajo posebnih uporab. Mere etiket in elementov etikete, prikazanih v nadaljevanju, niso nujno dejanske mere.

Primer 1: Etiketa za snov v enem jeziku (ni za splošno uporabo)

Ta primer prikazuje enostavno etiketo za snov, namenjeno za dobavo in uporabo, na kateri se upoštevajo samo elementi etikete iz uredbe CLP. Etiketa prikazuje terminologijo in piktograme v skladu s členom 17(a) in (c) do (g) uredbe CLP, tj. identifikatorje izdelka, identiteto dobavitelja, opozorilno besedo, piktograme za nevarnost, stavke o nevarnosti in previdnostne stavke. Ker se snov ne dobavlja za splošno uporabo, na etiketi ni treba navesti nominalne količine snovi v pakirancu.

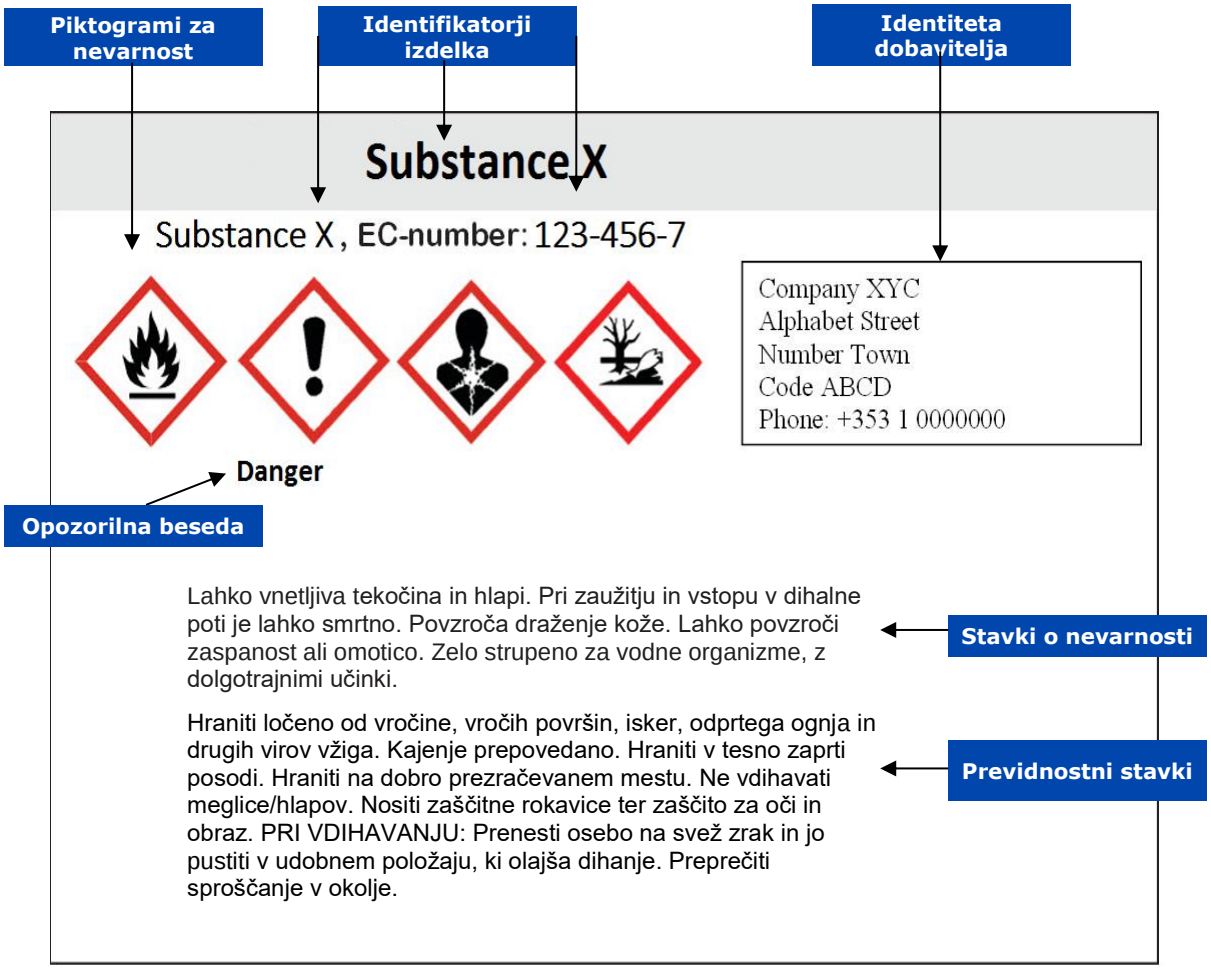

Zaradi industrijske/poklicne uporabe je bil kombinirani stavek P301 + P310 na etiketi opuščen. Da bi se zmanjšala število previdnostnih stavkov in količina sprejemljivih informacij na etiketi, je bil opuščen tudi stavek P391, saj se zdi, da stavki za

preprečevanje fizikalnih nevarnosti in nevarnosti za zdravje vsebujejo nujnejše napotke za etiketo. Od začetnih osmih previdnostnih stavkov jih je bilo na koncu izbranih šest.

Izbrane previdnostne stavke bi bilo treba vključiti v varnostni list pod naslov 2.2 („Elementi etikete"). Odstranjeni stavki se lahko navedejo v ustreznih naslovih varnostnega lista, da se industrijskemu ali poklicnemu uporabniku zagotovi dovolj informacij za varno ravnanje s snovjo.

Primer 2: Etiketa za snov v več jezikih, ki vsebuje neobvezne dodatne informacije (ni za splošno uporabo)

Primer v nadaljevanju prikazuje etiketo za dobavo in uporabo v več jezikih. Etiketa prikazuje terminologijo in piktograme v skladu s členom 17(a) in (c) do (h) uredbe CLP, tj. identifikator izdelka, identiteto dobavitelja, piktograme za nevarnost, opozorilne besede ter stavke o nevarnosti in previdnostne stavke v štirih jezikih.

Ker se snov ne dobavlja za splošno uporabo, na etiketi ni treba navesti nominalne količine snovi v pakirancu.

V skladu s členom 32(3) uredbe CLP so na etiketi stavki o nevarnosti in previdnostni stavki v istem jeziku navedeni skupaj. Oddelek za dodatno označevanje je na levi strani etikete in vključuje neobvezne dodatne informacije za označevanje.

Razporeditev na etiketi je pristna, saj je etiketa oblikovana za 2,5-litrsko steklenico. Ker so dejanske mere nekoliko večje od tukaj prikazanih, se lahko struktura informacij še izboljša, na primer z navedbo opozorilne besede na bolj izpostavljenem mestu ali uporabo večjih črk za stavke o nevarnosti in previdnostne stavke. Na podlagi najmanjših mer za površino etikete, ki bi morale znašati vsaj 52 mm x 74 mm, bi moral biti vsak piktogram velik vsaj 257 mm^2, kar pomeni, da stranica dejanske etikete znaša 16 mm (glejte oddelek 5.2 teh smernic).

Če se vsebina oddelka za dodatno označevanje poveča (na primer zaradi vključitve informacij o uporabi snovi), je morda treba povečati tudi celotno površino etikete in velikost njenih elementov, zlasti velikost črk v opozorilnih besedah, stavkih o nevarnosti in previdnostnih stavkih. S tem bi se izboljšala berljivost obveznih informacij na etiketi, ki so navedene v več jezikih. V tem primeru je morda smiselno povečati tudi velikost piktogramov.

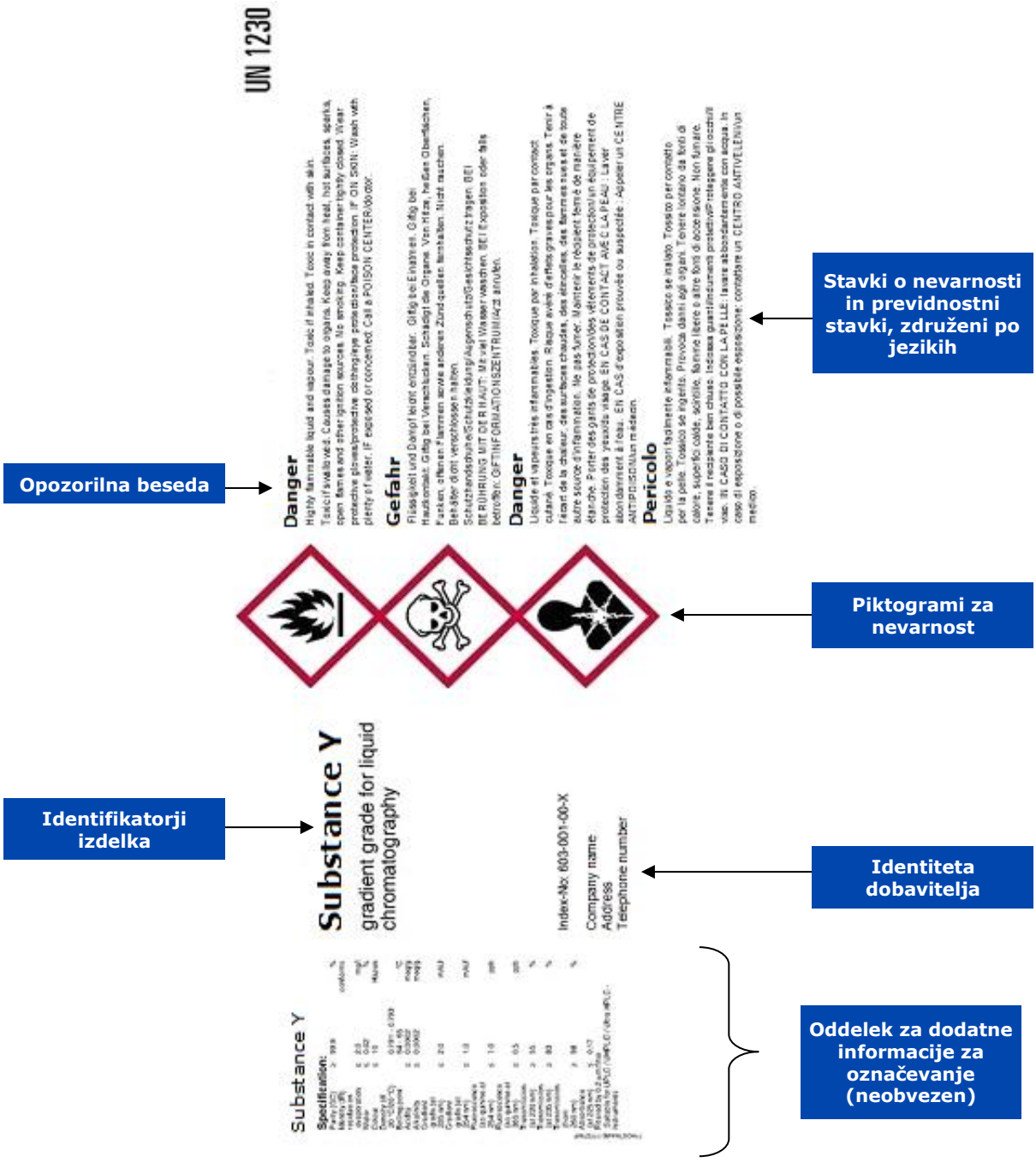
UN 1230
Danger
Gefahr
Danger
Peligro
Substance Y
gradient grade for liquid chromatography
Index-No: 603-001-00-X
Company name
Address
Telephone number
Substance Y
Opozorilna beseda
Stavki o nevarnosti in previdnostni stavki, združeni po jezikih
Piktogrami za nevarnost
Identifikatorji izdelka
Identiteta dobavitelja
Oddelek za dodatne informacije za označevanje (neobvezen)

Primer 3: Etiketa za zmes v enem jeziku, ki vsebuje obvezne in neobvezne dodatne informacije (dobavljena za splošno uporabo)

Primer v nadaljevanju prikazuje etiketo za dobavo in uporabo običajnega potrošniškega izdelka (detergenta).

Prikazane so vse obvezne informacije za označevanje v skladu z Uredbo (ES) št. 648/2004 o detergentih, tj. identifikatorji izdelka (trgovsko ime in oznaka zmesi, čeprav bi zadoščal eden od njiju), identiteta dobavitelja, opozorilna beseda, stavki o nevarnosti in previdnostni stavki ter obvezne dodatne informacije, poleg tega pa je prikazana tudi oznaka UFI. Upoštevati je treba, da so v skladu z uredbo CLP dodatne informacije na etiketi združene, medtem ko so druge dodatne informacije (v tem primeru črtna koda) nameščene na drugem mestu.

Naveden ni noben previdnostni stavek o odstranjevanju, ker za zmes, ki je razvrščena kot dražilna za oči, to ni potrebno.

Ker se proizvod dobavlja za splošno uporabo, je na etiketi navedena tudi njegova nominalna količina. Poleg obveznih dodatnih informacij so prikazane tudi nekatere neobvezne dodatne informacije.

Na tej etiketi so obvezne informacije v skladu z uredbo CLP in drugo zakonodajo Skupnosti jasno ločene od neobveznih elementov. Obvezne informacije so obrobljene z dvema besedilnima okvirjema, pri čemer je „okvir CLP“ nameščen na osrednjem, dobro vidnem delu etikete. Neobvezni elementi etikete so navedeni na spodnjem in zgornjem delu etikete pod naslovom „Instructions for use“ (Navodila za uporabo).

Dejanska velikost prikazane etikete znaša 165 mm x 72 mm, površina etikete, ki vsebuje obvezne elemente etikete, tj. dva okvirja in nominalno količino, pa znaša približno 98 mm x 72 mm. Praviloma je treba površino, ki jo zavzema besedilo „For further information visit …“ (Dodatne informacije si oglejte na …), odšteti, po drugi strani pa bi bilo treba prišteti približno enako površino, kot jo zavzema vrstica „trade name“ (trgovsko ime), tako da se rezultat ne spremeni.

Mere etikete so večje od najmanjših mer, ki jih predpisuje uredba CLP in za 500-mililitrsko steklenico znašajo vsaj 52 mm x 74 mm. Piktogram ustreza referenčni najmanjši površini 16 x 16 mm.

Prikazana etiketa je oblikovana predvsem za notranjo embalažo. Če je kemikalija pakirana v kombinirani (tj. v notranji in zunanji) embalaži, morajo biti na zunanji embalaži navedene enake informacije, razen če so informacije na notranji embalaži vidne skozi zunanjo embalažo.

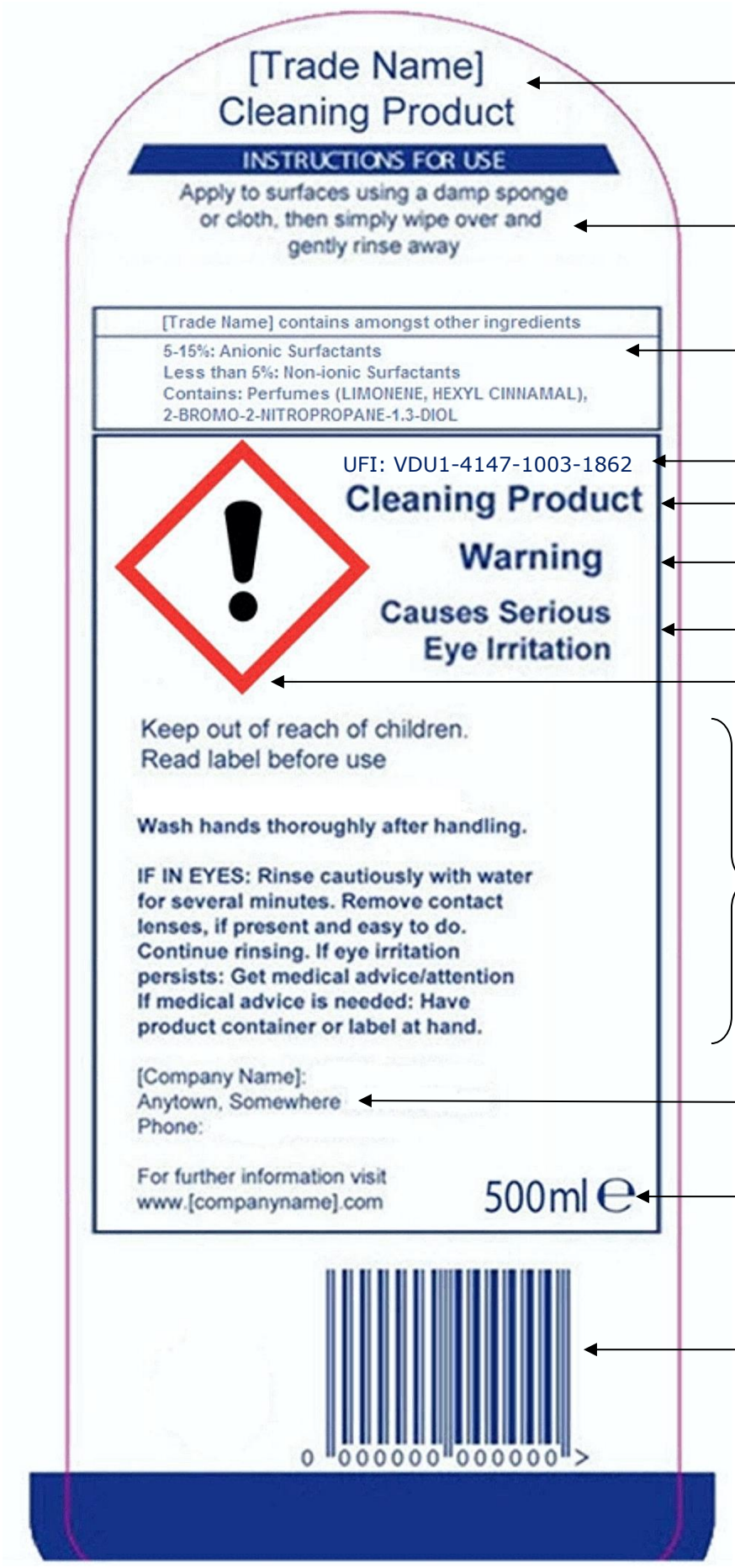

Identifikatorji izdelka (trgovsko ime in oznaka zmesi)

Neobvezne dodatne informacije (tukaj: opredeljene uporabe)

Obvezne dodatne informacije

Oznaka UFI

Identifikator izdelka (oznaka zmesi)

Opozorilna beseda

Stavek o nevarnosti

Piktogram za nevarnost

Previdnostni stavki

Identiteta dobavitelja

Nominalna količina

Neobvezne dodatne informacije

Primer 4: Etiketa za snov v enem jeziku, ki vsebuje dodatne stavke o nevarnosti (ni za splošno uporabo)

Primer v nadaljevanju prikazuje etiketo za snov za dobavo in uporabo. Usklajena razvrstitev (Water-react. 1, Skin corr. 1B) in dodatni stavek o nevarnosti EUH014 sta dodeljena na podlagi Priloge VI k uredbi CLP. Druge razpoložljive, zanesljive informacije, ki bi opredeljevale dodatne nevarnosti, niso bile opredeljene. Snov ni namenjena za splošno uporabo in se dobavlja v 1-litrski embalaži.

Prikazane so vse obvezne informacije za označevanje v skladu s tabelo 3 iz Priloge VI k uredbi CLP, tj. identifikatorji izdelka, identiteta dobavitelja, piktogrami za nevarnost, opozorilna beseda, stavek o nevarnosti in dodatni stavek o nevarnosti EUH014. Čeprav naj bi bil stavek EUH014 le dodatna informacija, pa je namenoma naveden blizu rednih stavkov o nevarnosti iz uredbe CLP, da bi poudaril njihovo sporočilo.

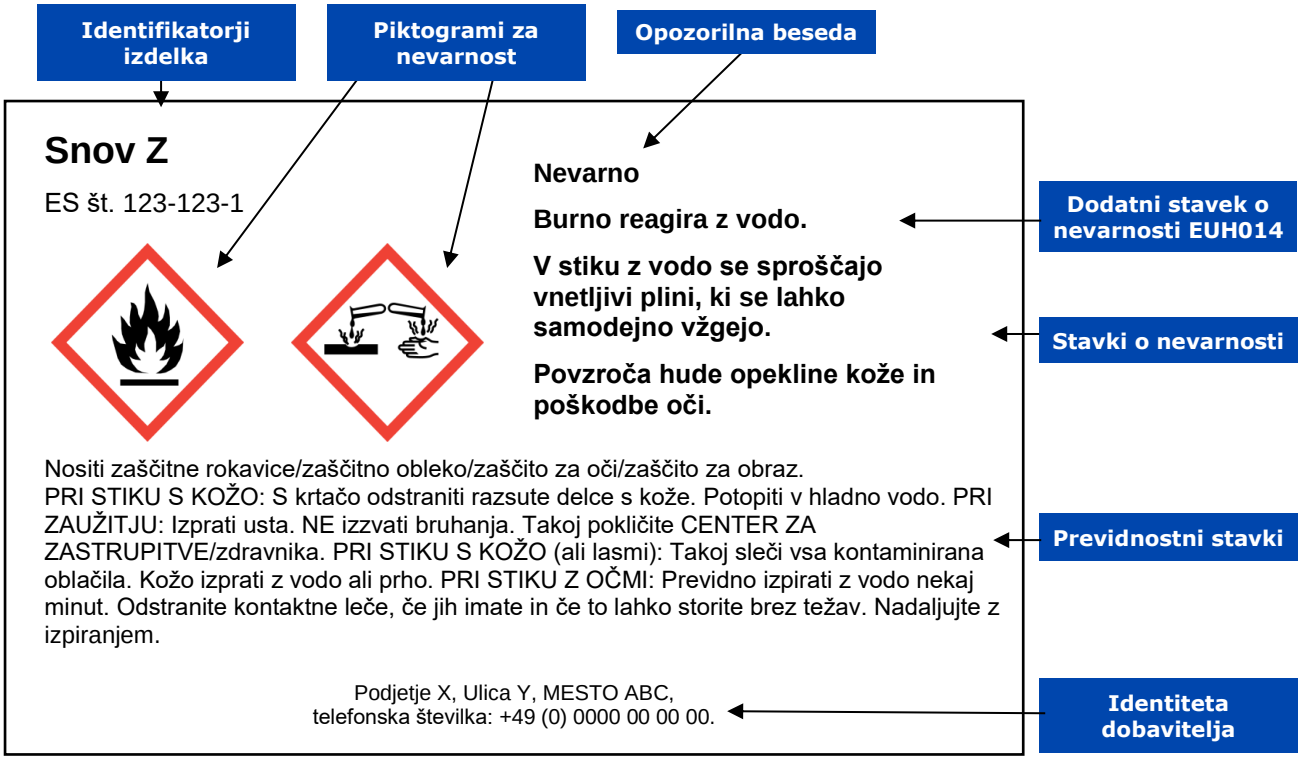

Primer 5: Etiketa za zmes v več jezikih, ki vsebuje obvezne in neobvezne dodatne informacije (dobavljena za splošno uporabo)

Primer 5 prikazuje osnutek etikete v več jezikih za običajno potrošniško kemikalijo (dekorativno barvo) za dobavo in uporabo.

Prikazane so vse obvezne informacije za označevanje, tj. identifikatorji izdelka, identiteta dobavitelja, opozorilna beseda, stavki o nevarnosti in previdnostni stavki ter obvezne dodatne informacije, zlasti informacije v skladu z Direktivo 2004/42/ES o omejevanju emisij hlapnih organskih spojin zaradi uporabe organskih topil v nekaterih barvah in lakih in proizvodih za ličenje vozil, prikazana pa je tudi oznaka UFI.

V skladu s členom 32(3) uredbe CLP so na etiketi stavki o nevarnosti in previdnostni stavki v istem jeziku navedeni skupaj. Ker se kemikalija dobavlja za splošno uporabo, je na etiketi navedena tudi nominalna količina. Poleg obveznih elementov etikete so prikazane tudi neobvezne dodatne informacije.

Pri tem primeru so elementi etikete iz uredbe CLP ločeni od dodatnih informacij. Elementi etikete iz uredbe CLP so navedeni na vidnejšem mestu na etiketi, medtem ko so dodatne informacije navedene bolj na robovih etikete. Besedilo z dodatnimi informacijami je zapisano z nekoliko manjšimi črkami kot elementi etikete iz uredbe CLP.

Za uporabo na embalaži bi morala velikost te etikete znašati 125 mm x 150 mm. To pomeni, da so mere dejanske etikete precej večje od najmanjših mer etikete za litrsko embalažo (52 x 74 mm), ki so določene na podlagi uredbe CLP. Velikost piktograma znaša 19 x 19 mm in pomeni manj kot petnajstino površine celotne etikete, vendar pa presega petnajstino površine, namenjene informacijam, ki so predpisane v členu 17 uredbe CLP.

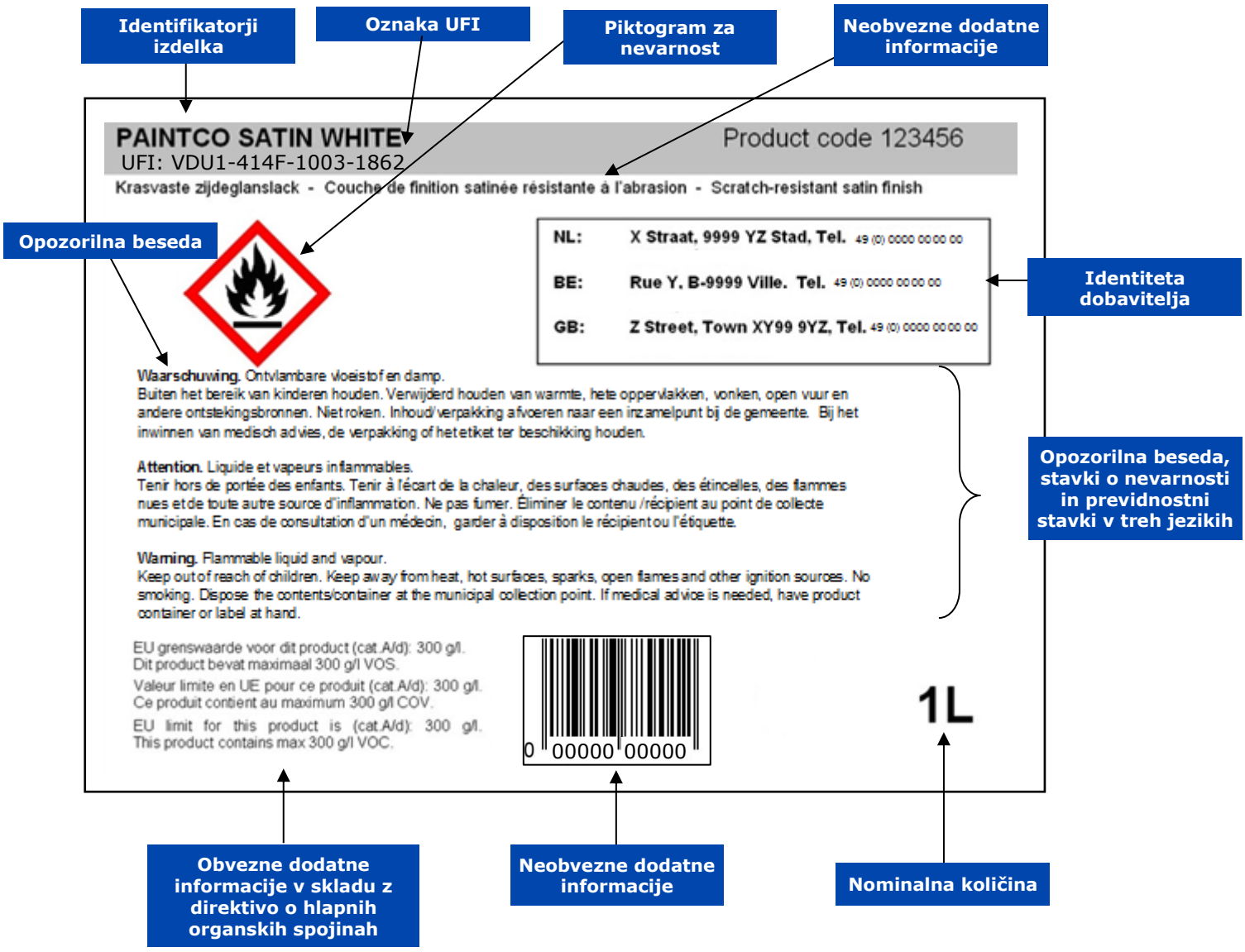
Identifikatorji izdelka
Oznaka UFI
Piktogram za nevarnost
Neobvezne dodatne informacije
PAINTCO SATIN WHITE
Product code 123456
UFI: VDU1-414F-1003-1862
Krasvaste zijdeglanslack - Couche de finition satinée résistante à l'abrasion - Scratch-resistant satin finish
Opozorilna beseda
NL: X Straat, 9999 YZ Stad, Tel. 49 (0) 0000 00 00 00
BE: Rue Y, B-9999 Ville. Tel. 49 (0) 0000 00 00 00
GB: Z Street, Town XY99 9YZ, Tel. 49 (0) 0000 00 00 00
Identiteta dobavitelja
Waarschuwing. Ontvlambare vloeistof en damp.
Buiten het bereik van kinderen houden. Verwijderd houden van warmte, hete oppervlakken, vonken, open vuur en andere ontstekingsbronnen. Niet roken. Inhoud/verpakking afvoeren naar een inzamelpunt bij de gemeente. Bij het inwinnen van medisch advies, de verpakking of het etiket ter beschikking houden.
Attention. Liquide et vapeurs inflammables.
Tenir hors de portée des enfants. Tenir à l'écart de la chaleur, des surfaces chaudes, des étincelles, des flammes nues et de toute autre source d'inflammation. Ne pas fumer. Éliminer le contenu /récipient au point de collecte municipale. En cas de consultation d'un médecin, garder à disposition le récipient ou l'étiquette.
Warning. Flammable liquid and vapour.
Keep out of reach of children. Keep away from heat, hot surfaces, sparks, open flames and other ignition sources. No smoking. Dispose the contents/container at the municipal collection point. If medical advice is needed, have product container or label at hand.
Opozorilna beseda, stavki o nevarnosti in previdnostni stavki v treh jezikih
EU grenswaarde voor dit product (cat.A/d): 300 g/l.
Dit product bevat maximaal 300 g/l VOS.
Valeur limite en UE pour ce produit (cat.A/d): 300 g/l.
Ce produit contient au maximum 300 g/l COV.
EU limit for this product is (cat.A/d): 300 g/l.
This product contains max 300 g/l VOC.
0 00000 00000
1L
Obvezne dodatne informacije v skladu z direktivo o hlapnih organskih spojinah
Neobvezne dodatne informacije
Nominalna količina

Primer 6: Izvlečna etiketa za zmes (dobavljena za splošno uporabo)

Primer v nadaljevanju prikazuje izvlečno etiketo v več jezikih za zmes za dobavo in uporabo, ki je namenjena za splošno uporabo.

Etiketa za to zmes mora vsebovati veliko obveznih elementov etikete iz uredbe CLP, in sicer tri piktograme za nevarnost, tri stavke o nevarnosti in več previdnostnih stavkov, za katere veljajo načela prednostne razvrstitve. Vseh teh elementov etikete ni bilo mogoče namestiti na neposredno posodo zaradi njene oblike in velikosti (100-mililitrska plastična posoda). Dobavitelj na standardno etiketo ne more vključiti vseh zahtevanih informacij v uradnem jeziku države članice, v kateri se proizvod daje v promet (Poljska), zato se je odločil za izvlečno etiketo. Tako lahko dobavitelj vključi tudi dva dodatna jezika, ki sta po njegovem mnenju v tem primeru potrebna. Elementi etikete so na etiketo vključeni, kot sledi:

Sprednja stran

- trgovsko ime ali oznaka;
- piktogrami za nevarnost;
- opozorilne besede v vseh jezikih etikete;
- nominalna količina, ker se zmes dobavlja za splošno uporabo;
- kontaktni podatki dobavitelja;
- sklic na popolne varnostne informacije znotraj etikete (v tem primeru je na sprednji strani simbol puščice, ki prikazuje, da so popolne varnostne informacije na voljo na notranjih straneh etikete);
- oznake države, ki prikazujejo, v katerih jezikih so informacije na etiketi;
- oznaka UFI.

Notranje strani

- popoln identifikator izdelka (v tem primeru vključno z nevarnimi spojinami A, B in C);
- opozorilna beseda;
- stavki o nevarnosti;
- previdnostni stavki.

Popolne varnostne informacije na notranjih straneh etikete so navedene v vseh jezikih s sprednje strani in združene po jezikih. Oznake držav so navedene na zgornjem delu vsake notranje strani, da lahko uporabnik hitro prepozna svoj jezik.

Zadnja stran (pritrjena na neposredno posodo)

- trgovsko ime ali oznaka;
- piktogrami za nevarnost;
- opozorilna beseda;
- nominalna količina;
- kontaktni podatki dobavitelja;
- oznaka UFI.

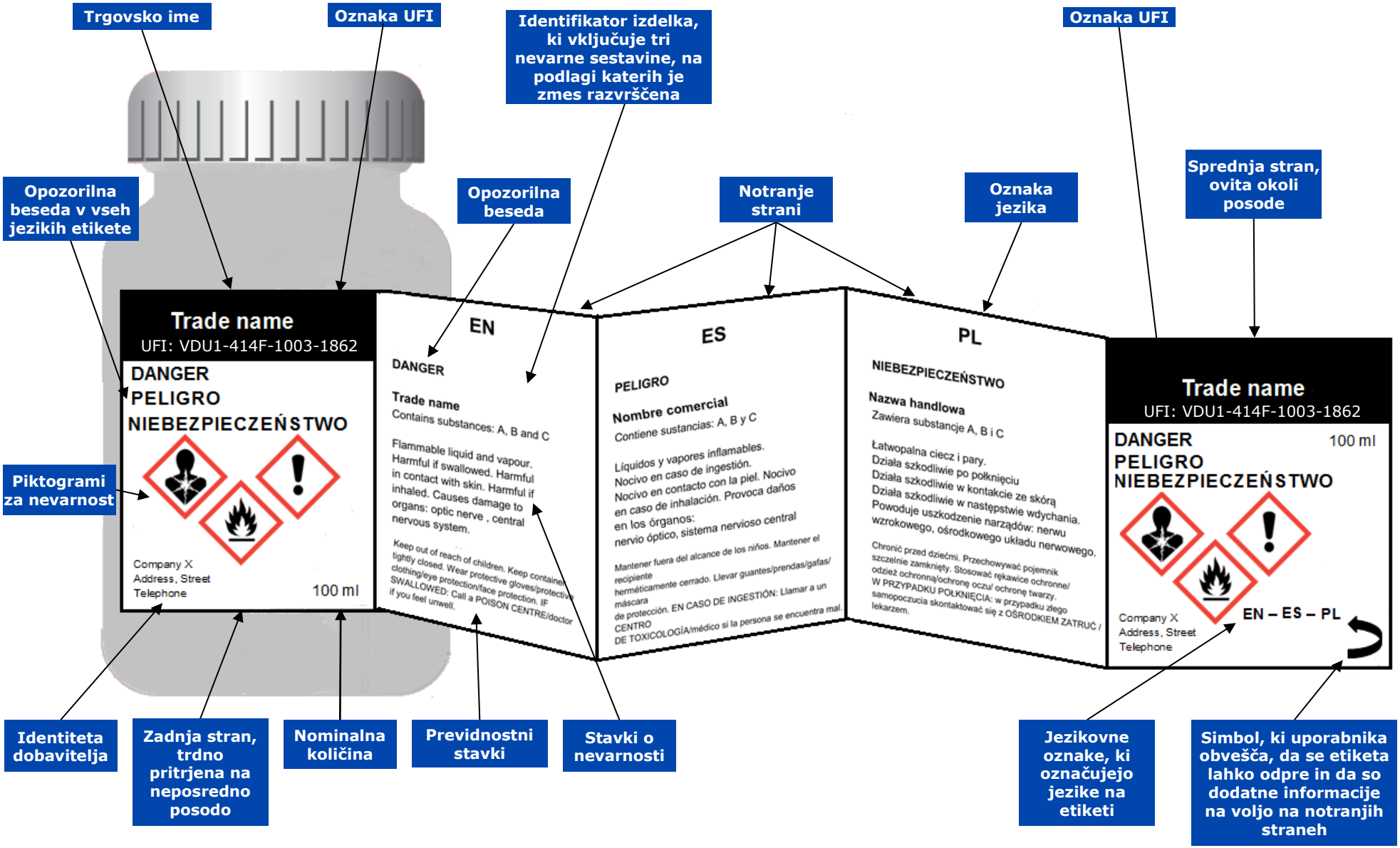
Trgovsko ime
Oznaka UFI
Identifikator izdelka, ki vključuje tri nevarne sestavine, na podlagi katerih je zmes razvrščena
Oznaka UFI
Opozorilna beseda v vseh jezikih etikete
Opozorilna beseda
Notranje strani
Oznaka jezika
Sprednja stran, ovita okoli posode
Trade name
UFI: VDU1-414F-1003-1862
DANGER
PELIGRO
NIEBEZPIECZEŃSTWO
Company X
Address, Street
Telephone
100 ml
Piktogrami za nevarnost
EN
DANGER
Trade name
Contains substances: A, B and C
Flammable liquid and vapour. Harmful if swallowed. Harmful if in contact with skin. Harmful if inhaled. Causes damage to organs: optic nerve , central nervous system.
Keep out of reach of children. Keep container tightly closed. Wear protective gloves/protective clothing/eye protection/face protection. IF SWALLOWED: Call a POISON CENTRE/doctor if you feel unwell.
ES
PELIGRO
Nombre comercial
Contiene sustancias: A, B y C
Líquidos y vapores inflamables.
Nocivo en caso de ingestión.
Nocivo en contacto con la piel. Nocivo en caso de inhalación. Provoca daños en los órganos:
nervio óptico, sistema nervioso central
Mantener fuera del alcance de los niños. Mantener el recipiente herméticamente cerrado. Llevar guantes/prendas/gafas/ máscara de protección. EN CASO DE INGESTIÓN: Llamar a un CENTRO DE TOXICOLOGÍA/médico si la persona se encuentra mal.
PL
NIEBEZPIECZEŃSTWO
Nazwa handlowa
Zawiera substancje A, B i C
Łatwopalna ciecz i pary.
Działa szkodliwie po połknięciu
Działa szkodliwie w kontakcie ze skórą
Działa szkodliwie w następstwie wdychania.
Powoduje uszkodzenie narządów: nerwu wzrokowego, ośrodkowego układu nerwowego.
Chronić przed dziećmi. Przechowywać pojemnik szczelnie zamknięty. Stosować rękawice ochronne/ odzież ochronną/ochronę oczu/ ochronę twarzy. W PRZYPADKU POŁKNIĘCIA: w przypadku złego samopoczucia skontaktować się z OŚRODKIEM ZATRUĆ / lekarzem.
Trade name
UFI: VDU1-414F-1003-1862
DANGER
PELIGRO
NIEBEZPIECZEŃSTWO
100 ml
Company X
Address, Street
Telephone
EN – ES – PL
Identiteta dobavitelja
Zadnja stran, trdno pritrjena na neposredno posodo
Nominalna količina
Previdnostni stavki
Stavki o nevarnosti
Jezikovne oznake, ki označujejo jezike na etiketi
Simbol, ki uporabnika obvešča, da se etiketa lahko odpre in da so dodatne informacije na voljo na notranjih straneh

6.1 Embalaža, ki je majhna ali se težko označi

Etikete, prikazane kot primeri v tem oddelku, so pristne. Na notranji embalaži se uporabljajo le, ker se pakiranec prevaža v velikih pošiljkah s posebnim zunanjim označevanjem v skladu s pravili za prevoz nevarnega blaga. Upoštevati je treba, da odstopanja od zahtev za označevanje veljajo le, če alternativni načini označevanja na izvlečnih etiketah, privezanih etiketah ali zunanji embalaži niso tehnično izvedljivi.

Primer 7: Snov v 8-mililitrski steklenički (ni za splošno uporabo)

Primer v nadaljevanju prikazuje etiketo v dveh jezikih, in sicer v finščini in švedščini, za majhno embalažo za snov. Na Finskem je treba navesti oba jezika. V skladu s Prilogo VI k uredbi CLP so snovi dodeljene naslednje razvrstitve:

Flam. Liq. 2	H225	Lahko vnetljiva tekočina in hlapi.
Repr. 2	H361	Sum škodljivosti za plodnost ali nerojenega otroka (navesti posebni učinek, če je znan; navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti).
Asp. Tox. 1	H304	Pri zaužitju in vstopu v dihalne poti je lahko smrtno.
STOT-RE 2	H373	Lahko škoduje organom (navesti vse organe, na katere vpliva, če je znano) pri dolgotrajni ali ponavljajoči se izpostavljenosti (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti).
Skin Irrit. 2	H315	Povzroča draženje kože.
STOT SE 3	H336	Lahko povzroči zaspanost ali omotico.
Aquatic Chronic 2	H411	Strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki.

V skladu s členom 17 uredbe CLP je potrebnih precej elementov označevanja. Steklenica, ki vsebuje snov, je dana v promet posamično. Ker se za ta primer etikete predvideva, da informacij za označevanje ni mogoče namestiti na izvlečno etiketo, privezano etiketo ali zunanjo embalažo, lahko dobavitelj uporabi odstopanja za majhno embalažo, navedena v oddelku 1.5.2 Priloge I k uredbi CLP.

Zato se stavki o nevarnosti in previdnostni stavki za naslednje razrede in kategorije nevarnosti:

Flam. Liq. 2, STOT-RE 2, Skin Irrit. 2, STOT-SE 3 in Aquatic Chronic 2

na etiketi lahko opustijo. Vendar pa je treba za te nevarnosti v skladu z uredbo CLP ohraniti piktograme za nevarnost:

GHS02, GHS07, GHS08 in GHS09.

Odstopanja za majhno embalažo se ne uporabljajo za naslednje razrede in kategorije nevarnosti: Repr. 2 in Asp. Tox. 1. To pomeni, da je treba piktograme, stavke o nevarnosti in previdnostne stavke za te razrede in kategorije nevarnosti ohraniti.

Previdnostni stavki so očitno skrčeni na podlagi členov 22 in 28 uredbe CLP. Stavek P501 („Odstraniti vsebino/posodo …“) na primer ni bil vključen, ker se snov ne dobavlja za splošno uporabo in ker ni posebnih zahtev za odstranjevanje, ki bi presegale običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij (glejte tudi oddelek 7 teh smernic). Od

prvotnega sklopa 20 različnih previdnostnih stavkov je na končni etiketi naveden le en (kombiniran) stavek, in sicer P301 + P310 + P331 („PRI ZAUŽITJU: Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika. NE izzvati bruhanja.“).

V skladu s členom 32(3) uredbe CLP so stavki o nevarnosti in previdnostni stavki v istem jeziku na etiketi navedeni skupaj. Na koncu je bila v skladu s pravilom prednostne razvrstitve, ki se uporablja, izbrana opozorilna beseda „Nevarno“ (finsko: „Vaara“; švedsko: „Fara“).

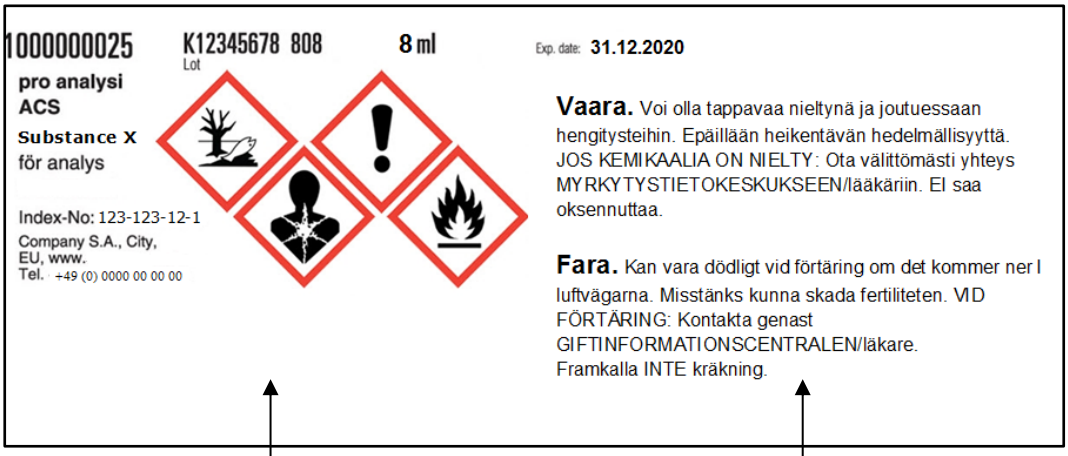

Ni opustitev, temveč celotni sklop piktogramov za nevarnost

Odstopanja za majhno embalažo: manjši sklop stavkov o nevarnosti in previdnostnih stavkov, ki so na etiketi razvrščeni skupaj po jezikih

Če so dejanske mere etikete 32 mm x 95 mm, se lahko nanjo namestijo štirje piktogrami najmanjše predpisane velikosti 1 cm^2. Pri embalaži z manjšo prostornino to ni vedno mogoče, npr. pri 4-mililitrski stekleničk (glejte v nadaljevanju). Da se v takih primerih ohrani najmanjša predpisana velikost piktogramov za nevarnost 1 cm^2, je treba povečati velikost etikete ali prostornino stekleničke. Velikost črk besedila se ne sme zmanjšati, ker bo to zelo verjetno poslabšalo njegovo berljivost.

Zaradi pomanjkanja prostora na embalaži majhne prostornine ni vedno mogoče namestiti piktogramov najmanjše predpisane velikosti 1 cm^2. V tem primeru je treba povečati velikost etikete ali prostornino stekleničke.

Primer 8: Nevarna trdna snov v 100-mililitrski steklenički (ni namenjena za splošno uporabo)

Ta primer prikazuje etiketo v enem jeziku za majhno embalažo za trdno snov Y, ki so ji dodeljene naslednje razvrstitve:

Ox. Sol. 2	H272	Lahko okrepi požar; oksidativna snov.
Carc. 1B	H350	Lahko povzroči raka (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti).
Muta 1B	H340	Lahko povzroči genetske okvare (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti).
Repr. 1B	H360	Lahko škoduje plodnosti ali nerojenemu otroku (navesti posebni učinek, če je znan; navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti).
Acute Tox. 2 (vdihavanje)	H330	Smrtno pri vdihavanju.
Acute Tox. 3 (oralno)	H301	Strupeno pri zaužitju.
STOT RE 1	H372	Škoduje organom (navesti vse organe, na katere vpliva, če je znano) pri dolgotrajni ali ponavljajoči se izpostavljenosti (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti).
Acute Tox. 4 (dermalno)	H312	Zdravju škodljivo v stiku s kožo.
Skin Corr. 1B	H314	Povzroča hude opekline kože in poškodbe oči.
Resp. sens. 1	H334	Lahko povzroči simptome alergije ali astme ali težave z dihanjem pri vdihavanju.
Skin sens. 1	H317	Lahko povzroči alergijski odziv kože.
Aquatic Acute 1	H400	Zelo strupeno za vodne organizme.
Aquatic Chronic 1	H410	Zelo strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki.

V skladu s členom 17 uredbe CLP je potrebnih veliko informacij za označevanje, vendar pa se, podobno kot v prejšnjem primeru, predpostavlja, da lahko dobavitelj uporabi odstopanja za majhno embalažo, navedena v oddelku 1.5.2 Priloge I k uredbi CLP.

Za snov Y se domneva, da ni uvrščena v Prilogo VI k uredbi CLP ali popis razvrstitev in označitev. Zato je treba navesti le identifikatorje izdelka iz člena 18(2)(c) uredbe CLP, tj. številko CAS (če je na voljo, glejte člen 18(2)(d)) uredbe CLP) in ime IUPAC ali drugo mednarodno ime.

V skladu z odstopanji za majhno embalažo iz oddelka 1.5.2 Priloge I k uredbi CLP se lahko na etiketi opustijo samo stavki o nevarnosti in previdnostni stavki, ki spadajo v naslednje razrede in kategorije nevarnosti:

Ox. Sol. 2, Acute Tox. 4, Aquatic Acute 1 in Aquatic Chronic 1.

To pomeni, da je treba za vse druge zgoraj naštete nevarnosti na etiketo namestiti vse elemente etikete, ki so določeni v naslovu II uredbe CLP.

Previdnostni stavki na primeru etikete v nadaljevanju se začnejo s stavkom „Pred uporabo pridobiti posebna navodila.“. Previdnostni stavki so se na podlagi členov 22 in 28 uredbe CLP precej skrajšali. Po uporabi odstopanj za majhno embalažo in izbiri najustreznejšega sklopa previdnostnih stavkov je bilo za etiketo izmed 30 previdnostnih stavkov izbranih le pet (kombiniranih) stavkov.

Poleg stavkov o nevarnosti in previdnostnih stavkov mora biti na etiketi navedenih pet različnih piktogramov za nevarnost, in sicer GHS03, GHS05, GHS06, GHS08 in GHS09.

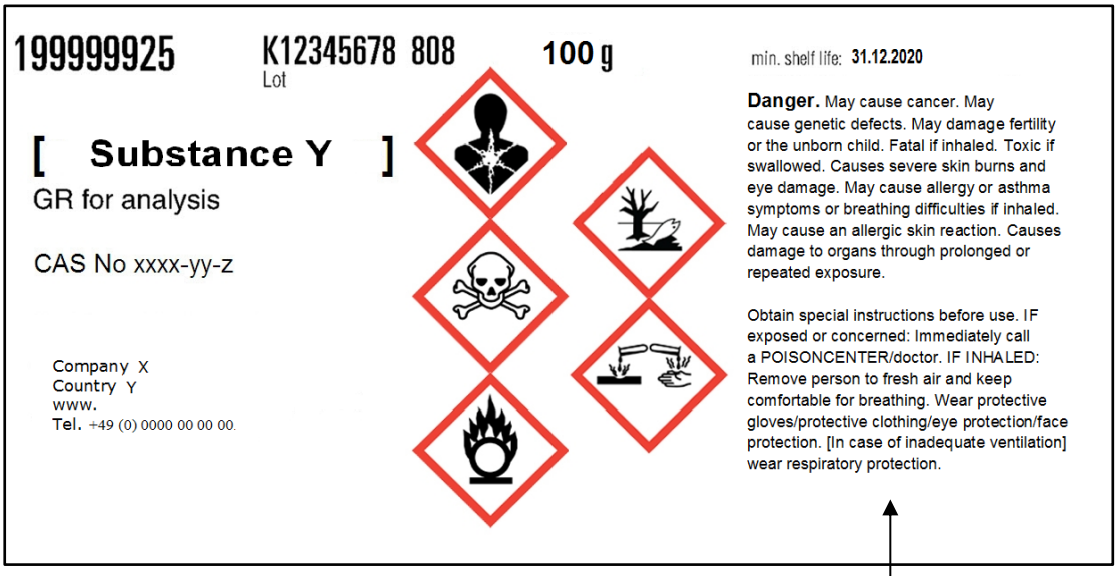

**Zaradi resnosti nevarnosti število stavkov o nevarnosti ni mogoče bistveno zmanjšati,
zelo pa se je zmanjšalo število previdnostnih stavkov.**

Primer 9: Etiketa za dobavo in prevoz za posamezni pakiranec (ni namenjen za splošno uporabo)

Ta primer ponazarja uporabo določb iz člena 33(3) uredbe CLP in prikazuje etiketo za nevarno zmes, ki ji je dodeljena naslednja razvrstitev:

Flam. Liq. 2	H225	Lahko vnetljiva tekočina in hlapi.
Acute Tox. (dermalno) 3	H311	Strupeno v stiku s kožo.
Skin Irrit. 2	H315	Povzroča draženje kože.
STOT SE 3	H335	Lahko povzroči draženje dihalnih poti.
STOT SE 3	H336	Lahko povzroči zaspanost ali omotico.
STOT RE 2	H373	Lahko škoduje organom (navesti vse organe, na katere vpliva, če je znano) pri dolgotrajni ali ponavljajoči se izpostavljenosti (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti).
Asp. Tox. 1	H304	Pri zaužitju in vstopu v dihalne poti je lahko smrtno.
Aquatic Acute 1	H400	Zelo strupeno za vodne organizme.
Aquatic Chronic 1	H410	Zelo strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki.

Načrtovana je dobava zmesi v posamezni embalaži, na primer 200-litrskem sodu. To pomeni, da je treba na embalaži navesti elemente etikete na podlagi uredbe CLP in elemente etikete za prevoz. Zmes je namenjena za industrijsko in ne za splošno uporabo.

V tem primeru se je dobavitelj odločil, da bo elemente etikete in oznake za prevoz ter elemente etikete iz uredbe CLP skupaj namestil na skupno etiketo. Skupna etiketa in velikost uporabljenih črk sta dovolj veliki, da sta skladni z določbami Evropskega sporazuma o mednarodnem cestnem prevozu nevarnega blaga (ADR), ki se v EU izvaja na podlagi Direktive 2008/68/ES.

Kar zadeva piktograme za nevarnost GHS06, GHS07 in GHS09 iz uredbe CLP, je treba v skladu s pravilom prednostnega razvrščanja iz člena 26(1)(b) uredbe CLP namestiti le piktogram GHS06. Dobavitelj pa je opustil piktograme za nevarnost GHS06, GHS09 in GHS02 iz uredbe CLP, ker so osnovni razredi in kategorije nevarnosti že vključeni v ustrezne piktograme za prevoz.

V tem primeru je enolični identifikator formule naveden na etiketi. Pri nevarnih zmeseh, za katere je treba predložiti informacije v skladu s členom 45 uredbe CLP in ki so namenjene industrijski uporabi, pa se enolični identifikator formule lahko navede tudi samo v varnostnem listu.

Identifikator izdelka

Oznaka UFI

Piktogram za nevarnost iz uredbe CLP

Označevanje za prevoz

Identifikator izdelka, vključno s snovmi, zaradi katerih je zmes razvrščena kot akutno strupena, STOT-RE in strupena za vdihavanje

TOXIFLAM

(Vsebuje X, Y)

UFI: VDU1-414F-1003-1862

Opozorilna beseda

Nevarno

Stavki o nevarnosti

Lahko vnetljiva tekočina in hlapi.
Strupeno v stiku s kožo.
Povzroča draženje kože.
Lahko povzroči draženje dihalnih poti.
Ob dolgotrajni ali ponavljajoči izpostavljenosti lahko povzroči poškodbe jeter in testisov.
Pri zaužitju in vstopu v dihalne poti je lahko smrtno.
Zelo strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki.
Lahko povzroči zaspanost ali omotico.

Previdnostni stavki

Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.
Kajenje prepovedano.
Nositi zaščitne rokavice in zaščitno obleko ter zaščito za oči.
PRI ZAUŽITJU: Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika.
NE izzvati bruhanja.
Preprečiti sproščanje v okolje.
Odstraniti posodo na občinsko zbirališče.

Prostor za nadaljnje dodatne informacije (npr. navodila za uporabo)

Za več podrobnosti o varni uporabi glejte varnostni list.

UNXXXX

[Pravilno odpremno ime]

Proizvajalec

Identiteta dobavitelja

Podjetje X,
Ulica Y,
Kraj Z
Poštna številka 00000
Tel.: +49(0)0000000000

Primer 10: Označevanje zmesi, ki se prevaža po kopnem v zunanji in notranji embalaži (ni namenjena za splošno uporabo)

Ta primer prikazuje označevanje zmesi, ki se prevaža in je razvrščena kot:

Flam. Liq. 3	H226	Vnetljiva tekočina in hlapi.
Acute Tox. 4	H312	Zdravju škodljivo v stiku s kožo.
Acute Tox. 4	H332	Zdravju škodljivo pri vdihavanju.
Skin Irrit. 2	H315	Povzroča draženje kože.

Zmes je shranjena v notranji embalaži (steklenice), ki so postavljene v neprosojno zunanjo embalažo (škatlo). Zmes je namenjena poklicnim uporabnikom in ne za splošno uporabo.

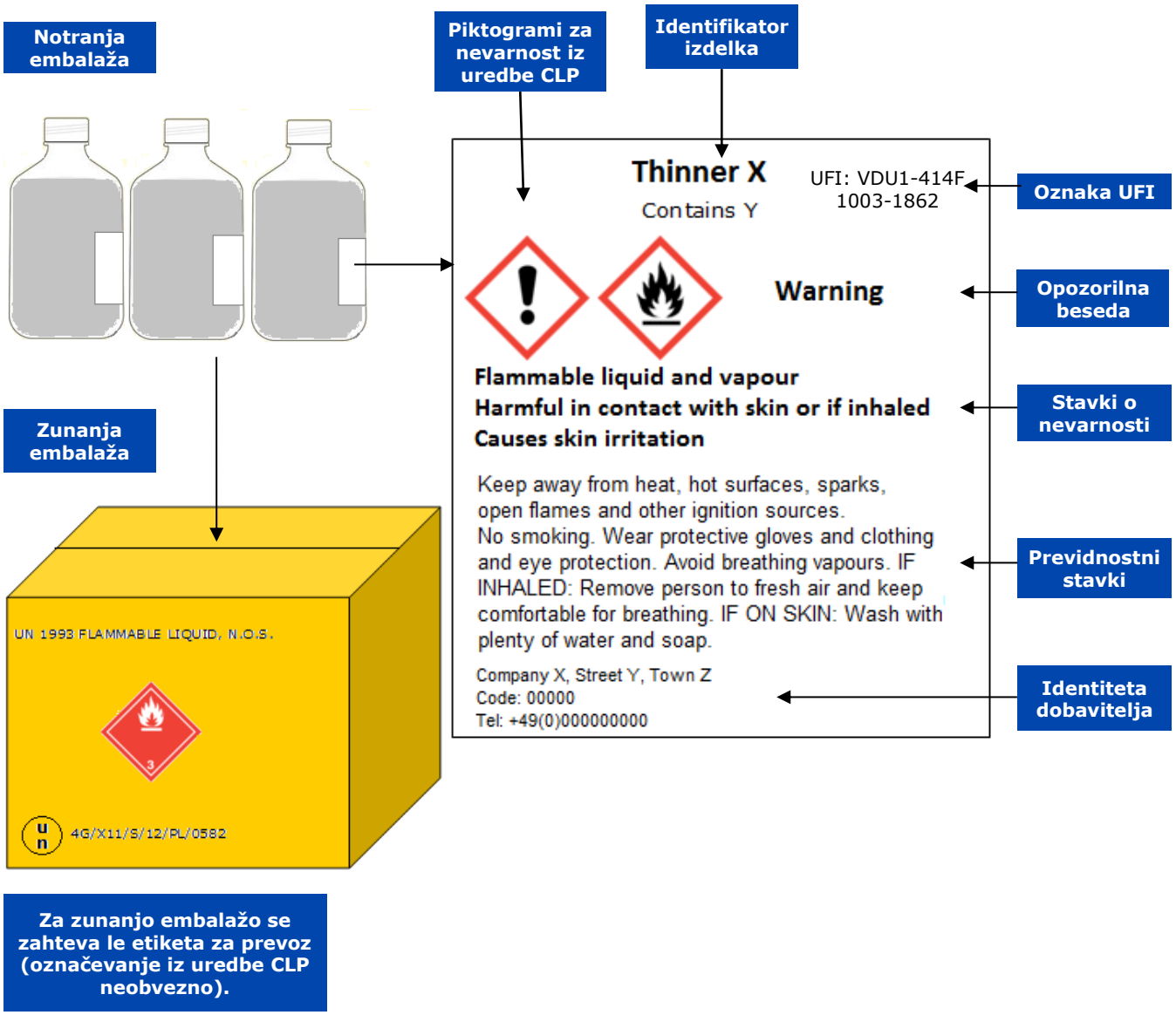

Primer 11: Označevanje zmesi, ki se prevaža po kopnem v posamezni embalaži (ni namenjena za splošno uporabo)

Ta primer ponazarja uporabo določb o označevanju posamezne embalaže v skladu s členom 33(3) uredbe CLP. Primer se nanaša na zmes, ki je razvrščena in označena v skladu s pravili za prevoz nevarnega blaga in uredbo CLP. Zmes se prevaža po kopnem v posamezni embalaži (sodu). Ni namenjena za splošno uporabo.

V tem primeru so poleg informacij za označevanje za prevoz na ločeni etiketi navedene tudi popolne informacije za označevanje v skladu z uredbo CLP (različica 1).

Piktogram za nevarnost GHS09 iz uredbe CLP se lahko na embalaži opusti, ker se nanaša na iste nevarnosti kot oznaka za prevoz „posušeno drevo – mrtve ribe" (različica 2).

Ker je zmes nevarna samo za okolje, enolični identifikator formule ni potreben.

Različica 1:

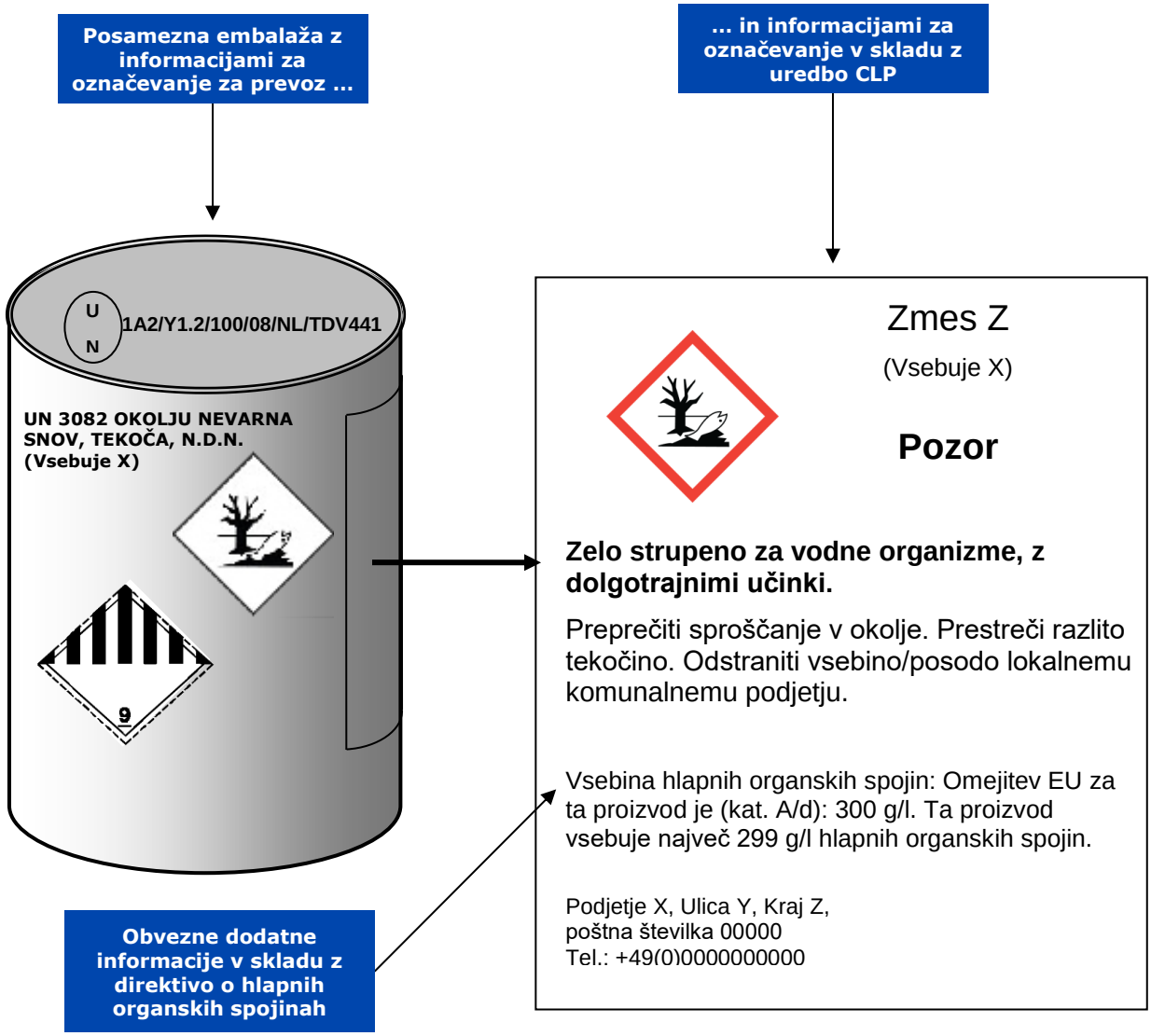

Različica 2:

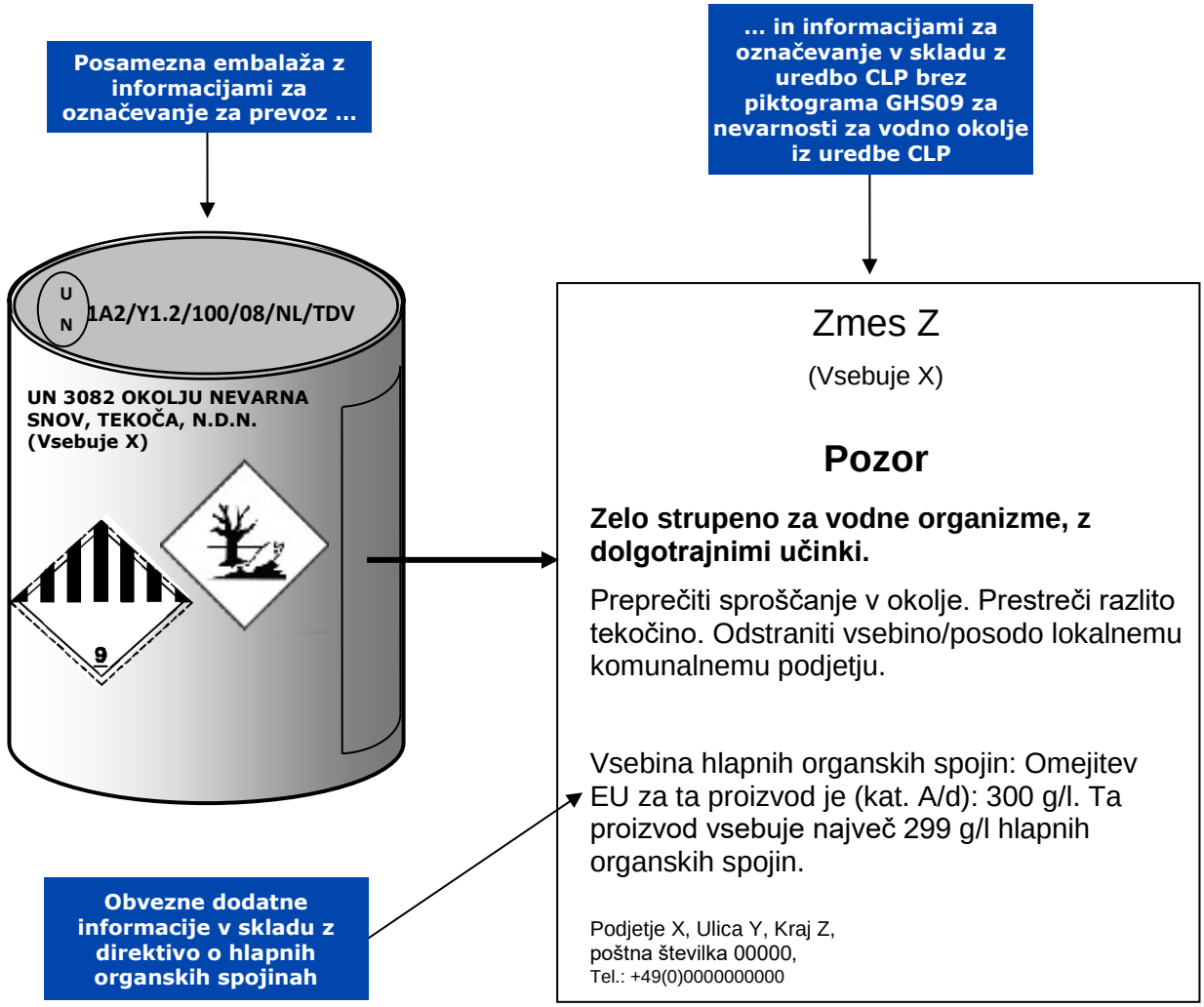
Posamezna embalaža z informacijami za označevanje za prevoz ...
... in informacijami za označevanje v skladu z uredbo CLP brez piktograma GHS09 za nevarnosti za vodno okolje iz uredbe CLP
UN
1A2/Y1.2/100/08/NL/TDV
UN 3082 OKOLJU NEVARNA SNOV, TEKOČA, N.D.N.
(Vsebuje X)
9
Zmes Z
(Vsebuje X)
Pozor
Zelo strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki.
Preprečiti sproščanje v okolje. Prestreči razlito tekočino. Odstraniti vsebino/posodo lokalnemu komunalnemu podjetju.
Vsebina hlapnih organskih spojin: Omejitev EU za ta proizvod je (kat. A/d): 300 g/l. Ta proizvod vsebuje največ 299 g/l hlapnih organskih spojin.
Podjetje X, Ulica Y, Kraj Z,
poštna številka 00000,
Tel.: +49(0)0000000000
Obvezne dodatne informacije v skladu z direktivo o hlapnih organskih spojinah

6.2 Poseben primer: označevanje proizvodov iz dveh sestavin

V določenih primerih je lahko embalaža proizvoda tako posebna, da je težko izpolniti zahteve za označevanje v skladu z uredbo CLP. Takšni primeri so prikazani spodaj. Upoštevajte, da primeri prikazujejo le splošne vidike označevanja proizvodov iz dveh sestavin in niso namenjeni prikazovanju pravilne izbire ustreznih elementov etikete.

Opozorilo:

Pri določanju zahtev za označevanje podobne, posebne embalaže je morda treba upoštevati vsak primer posebej. Informacije ne smejo zmesti uporabnika in etiketa mora biti lahko razumljiva.

Primer 12: Označevanje dvokomponentnega lepila, ki se prodaja v kompletu

Na spodnji sliki je prikazan primer priljubljenega dvokomponentnega lepila, ki se prodaja kot komplet dveh zmesi, in sicer epoksidne smole (del A) in trdilca (del B). Zmesi sta shranjeni v ločenih posodah, ki sta spojeni in se prodajata kot komplet v prosojni zunanji embalaži. Med uporabo se vsebini zmešata, in sicer med iztiskanjem vsebine obeh posod ali po njem. Dela A in B reagirata, pri čemer nastane končna zmes, ki se lahko uporabi kot lepilo za številne materiale.

V tem primeru je treba na posodi pritrditi dve ločeni etiketi (eno etiketo za vsako zmes (v posodi)). Informacije o nevarnosti, navedene na etiketah, se morajo nanašati na obliko/fizikalno stanje, v katerem sta zmesi (dela A in B) dani v promet. Zunanje embalaže celotnega kompleta ni treba označiti, ker je prosojna, zato je notranja embalaža (obe posodi) jasno vidna.

Če je proizvod, ki nastane med končno uporabo, nevaren (ima drugačne lastnosti kot zmesi v posodah), je treba uporabniku zagotoviti ustrezna navodila za varno uporabo. Navodila so lahko na primer navedena na etiketi ali na ločenem letaku v pakirancu.

Če tak proizvod ni namenjen za splošno uporabo, je treba uporabnikom zagotoviti dva ločena varnostna lista, da lahko izpolnijo svoje obveznosti v zvezi z obvladovanjem tveganj, ki izhajajo iz uporabe reakcijskega produkta, ki nastane med končno uporabo obeh zmesi (tj. lepila).
Ker je lepilo iz primera prav tako razvrščeno kot nevarno, je treba v varnostnih listih zagotoviti ustrezne informacije o ukrepih za obvladovanje tveganja.

Primer 13: Označevanje koaksialne kartuše

Koaksialna kartuša je sestavljena iz središčne cevi, ki jo obdaja zunanja obročasta cev za enakomerno dvokomponentno odmerjanje z določenim razmerjem sestavin (glejte slike v nadaljevanju). Običajno imata oba dela kartuše lasten bat. Ob pritisku na oba bata se sestavini zmešata in reagirata skozi statično mešalno šobo. Kontrolni ventil, nameščen na izhodu, preprečuje navzkrižno kontaminacijo. Razdelilna plošča preprečuje mešanje obeh sestavin, dokler ne dosežeta odprtine na šobi.

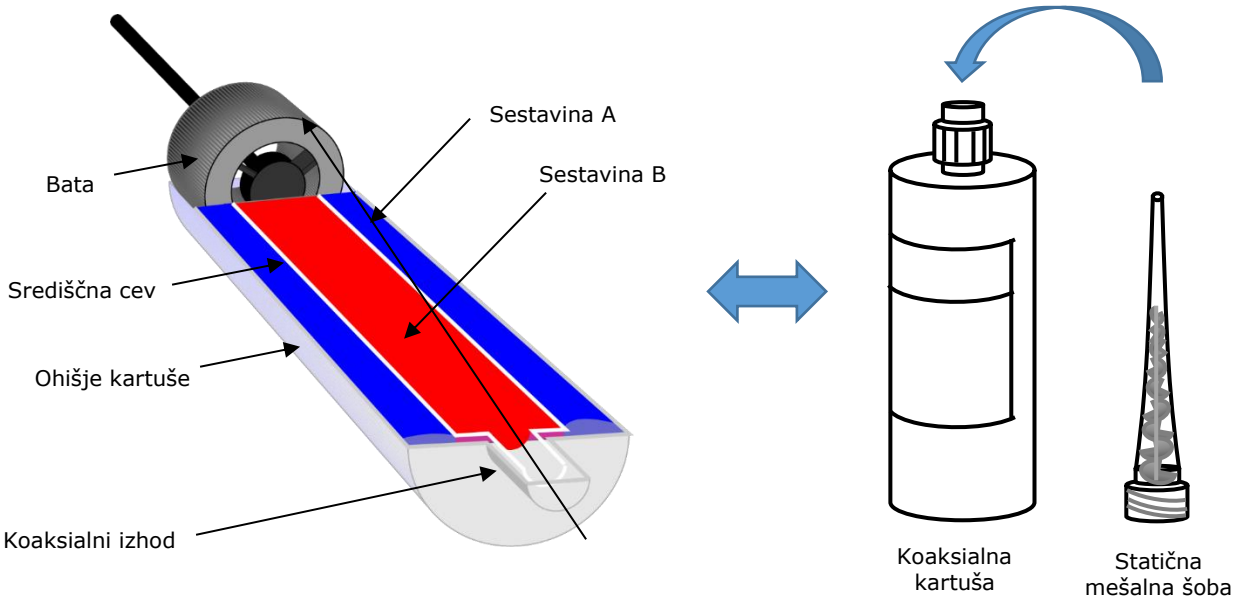

Koaksialna kartuša je zapakirana v zunanjo embalažo – enotno posodo, ki je vidna uporabniku. Za zagotovitev varne uporabe dvokomponentnega izdelka v kartuši se priporoča, da se izdelek označi z eno fizično etiketo iz uredbe CLP, pri čemer so elementi etikete za vsako komponentno zmes jasno ločeni, da se omogoči razlikovanje med njima.

Za vsako komponentno zmes posebej bi bilo treba navesti naslednje obvezne elemente etikete iz uredbe CLP (če je ustrezno):

- identifikator izdelka za komponentno zmes;
- piktogrami za nevarnost;
- opozorilna beseda;
- stavki o nevarnosti;
- previdnostni stavki;
- oznaka UFI.

Drugi obvezni elementi etikete iz uredbe CLP, kot so identifikacija dobavitelja, trgovsko ime in nekatere dodatne informacije, so lahko na oznaki navedeni enkrat.

Če končna mešanica zmesi ni razvrščena kot nevarna, v navodila za uporabo ni treba vključiti nobenih dodatnih informacij.

Če je končna mešanica zmesi nevarnejša od posameznih komponentnih zmesi ali če nevarnosti še niso bile obravnavane na etiketi, je treba informacije o tem vključiti v navodila za uporabo (npr. na etiketi ali znotraj pakiranca) in v oddelek 2.3 varnostnega lista.

Trgovsko ime

Vrsta proizvoda

Opozorilna beseda za komponentno zmes A

Piktogrami za nevarnost za komponentno zmes A

Oznaka UFI za komponentno zmes A

Opozorilna beseda za komponentno zmes B

Piktogrami za nevarnost za komponentno zmes B

Oznaka UFI za komponentno zmes B

Identiteta dobavitelja

Nominalna količina

Trgovsko ime

HITRO VEŽOČE LEPILO ZA SIDRANJE

Sestavina A

Nevarno

UFI: E600-30P1-S00Y-5079

Vsebuje: snov X. Vnetljiva tekočina in hlapi Pri zaužitju in vstopu v dihalne poti je lahko smrtno. Povzroča draženje kože. Povzroča hudo draženje oči.

Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga. Kajenje prepovedano. Nositi zaščitne rokavice/zaščito za oči/zaščito za obraz. PRI ZAUŽITJU: Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE ali zdravnika. PRI STIKU S KOŽO (ali lasmi): Takoj sleči vsa kontaminirana oblačila. Kožo izprati z vodo/prho. NE izzvati bruhanja. Ob požaru: Gasiti s suhim peskom, suhimi kemikalijami ali proti alkoholu odporno peno.

Stavki o nevarnosti za komponentno zmes A

Previdnostni stavki za komponentno zmes A

Sestavina B

Pozor

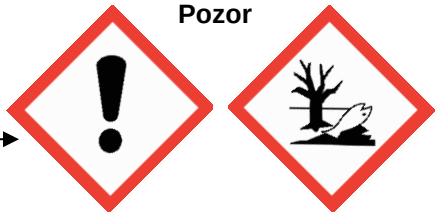

UFI:VDU1-414F-1003-1862

Vsebuje: snov Y. Lahko povzroči alergijski odziv kože. Povzroča hudo draženje oči. Zelo strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki.

Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila. Preprečiti sproščanje v okolje. Nositi zaščitne rokavice/zaščito za oči/zaščito za obraz. Če nastopi draženje kože ali se pojavi izpuščaj: Poiščite zdravniško pomoč/oskrbo. Če draženje oči ne preneha: Poiščite zdravniško pomoč/oskrbo. Sleči kontaminirana oblačila in jih oprati pred ponovno uporabo.

Stavki o nevarnosti za komponentno zmes B

Previdnostni stavki za komponentno zmes B

Pred uporabo preberite aktualne podatkovne liste in varnostne liste, ki veljajo na vašem območju.

Temperatura	Čas vezanja	Čas utrjevanja
+30 °C	4 min	35 min
od +25 °C do +30 °C	4 min	40 min
od +20 °C do +25 °C	5 min	50 min
od +10 °C do +20 °C	6 min	85 min
od +5 °C do +10 °C	10 min	145 min
+5 °C	18 min	145 min
–10 °C[1]	30 min	24 h

[1] Najnižja temperatura kartuše: +5 °C

Prostor za nadaljnje dodatne informacije (npr. navodila za uporabo)

Podjetje X
Ulica Y
Kraj Z
Poštna številka 01234
Država
Tel.: +01(0)234567890
www.podjetjex.com

300 ml
500 g

Uporabno najmanj do konca XX/2019

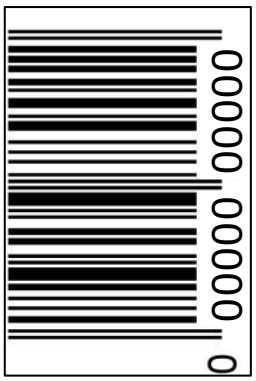

7. Smernice za izbiro previdnostnih stavkov za etiketo za nevarnost iz uredbe CLP

7.1 Uvod

Uredba CLP na podlagi GHS ZN vsem razredom nevarnosti dodeljuje previdnostne stavke, da se zagotovita varna dobava in uporaba snovi ali zmesi. Na podlagi člena 4 uredbe CLP morajo previdnostne stavke za etiketo za nevarnost iz uredbe CLP izbrati dobavitelji.

Dobavitelji so lahko:

- proizvajalci ali uvozniki snovi;
- uvozniki zmesi;
- nadaljnji uporabniki snovi ali zmesi (vključno s formulatorji);
- distributerji (vključno s trgovci na drobno) snovi ali zmesi in/ali
- proizvajalci ali uvozniki eksplozivnih izdelkov, kot je opredeljeno v oddelku 2.1 Priloge I k uredbi CLP.

Previdnostne stavke je treba izbrati v skladu s členoma 22 in 28 uredbe CLP in Prilogo IV k uredbi CLP:

Člen 22

Previdnostni stavki

1. *Etiketa vključuje ustrezne previdnostne stavke.*
2. *Previdnostni stavki se izberejo med tistimi, določenimi v tabelah iz delov 2 do 5 Priloge I, v katerih so navedeni elementi etiket za posamezen razred nevarnosti.*
3. *Previdnostni stavki se izberejo v skladu s kriteriji iz dela 1 Priloge IV, pri čemer se upoštevajo stavki o nevarnosti in predvideni ali ugotovljeni načini uporabe snovi ali zmesi.*
4. *Besedilo previdnostnih stavkov je skladno z delom 2 Priloge IV.*

Člen 28

Načela prednostne razvrstitve previdnostnih stavkov

1. *Če zaradi izbire previdnostnih stavkov nekateri previdnostni stavki postanejo očitno odveč ali so glede na snov, zmes ali embalažo nepotrebni, se takšni stavki na etiketi ne navedejo.*
2. *Če se snov ali zmes dobavi za splošno uporabo, se na etiketi po potrebi navede previdnostni stavek, ki se nanaša na odstranjevanje snovi ali zmesi in na odstranjevanje embalaže, razen če se ne zahteva v skladu s členom 22. V vseh drugih primerih previdnostni stavek, ki se nanaša na odstranjevanje, ni potreben, če je očitno, da odstranjevanje snovi, zmesi ali embalaže ni nevarno za zdravje ljudi ali okolje.*
3. *Na etiketi se ne navede več kot šest previdnostnih stavkov, razen če je to potrebno za prikaz vrste in resnosti nevarnosti.*

Priloga IV

„Pri izbiri previdnostnih stavkov v skladu s členom 22 in členom 28(3) lahko dobavitelji kombinirajo previdnostne stavke [iz tabel v Prilogi IV], ob upoštevanju jasnosti in razumljivosti varnostnega nasveta. […]"

Niti GHS ZN niti uredba CLP ne navajata jasno določenih pravil, kako izbrati previdnostne stavke za etiketo (razen določb v členih 22 in 28 uredbe CLP in osnovnih navodil v stolpcih, ki vsebujejo pogoje za uporabo, v tabelah 6.1 do 6.5 Priloge IV k uredbi CLP).

Po drugi strani pa se je število previdnostnih stavkov v skladu z uredbo CLP oziroma sistemom GHS ZN več kot podvojilo v primerjavi s številom stavkov S na podlagi Direktive o nevarnih snoveh. Če ni pravil za izbiro, se povprečni nevarni snovi iz Priloge VI k uredbi CLP na etiketi zlahka dodeli več kot 20 previdnostnih stavkov na podlagi nevarnih lastnosti snovi (glejte oddelek 3.4 teh smernic). V skladu z uredbo CLP se na etiketi običajno ne sme navesti več kot šest previdnostnih stavkov, razen če je to potrebno za prikaz vrste in resnosti nevarnosti. Zato je treba število previdnostnih stavkov ob upoštevanju učinkovitih pravil za izbiro zelo zmanjšati.

7.2 Metodologija

Izbira previdnostnih stavkov na podlagi uredbe CLP temelji na:

- določbah iz členov 22 in 28 uredbe CLP;
- osnovnih navodilih, navedenih v stolpcih, ki vsebujejo pogoje za uporabo, v tabelah 6.1 do 6.5 v Prilogi IV k uredbi CLP in
- navodilih, navedenih v izbirnih tabelah neposredno pod previdnostnimi stavki (glejte oddelek 7.3 teh smernic).

Za izbiro previdnostnih stavkov na podlagi uredbe CLP je bil uporabljen naslednji pristop:

- Previdnostni stavki[51] se izberejo v skladu s pravili iz člena 28 uredbe CLP in dela 1 Priloge IV k uredbi CLP.
- Pri izbiri previdnostnih stavkov je treba upoštevati osnovne nevarnosti in opredeljene ali predvidene pogoje uporabe snovi ali zmesi.
- Če je očitno, da je vsebina dveh previdnostnih stavkov podvojitev, se izbere le najpomembnejši stavek.
- Previdnostni stavki se dodelijo po sistemu „semaforja". Pogoji uporabe, opisani v teh smernicah, razlikujejo med previdnostnimi stavki, ki so „zelo priporočljivi", „priporočljivi" in „neobvezni" ter ki „se ne uporabljajo" na etiketi za nevarnost.
- Posamezno priporočilo je treba upoštevati glede na prvotne pogoje za uporabo iz uredbe CLP, navedene v izbirnih tabelah pod ustreznim previdnostnim stavkom.
- Na podlagi uredbe CLP sta določeni dve ciljni skupini, tj. splošni uporabniki in industrijski/poklicni uporabniki. Kadar ciljna skupina ni posebej navedena, veljajo pogoji uporabe za splošno uporabo in industrijske/poklicne uporabnike.
- Kadar se uporaba določenega previdnostnega stavka (zelo) priporoča, vendar pa so navedene določene izjeme (pogoj „razen če"), se ta stavek ne bi smel uporabljati v pogojih, določenih v klavzuli „razen če":

[51] Podobni, vendar ne vedno enaki prejšnjim opozorilnim stavkom (stavkom S) iz Direktive o nevarnih snoveh.

Na primer:

Stavek P264 („Po uporabi temeljito umiti …“) za razred nevarnosti „Jedkost za kožo kategorije 1“ se ne bi smel uporabljati za industrijske/poklicne uporabnike, kadar je za etiketo za nevarnost snovi ali zmesi že izbran stavek P280 („Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.“).

Če pa je previdnostni stavek neobvezen, ga je treba uporabiti v pogojih, določenih v klavzuli „razen če“:

Na primer:

Stavek P410 („Zaščititi pred sončno svetlobo.“) za razred nevarnosti „Plini pod tlakom“ je treba uporabiti, če se opisani plini (počasi) razgrajujejo ali polimerizirajo.

- Podobno kot pri prejšnji alineji velja, da se določeni previdnostni stavek, katerega uporaba je (zelo) priporočljiva samo v določenih pogojih, ne sme uporabiti, kadar ti pogoji niso izpolnjeni:

Na primer:

Stavek P260 („Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.“) se ne priporoča za snovi ali zmesi, ki so jedke za kožo, kadar ni verjetno, da bi prišlo do vdihavanja (npr. za snovi/zmesi, ki niso hlapne in pri katerih se med uporabo ne pojavijo vdihljivi delci prahu ali meglic).

- Za nekatere nevarnosti je treba običajno priporočiti uporabo številnih posebnih previdnostnih stavkov, zato je lahko število previdnostnih stavkov na etiketi tudi za enostavne snovi zlahka večje od ciljnih šestih stavkov.

  Po drugi strani pa etiketa v primerjavi z varnostnim listom ni vedno edino in najprimernejše sredstvo za prenos sporočila industrijskim/poklicnim uporabnikom, na primer pri stavku P241 („Uporabiti [električno opremo/prezračevalno opremo/opremo za razsvetljavo/…], odporno proti eksplozijam.“). V takih primerih se smernice sklicujejo tudi na varnostni list, običajno z navedbo priporočila tako za etiketo kot za varnostni list. Priporočilo za vključitev na etiketo je zato „šibkejše“ od priporočila za vključitev v varnostni list, na primer pri stavku P241 za vnetljive tekočine ali stavku P373 („NE gasiti, ko ogenj doseže eksploziv.“) za nevarnosti zaradi eksplozivov. Včasih je celo priporočljivo, da se ustrezni previdnostni stavki vključijo le v ustrezni oddelek varnostnega lista.
- V zvezi s fizikalnimi nevarnostmi je treba vedno preveriti, ali se snovi ali zmesi, ki izkazujejo te nevarnosti, dobavljajo ali so namenjene za splošno uporabo. V nasprotnem primeru lahko uporaba dodatnih previdnostnih stavkov izgubi prednost („šibkejše“ priporočilo).
- Uredba CLP zahteva za določene razrede nevarnosti iz tabele 6.5 iz Priloge IV vsaj en previdnostni stavek v zvezi z odstranjevanjem snovi ali zmesi, ki se dobavljajo za splošno uporabo, kot je navedeno v členu 28(2) uredbe CLP.

- Kadar se predlaga kombinacija dveh ali več previdnostnih stavkov, ki se lahko uporabljajo tudi samostojno, je v pogojih uporabe navedeno „(Zelo) priporočljivo v kombinaciji s Pxxx“:

> **Na primer:**
>
> „Zelo priporočljivo v kombinaciji s P302 + P352 (‚PRI STIKU S KOŽO: Umiti z veliko vode/…‘) za stavek P310 (‚Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…‘) za razred nevarnosti Acute Tox. 1 in 2 (dermalno).

Taki kombinirani stavki se štejejo kot en previdnostni stavek.

- Za uporabo previdnostnih stavkov P101 („Če je potreben zdravniški nasvet, mora biti na voljo posoda ali etiketa proizvoda.“), P102 („Hraniti zunaj dosega otrok.“) in P103 („Pred uporabo preberite etiketo.“) za nevarne snovi in zmesi, ki se dobavljajo za splošno uporabo (glejte tabelo v oddelku 7.3.1 teh smernic), so na voljo dodatne smernice.

Opozoriti je treba, da lahko za snovi in zmesi, ki so razvrščene zaradi fizikalne nevarnosti ter nevarnosti za zdravje in okolje, zaradi izbire na podlagi pravil iz teh smernic končni sklop kljub temu zelo presega ciljnih šest stavkov na etiketi (glejte primer C v oddelku 7.4 teh smernic). Čeprav se lahko to praviloma utemelji s členom 28(3) uredbe CLP, pa je vprašljivo, ali je obseg informacij za označevanje še sprejemljiv, zlasti pri dolgih kombiniranih stavkih.

Pri preverjanju sklopa previdnostnih stavkov, izbranih na podlagi teh smernic, je zato priporočljivo upoštevati naslednja načela:

- Nekateri stavki za preprečevanje in odziv določajo nujnejši napotek kot drugi stavki, ker je lahko hiter odziv ključnega pomena. Kadar so podobnim previdnostnim stavkom dodeljene različne prednosti zaradi različnih nevarnosti, je treba izbrati najstrožje previdnostne stavke. Taka presoja se lahko opravi le za vsak primer posebej in je zelo odvisna od zadevnih nevarnosti:

> **Na primer:**
>
> Za snov, ki je razvrščena kot akutno strupena in rakotvorna, imajo ukrepi prve pomoči v primeru akutne strupenosti prednost pred dolgotrajnejšimi učinki, tj. stavek P310 („Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…“) ima prednost pred stavki P311 („Pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…“), P312 („Ob slabem počutju pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…“) in P313 („Poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.“).

- Boljša možnost je, da se tisti stavki, ki se zdijo manj nujni, odstranijo z etikete in vključijo v varnostni list.
- Da bi se zmanjšalo število previdnostnih stavkov, se lahko upošteva tudi vsebina stavkov o nevarnosti:

Na primer:

Stavek P222 („Preprečiti stik z zrakom.“) za razreda nevarnosti „Piroforne tekočine“ in „Piroforne trdne snovi“ se lahko opusti, ker je uporabljen stavek o nevarnosti H250 („Samodejno se vžge na zraku.“).

Kadar je treba pripraviti varnostni list, je treba previdnostne stavke, izbrane za navedbo na etiketi za nevarnost v skladu z uredbo CLP, vključiti v varnostni list v naslovu 2.2 („Elementi označitve“) (glejte *Smernice za pripravo varnostnih listov*). Odstranjeni stavki se lahko navedejo v ustreznih naslovih varnostnega lista, da se industrijskemu ali poklicnemu uporabniku zagotovi dovolj informacij za varno ravnanje s snovjo ali zmesjo.

7.3 Izbirne tabele

Izbirne tabele v nadaljevanju (oddelki 7.3.1 do 7.3.5 teh smernic) so pripravljene v obliki, določeni v oddelku 3 Priloge 3 k sistemu GHS ZN. Tabele so urejene glede na razred in kategorijo nevarnosti, kot je primerno.

Te smernice temeljijo na splošnih določbah iz členov 22 in 28 uredbe CLP in osnovnih navodilih iz stolpcev, ki vsebujejo pogoje uporabe, v tabelah 6.1 do 6.5 v Prilogi IV k uredbi CLP. V njih se med drugim upoštevajo načrtovane uporabe in fizikalne lastnosti snovi ali zmesi.

Prvotni pogoji uporabe iz uredbe CLP so prikazani v črni barvi pod ustreznimi previdnostnimi stavki v izbirnih tabelah v nadaljevanju. Nasprotno pa so pogoji uporabe, ki sestavljajo smernice EU, označeni z **zvezdico (★)** in **modre barve**, da jih je mogoče razlikovati od prvotnih pogojev uporabe iz uredbe CLP (glejte tudi stolpce, ki vsebujejo pogoje uporabe, v tabelah 6.1 do 6.5 v Prilogi IV k uredbi CLP).

Če je v besedilu previdnostnega stavka poševnica ali diagonalna oznaka („/“), to pomeni, da je treba izbrati med stavkoma, ki ju ločuje:

Na primer:

Stavek P280 („Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.“) se lahko bere kot: „Nositi zaščito za oči.“ ali „Nositi zaščito za oči in obraz.“

Če je v besedilu previdnostnega stavka tropičje („…“), to pomeni, da niso navedeni vsi veljavni pogoji. Zato mora proizvajalec ali dobavitelj dodati zahtevane informacije, če je primerno.

Na primer:

V stavku P312 („Ob slabem počutju pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…“) uporaba „…“ označuje, da mora proizvajalec ali dobavitelj navesti drugo možnost.

Če se okrog dela besedila v previdnostnem stavku pojavijo **oglati oklepaji („[…]“)**, to pomeni, da besedilo v oglatih oklepajih ni ustrezno v vsakem primeru in naj se uporabi le v določenih okoliščinah. V takih primerih se vključijo pogoji uporabe, ki pojasnijo, kdaj naj se besedilo uporabi:

Na primer:

Stavek P284 navaja: „[Ob nezadostnem prezračevanju] nositi opremo za zaščito dihal.“ Ta previdnostni stavek se uporablja v naslednjih pogojih uporabe: „– *besedilo v oglatem oklepaju se lahko uporabi, če se za kemikalijo, ki se uporablja, zagotovijo dodatne informacije, ki pojasnjujejo, katera vrsta prezračevanja bi bila primerna za varno uporabo.*“ Uporabo tega pogoja je treba razložiti, kot sledi: če se za kemikalijo zagotovijo dodatne informacije, ki pojasnjujejo, katera vrsta prezračevanja bi bila primerna za varno uporabo, se besedilo v oglatih oklepajih **lahko** uporabi. V tem primeru bi se stavek P284 glasil: „Ob nezadostnem prezračevanju nositi opremo za zaščito dihal.“ Če se dobavi kemikalija brez takšnih informacij, pa se besedilo v oglatih oklepajih ne sme uporabiti in se stavek P284 glasi: „Nositi opremo za zaščito dihal.“

Pri izbiri previdnostnih stavkov v skladu s pogoji uporabe v tabelah lahko dobavitelji kombinirajo te stavke, pri čemer morajo upoštevati jasnost in razumljivost varnostnega nasveta. V tem primeru je treba v kombiniranih stavkih ohraniti ustrezno besedilo stavkov, ki se kombinirajo. Izbirnim tabelam sledijo štirje primeri (A, B, C in D) snovi, ki prikazujejo izbiro previdnostnih stavkov za etiketo (glejte oddelek 7.4 teh smernic).

7.3.1 Splošni previdnostni stavki

Previdnostni stavek
P101 **Če je potreben zdravniški nasvet, mora biti na voljo posoda ali etiketa proizvoda.** - Potrošniški proizvodi ★ Zelo priporočljivo za vse snovi in zmesi, ki so razvrščene zaradi nevarnosti za zdravje in se prodajajo za splošno uporabo.
P102 **Hraniti zunaj dosega otrok.** - Potrošniški proizvodi ★ Zelo priporočljivo za snovi in zmesi, ki se prodajajo za splošno uporabo, razen za tiste, ki so razvrščene le kot nevarne za okolje. ★ Uporablja se tudi za embalažo, ki se opremi z zapiralom, varnim za otroke (oddelek 3.1.1.1 Priloge II).
P103 **Pred uporabo preberite etiketo.** - Potrošniški proizvodi ★ Neobvezno, vendar je treba stavek morda navesti v skladu z drugo zakonodajo EU.

7.3.2 Posebni previdnostni stavki za fizikalne nevarnosti

7.3.2.1 Eksplozivi

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
Nestabilni eksploziv	Nevarno	H200 Nestabilni eksploziv

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P201 **Pred uporabo pridobiti posebna navodila.** ★ Zelo priporočljivo. P250 **Ne izpostavljati drgnjenju/udarcem/trenju/…** ★ če je eksploziv mehansko občutljiv. … Grobo ravnanje opredeli proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če je eksploziv mehansko občutljiv. ★ Neobvezno, če eksploziv ni mehansko občutljiv.	P370 + P372 + P380 + P373 **Ob požaru:** **Nevarnost eksplozije.** **Izprazniti območje. NE gasiti, ko ogenj doseže eksploziv.** ★ Zelo priporočljivo.	P401 **Hraniti v skladu s/z …** … Lokalne/regionalne/nacionalne/mednarodne predpise določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo vključiti v varnostni list. Navede se predpis, ki se uporablja.	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij.

P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo je, da se uporabi celotno besedilo stavka P280.			

7.3.2.1 Eksplozivi (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
Podrazred 1.1	Nevarno	H201 Eksplozivno; nevarnost eksplozije v masi
Podrazred 1.2	Nevarno	H202 Eksplozivno; velika nevarnost za nastanek drobcev
Podrazred 1.3	Nevarno	H203 Eksplozivno; nevarnost za nastanek požara, udarnega vala ali drobcev

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P230 **Hraniti prepojeno s/z …** - za snovi in zmesi, ki so prepojene, razredčene, raztopljene ali suspendirane s flegmatizatorjem za zmanjšanje ali preprečitev njihove eksplozivnosti (desenzibilizirani eksplozivi). … Ustrezne snovi določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.	P370 + P372 + P380 + P373 **Ob požaru:** **Nevarnost eksplozije.** **Izprazniti območje. NE gasiti, ko ogenj doseže eksploziv.** ★ Zelo priporočljivo.	P401 **Hraniti v skladu s/z …** … Lokalne/regionalne/nacionalne/mednarodne predpise določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo vključiti v varnostni list. Navede se predpis, ki se uporablja.	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

P234 **Hraniti samo v originalni embalaži.** ★ Zelo priporočljivo. P240 **Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.** - Če je eksploziv elektrostatično občutljiv. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P250 **Ne izpostavljati drgnjenju/udarcem/trenju/…** ★ če je eksploziv mehansko občutljiv. … Grobo ravnanje opredeli proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če je eksploziv mehansko občutljiv. ★ Neobvezno, če eksploziv ni mehansko občutljiv. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.**			★ Obvezno, kadar se dobavlja za splošno uporabo (kadar država članica dovoli takšno dobavo).

Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zaščitne rokavice/zaščitna obleka/zaščita za oči so zelo priporočljive za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Zaščita za obraz je zelo priporočljiva za industrijske/poklicne uporabnike, če lahko izdelki tvorijo nevarne delce. ★ Priporočljivo za eksplozive, ki se dobavljajo za splošno uporabo (kadar države članice dovolijo takšno dobavo).			

7.3.2.1 Eksplozivi (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
Podrazred 1.4	Pozor	H204 Nevarnost za nastanek požara ali drobcev

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P234 **Hraniti samo v originalni embalaži.** ★ Zelo priporočljivo. P240 **Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.** - Če je eksploziv elektrostatično občutljiv. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.	P370 + P372 + P380 + P373 **Ob požaru:** **Nevarnost eksplozije.** **Izprazniti območje. NE gasiti, ko ogenj doseže eksploziv.** - Razen za eksplozive podrazreda 1.4 (skupina združljivosti S) v transportni embalaži. ★ Zelo priporočljivo. P370 + P380 + P375 **Ob požaru: Izprazniti območje. Gasiti z večje razdalje zaradi nevarnosti eksplozije.** - Za eksplozive podrazreda 1.4 (skupina združljivosti S) v transportni embalaži. ★ Zelo priporočljivo.	P401 **Hraniti v skladu s/z …** … Lokalne/regionalne/nacionalne/mednarodne predpise določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo vključiti v varnostni list. Navede se predpis, ki se uporablja.	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja. ★ Obvezno, kadar se dobavlja za splošno uporabo (kadar država članica dovoli takšno dobavo).

P250 **Ne izpostavljati drgnjenju/udarcem/trenju/…** ★ če je eksploziv mehansko občutljiv. … Grobo ravnanje opredeli proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če je eksploziv mehansko občutljiv. ★ Neobvezno, če eksploziv ni mehansko občutljiv. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zaščitne rokavice/zaščitna obleka/zaščita za oči so zelo priporočljive za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Zaščita za obraz je zelo priporočljiva za industrijske/poklicne uporabnike, če lahko izdelki tvorijo nevarne delce. ★ Priporočljivo za eksplozive, ki se dobavljajo za splošno uporabo (kadar države članice dovolijo takšno dobavo).			

7.3.2.1 Eksplozivi (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	*Ni dodatnega piktograma za nevarnost*
Podrazred 1.1	Pozor	H205 Pri požaru lahko eksplodira v masi	

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P230 **Hraniti prepojeno s/z …** - za snovi in zmesi, ki so prepojene, razredčene, raztopljene ali suspendirane s flegmatizatorjem za zmanjšanje ali preprečitev njihove eksplozivnosti (desenzibilizirani eksplozivi). … Ustrezne snovi določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo. P234 **Hraniti samo v originalni embalaži.** ★ Zelo priporočljivo.	P370 + P372 + P380 + P373 **Ob požaru:** **Nevarnost eksplozije.** **Izprazniti območje. NE gasiti, ko ogenj doseže eksploziv.** ★ Zelo priporočljivo.	P401 **Hraniti v skladu s/z …** … Lokalne/regionalne/nacionalne/mednarodne predpise določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo vključiti v varnostni list. Navede se predpis, ki se uporablja.	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja. ★ Obvezno, kadar se dobavlja za splošno uporabo (kadar država

P240 **Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.** - Če je eksploziv elektrostatično občutljiv. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P250 **Ne izpostavljati drgnjenju/udarcem/trenju/…** - če je eksploziv mehansko občutljiv. … Grobo ravnanje opredeli proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če je eksploziv mehansko občutljiv. ★ Neobvezno, če eksploziv ni mehansko občutljiv. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj.			članica dovoli takšno dobavo).

★ Zaščitne rokavice/zaščitna obleka/zaščita za oči so zelo priporočljive za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Zaščita za obraz je zelo priporočljiva za industrijske/poklicne uporabnike, če lahko izdelki tvorijo nevarne delce. ★ Priporočljivo za eksplozive, ki se dobavljajo za splošno uporabo (kadar države članice dovolijo takšno dobavo).			

Opombe glede označevanja eksplozivov

Eksplozivi brez embalaže ali prepakirani eksplozivi, ki niso v prvotni ali podobni embalaži, morajo vključevati vse naslednje elemente etikete:

piktogram: bomba med eksplozijo;

opozorilna beseda: „Nevarno“ in

stavek o nevarnosti: „Eksplozivno; nevarnost eksplozije v masi.“.

Kadar pa nevarnost ustreza eni od kategorij nevarnosti iz tabele 2.1.2 v Prilogi I k uredbi CLP, se dodeli ustrezni simbol, opozorilna beseda in/ali stavek o nevarnosti.

Snovi in zmesi, kot so dobavljene, s pozitivnim rezultatom pri testni seriji 2 iz dela I oddelka 12 UN RTDG: Priročnika testov in kriterijev, ki so izvzete iz razvrstitve kot eksplozivi (na podlagi negativnega rezultata pri testni seriji 6 iz dela I oddelka 16 UN RTDG: Priročnika testov in kriterijev), so še vedno eksplozivne. Uporabnika je treba obvestiti o teh intrinzičnih eksplozivnih lastnostih, saj jih je treba upoštevati pri ravnanju s snovjo ali zmesjo, zlasti če je ta odstranjena iz embalaže ali prepakirana, in pri skladiščenju. Zato je treba eksplozivne lastnosti snovi ali zmesi sporočiti v oddelkih 2 in 9 varnostnega lista ter drugih oddelkih varnostnega lista, kakor je ustrezno.

7.3.2.2 Vnetljivi plini (vključno s kemično nestabilnimi plini)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H220 Zelo lahko vnetljiv plin
2	Pozor	H221 Vnetljiv plin

Piktogram samo za kategorijo nevarnosti 1.

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo.	P377 **Požar zaradi uhajanja plina: Ne gasiti, če puščanja ni mogoče varno zaustaviti.** ★ Zelo priporočljivo. P381 **V primeru uhajanja odstraniti vse vire vžiga.** ★ Priporočljivo.	P403 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu.** ★ Zelo priporočljivo.	

7.3.2.2 Vnetljivi plini (vključno s kemično nestabilnimi plini) (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti		*Ni dodatnega piktograma za nevarnost*
A	*Ni dodatne opozorilne besede*	H230	Lahko reagira eksplozivno tudi v odsotnosti zraka	
B	*Ni dodatne opozorilne besede*	H231	Lahko reagira eksplozivno tudi v odsotnosti zraka pri povišanem tlaku in/ali temperaturi	

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P202 **Ne uporabljajte, dokler se ne seznanite z vsemi varnostnimi ukrepi.** ★ Zelo priporočljivo.			

Opomba: V tej tabeli je naveden le previdnostni stavek, ki je dodeljen zaradi kemične nestabilnosti plina. Za druge previdnostne stavke, ki so dodeljeni na podlagi vnetljivosti, glejte ustrezno tabelo za vnetljive pline (iz kategorije 1 in 2) na prejšnji strani.

7.3.2.3 Aerosoli

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H222 Zelo lahko vnetljiv aerosol H229 Posoda je pod tlakom: lahko eksplodira pri segrevanju
2	Pozor	H223 Vnetljiv aerosol H229 Posoda je pod tlakom: lahko eksplodira pri segrevanju

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Dodeljeno v skladu z Direktivo 75/324/EGS. P211 **Ne pršiti proti odprtemu ognju ali drugemu viru vžiga.** ★ Dodeljeno v skladu z Direktivo 75/324/EGS. P251 **Ne preluknjajte ali sežigajte je niti, ko je prazna.** ★ Dodeljeno v skladu z Direktivo 75/324/EGS.		P410 + P412 **Zaščititi pred sončno svetlobo. Ne izpostavljati temperaturam nad 50 °C/122 °F.** Proizvajalec/dobavitelj uporabi veljavno temperaturno lestvico. ★ Dodeljeno v skladu z Direktivo 75/324/EGS.	

7.3.2.3 Aerosoli (nadaljevanje)

Ni dodatnega piktograma za nevarnost

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
3	Pozor	H229 Posoda je pod tlakom: lahko eksplodira pri segrevanju

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Dodeljeno v skladu z Direktivo 75/324/EGS. P251 **Ne preluknjajte ali sežigajte je niti, ko je prazna.** ★ Dodeljeno v skladu z Direktivo 75/324/EGS.		P410 + P412 **Zaščititi pred sončno svetlobo. Ne izpostavljati temperaturam nad 50 °C/122 °F.** Proizvajalec/dobavitelj uporabi veljavno temperaturno lestvico. ★ Dodeljeno v skladu z Direktivo 75/324/EGS.	

7.3.2.4 Oksidativni plini

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H270 Lahko povzroči ali okrepi požar; oksidativna snov

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P220 **Hraniti ločeno od oblačil in drugih vnetljivih materialov.** ★ Zelo priporočljivo. P244 **Preprečiti stik ventilov in opreme z oljem in mastjo.** ★ Zelo priporočljivo.	P370 + P376 **Ob požaru: Zaustaviti puščanje, če je varno.** ★ Neobvezno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.	P403 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu.** ★ Zelo priporočljivo.	

7.3.2.5 Plini pod tlakom

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
Stisnjeni plin	Pozor	H280 Vsebuje plin pod tlakom; segrevanje lahko povzroči eksplozijo
Utekočinjeni plin	Pozor	H280 Vsebuje plin pod tlakom; segrevanje lahko povzroči eksplozijo
Raztopljeni plin	Pozor	H280 Vsebuje plin pod tlakom; segrevanje lahko povzroči eksplozijo

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
		P410 + P403 **Zaščititi pred sončno svetlobo. Hraniti na dobro prezračevanem mestu.** - Oznaka P410 se lahko izpusti za pline iz premične plinske jeklenke v skladu z navodili za pakiranje P200 UN RTDG, razen če se ti plini (počasi) razgrajujejo ali polimerizirajo. ★ Neobvezno.	

7.3.2.5 Plini pod tlakom (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
Ohlajen utekočinjeni plin	Pozor	H281	Vsebuje ohlajen utekočinjen plin; lahko povzroči ozebline ali poškodbe

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P282 **Nositi hladne izolirne rokavice za zaščito pred mrazom in zaščito za obraz oziroma zaščito za oči.** ★ Zelo priporočljivo, kadar lahko tekočina pljuska, npr. pri prenašanju kriogenih tekočin. V tem primeru je treba v varnostnem listu določiti uporabo zaščitnih očal s stransko zaščito ali zaščite za obraz.	P336 + P315 **Zamrznjene dele odtaliti z mlačno vodo. Ne drgniti prizadetega mesta. Takoj poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.** ★ Priporočljivo.	P403 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu.** ★ Neobvezno.	

7.3.2.6 Vnetljive tekočine

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H224 Zelo lahko vnetljiva tekočina in hlapi
2	Nevarno	H225 Lahko vnetljiva tekočina in hlapi
3	Pozor	H226 Vnetljiva tekočina in hlapi

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P233 **Hraniti v tesno zaprti posodi.** - Če je tekočina hlapna in lahko povzroči eksplozivno ozračje. ★ Zelo priporočljivo za kategorijo 1, razen če je že dodeljena oznaka P404. ★ Priporočljivo za kategorijo 2, razen če je že dodeljena oznaka P404. ★ Neobvezno za kategorijo 3. P235 **Hraniti na hladnem.**	P303 + P361 + P353 **PRI STIKU S KOŽO (ali lasmi): Takoj sleči vsa kontaminirana oblačila. Kožo izprati z vodo [ali prho].** - besedilo v oglatih oklepajih se vključi, če proizvajalec/dobavitelj meni, da je primerno za določeno kemikalijo ★ Neobvezno, razen če se šteje za potrebno, npr. zaradi nevarnosti povzročanja morebitno eksplozivnega ozračja. P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti …**	P403 + P235 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu. Hraniti na hladnem.** - za vnetljive tekočine kategorije 1 in druge vnetljive tekočine, ki so nestabilne in lahko povzročijo eksplozivno ozračje. ★ Zelo priporočljivo.	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

- Za vnetljive tekočine kategorije 1 in druge vnetljive tekočine, ki so nestabilne in lahko povzročijo eksplozivno ozračje. ★ Zelo priporočljivo, razen če je že dodeljena oznaka P403 + P235. P240 **Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.** - če je tekočina hlapna in lahko povzroči eksplozivno ozračje ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P241 **Uporabiti [električno opremo/prezračevalno opremo/opremo za razsvetljavo/…], odporno proti eksplozijam.** - če je tekočina hlapna in lahko povzroči eksplozivno ozračje - Besedilo v oglatih oklepajih se lahko uporabi za določitev posebne električne opreme, prezračevalne opreme, opreme za razsvetljavo in druge opreme, če je to potrebno in primerno. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.	- kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.		

P242 **Uporabiti orodje, ki ne povzroča isker.** - Če je tekočina hlapna in lahko povzroči eksplozivno ozračje ter če je najmanjša vžigna energija zelo nizka (to velja za snovi in zmesi, katerih vžigna energija je < 0,1 mJ energije, npr. ogljikov disulfid). ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P243 **Ukrepati za preprečitev statičnega naelektrenja.** - če je tekočina hlapna in lahko povzroči eksplozivno ozračje ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Neobvezno.			

7.3.2.7 Vnetljive trdne snovi

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H228 Vnetljiva trdna snov
2	Pozor	H228 Vnetljiva trdna snov

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga. Kajenje prepovedano.** ★ Zelo priporočljivo. P240 **Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.** - Če je eksploziv elektrostatično občutljiv. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.	P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti …** - kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.		

P241 **Uporabiti [električno opremo/prezračevalno opremo/opremo za razsvetljavo/…], odporno proti eksplozijam.** - če lahko nastane oblak prahu. - Besedilo v oglatih oklepajih se lahko uporabi za določitev posebne električne opreme, prezračevalne opreme, opreme za razsvetljavo in druge opreme, če je to potrebno in primerno. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Neobvezno.			

7.3.2.8 Samoreaktivne snovi in zmesi

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
Vrsta A	Nevarno	H240 Segrevanje lahko povzroči eksplozijo

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga. Kajenje prepovedano.** ★ Zelo priporočljivo. P234 **Hraniti samo v originalni embalaži.** ★ Zelo priporočljivo, kadar je embalaža pomembna za preprečevanje ali zmanjšanje učinka nevarnih reakcij ali eksplozije. P235 **Hraniti na hladnem.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P411. ★ Priporočljivo.	P370 + P372 + P380 + P373 **Ob požaru:** **Nevarnost eksplozije. Izprazniti območje. NE gasiti, ko ogenj doseže eksploziv.** ★ Zelo priporočljivo.	P403 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu.** - **Razen za samoreaktivne snovi in zmesi, pri katerih se nadzoruje temperatura, ali organske perokside, ker lahko pride do zgostitve in posledično zamrznitve.** ★ Zelo priporočljivo. P411 **Hraniti pri temperaturi do … °C/… °F.** - Če je treba nadzorovati temperaturo (v skladu z oddelkom 2.8.2.4 ali 2.15.2.3 Priloge I k uredbi CLP) ali če se sicer oceni, da je to potrebno. … Temperaturo določi proizvajalec/dobavitelj z	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

P240 **Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.** - Če so elektrostatično občutljive in lahko povzročijo eksplozivno ozračje. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.		uporabo veljavne temperaturne lestvice. ★ Zelo priporočljivo. P420 **Hraniti ločeno.** ★ Priporočljivo, kadar lahko nezdružljivi materiali povzročijo določeno tveganje. Če se uporabi ta stavek, je treba kot dodatno informacijo dodati besedilo s pojasnilom o nezdružljivih materialih.	

7.3.2.8 Samoreaktivne snovi in zmesi (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
Vrsta B	Nevarno	H241 Segrevanje lahko povzroči požar ali eksplozijo

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P234 **Hraniti samo v originalni embalaži.** ★ Zelo priporočljivo. P235 **Hraniti na hladnem.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P411. ★ Priporočljivo.	P370 + P380 + P375 [+ P378][52] **Ob požaru: Izprazniti območje. Gasiti z večje razdalje zaradi nevarnosti eksplozije. [Za gašenje uporabiti …]** - Besedilo v oglatih oklepajih se uporablja, kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo. ★ Besedilo v oglatih oklepajih je zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.	P403 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu.** - Razen za samoreaktivne snovi in zmesi, pri katerih se nadzoruje temperatura, ali organske perokside, ker lahko pride do zgostitve in posledično zamrznitve. ★ Zelo priporočljivo. P411 **Hraniti pri temperaturi do … °C/… °F.** - Če je treba nadzorovati temperaturo (v skladu z oddelkom 2.8.2.4 ali 2.15.2.3	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje

[52] Uporaba oglatih oklepajev je razložena v oddelku 7.3 teh smernic.

P240 **Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.** - Če so elektrostatično občutljive in lahko povzročijo eksplozivno ozračje. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.		Priloge I k uredbi CLP) ali če se sicer oceni, da je to potrebno. … Temperaturo določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo. P420 **Hraniti ločeno.** ★ Priporočljivo, kadar lahko nezdružljivi materiali povzročijo določeno tveganje. Če se uporabi ta stavek, je treba kot dodatno informacijo dodati besedilo s pojasnilom o nezdružljivih materialih.	na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

7.3.2.8 Samoreaktivne snovi in zmesi (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
Vrsta C	Nevarno	H242 Segrevanje lahko povzroči požar
Vrsta D	Nevarno	H242 Segrevanje lahko povzroči požar
Vrsta E	Pozor	H242 Segrevanje lahko povzroči požar
Vrsta F	Pozor	H242 Segrevanje lahko povzroči požar

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P234 **Hraniti samo v originalni embalaži.** ★ Zelo priporočljivo. P235 **Hraniti na hladnem.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P411. ★ Priporočljivo.	P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti …** - kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.	P403 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu.** - **Razen za samoreaktivne snovi in zmesi, pri katerih se nadzoruje temperatura, ali organske perokside, ker lahko pride do zgostitve in posledično zamrznitve.** ★ Zelo priporočljivo. P411 **Hraniti pri temperaturi do … °C/… °F.** - Če je treba nadzorovati temperaturo (v skladu z oddelkom 2.8.2.4	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

P240 **Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.** - Če so elektrostatično občutljive in lahko povzročijo eksplozivno ozračje. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.		ali 2.15.2.3 Priloge I k uredbi CLP) ali če se sicer oceni, da je to potrebno. … Temperaturo določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo. P420 **Hraniti ločeno.** ★ Priporočljivo, kadar lahko nezdružljivi materiali povzročijo določeno tveganje. Če se uporabi ta stavek, je treba kot dodatno informacijo dodati besedilo s pojasnilom o nezdružljivih materialih.	

7.3.2.9 Piroforne tekočine

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H250 Samodejno se vžge na zraku

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P222 **Preprečiti stik z zrakom.** Če se šteje, da je poudarek stavka o nevarnosti potreben. ★ Neobvezno. P231 + P232 **Ravnati z vsebino in jo hraniti v inertnem plinu/…** **Zaščititi pred vlago.** … Proizvajalec/dobavitelj določi ustrezno tekočino ali plin, če inertni plin ni primeren. ★ Priporočljivo. ★ Zelo priporočljivo vključiti v varnostni list.	P302 + P334 **PRI STIKU S KOŽO: Potopiti v hladno vodo ali zaviti v mokre povoje.** ★ Zelo priporočljivo. P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti …** - kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.		

P233 **Hraniti v tesno zaprti posodi.** ★ Zelo priporočljivo. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.			

7.3.2.10 Piroforne trdne snovi

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H250 Samodejno se vžge na zraku

Previdnostni stavki Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P222 **Preprečiti stik z zrakom.** Če se šteje, da je poudarek stavka o nevarnosti potreben. ★ Neobvezno. P231 + P232 **Ravnati z vsebino in jo hraniti v inertnem plinu/...** **Zaščititi pred vlago.** ... Proizvajalec/dobavitelj določi ustrezno tekočino ali plin, če inertni plin ni primeren. ★ Priporočljivo. ★ Zelo priporočljivo vključiti v varnostni list.	P302 + P335 + P334 **PRI STIKU S KOŽO: S krtačo odstraniti razsute delce s kože. Potopiti v hladno vodo ali zaviti v mokre povoje.** ★ Zelo priporočljivo. P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti ...** - kadar voda povečuje tveganje. ... Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.		

P233 **Hraniti v tesno zaprti posodi.** ★ Zelo priporočljivo. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.			

7.3.2.11 Samosegrevajoče se snovi in zmesi

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H251 Samosegrevanje; lahko povzroči požar
2	Pozor	H252 Samosegrevanje v velikih količinah; lahko povzroči požar

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P235 **Hraniti na hladnem.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P413 ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Neobvezno.		P407 **Ohraniti zračno režo med skladi ali paletami.** ★ Zelo priporočljivo. P413 **Razsute količine, večje od ... kg/... lbs, hraniti pri temperaturi do ... °C/... °F.** ... Količino in temperaturo določi proizvajalec/dobavitelj z uporabo veljavne temperaturne lestvice. ★ Zelo priporočljivo, če ima proizvajalec določene informacije. P420 **Hraniti ločeno.** ★ Priporočljivo, kadar lahko nezdružljivi materiali povzročijo določeno tveganje. Če se uporabi ta stavek, je treba kot dodatno informacijo dodati besedilo s pojasnilom o nezdružljivih materialih.	

7.3.2.12 Snovi in zmesi, ki v stiku z vodo sproščajo vnetljive pline

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
1	Nevarno	H260	V stiku z vodo se sproščajo vnetljivi plini, ki se lahko samodejno vžgejo
2	Nevarno	H261	Samosegrevanje v velikih količinah; lahko povzroči požar

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P223 **Preprečiti stik z vodo.** - Če se šteje, da je poudarek stavka o nevarnosti potreben. ★ Neobvezno. P231 + P232 **Ravnati z vsebino in jo hraniti v inertnem plinu/… Zaščititi pred vlago.** - Če snov ali zmes hitro reagira z vlago v zraku. … Proizvajalec/dobavitelj določi ustrezno tekočino ali plin, če inertni plin ni primeren. ★ Zelo priporočljivo, če je potreben poseben poudarek. P280	P302 + P335 + P334 **PRI STIKU S KOŽO: S krtačo odstraniti razsute delce s kože. Potopiti v hladno vodo.** ★ Zelo priporočljivo. P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti …** - kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.	P402 + P404 **Hraniti na suhem. Hraniti v zaprti posodi.** ★ Priporočljivo, razen če je že dodeljena oznaka P231. ★ Zelo priporočljivo vključiti v varnostni list.	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz. Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.			

7.3.2.12 Snovi in zmesi, ki v stiku z vodo sproščajo vnetljive pline (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
3	Pozor	H261 V stiku z vodo se sproščajo vnetljivi plini

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P231 + P232 **Ravnati z vsebino in jo hraniti v inertnem plinu/... Zaščititi pred vlago.** - Če snov ali zmes hitro reagira z vlago v zraku. … Proizvajalec/dobavitelj določi ustrezno tekočino ali plin, če inertni plin ni primeren. ★ Zelo priporočljivo, če je potreben poseben poudarek. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.	P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti ...** - kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.	P402 + P404 **Hraniti na suhem. Hraniti v zaprti posodi.** ★ Priporočljivo, razen če je že dodeljena oznaka P231. ★ Zelo priporočljivo vključiti v varnostni list.	P501 **Odstraniti vsebino/posodo ...** ... v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

7.3.2.13 Oksidativne tekočine

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H271 Lahko povzroči požar ali eksplozijo; močna oksidativna snov

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga. Kajenje prepovedano.** ★ Zelo priporočljivo. P220 **Hraniti ločeno od oblačil in drugih vnetljivih materialov.** ★ Zelo priporočljivo. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.	P306 + P360 **PRI STIKU Z OBLAČILI: Takoj izprati kontaminirana oblačila in kožo z veliko vode pred odstranitvijo oblačil.** ★ Priporočljivo. P371 + P380 + P375 **Ob velikem požaru in velikih količinah: Izprazniti območje. Gasiti z večje razdalje zaradi nevarnosti eksplozije.** ★ Zelo priporočljivo. P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti …** - kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj.	P420 **Hraniti ločeno.** ★ Priporočljivo, kadar lahko nezdružljivi materiali povzročijo določeno tveganje. Če se uporabi ta stavek, je treba kot dodatno informacijo dodati besedilo s pojasnilom o nezdružljivih materialih. ★ Neobvezno, če je že dodeljena oznaka P220.	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij.

P283 **Nositi negorljiva oblačila ali oblačila, odporna proti ognju.** ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.	★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.		

7.3.2.13 Oksidativne tekočine (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
2	Nevarno	H272	Lahko okrepi požar; oksidativna snov
3	Pozor	H272	Lahko okrepi požar; oksidativna snov

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga. Kajenje prepovedano.** ★ Zelo priporočljivo. P220 **Hraniti ločeno od oblačil in drugih vnetljivih materialov.** ★ Zelo priporočljivo. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.	P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti …** - kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

7.3.2.14 Oksidativne trdne snovi

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H271 Lahko povzroči požar ali eksplozijo; močna oksidativna snov

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P220 **Hraniti ločeno od oblačil in drugih vnetljivih materialov.** ★ Zelo priporočljivo. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo. P283 **Nositi negorljiva oblačila ali oblačila, odporna proti ognju.** ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.	P306 + P360 **PRI STIKU Z OBLAČILI: Takoj izprati kontaminirana oblačila in kožo z veliko vode pred odstranitvijo oblačil.** ★ Priporočljivo. P371 + P380 + P375 **Ob velikem požaru in velikih količinah: Izprazniti območje. Gasiti z večje razdalje zaradi nevarnosti eksplozije.** ★ Zelo priporočljivo. P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti …** - kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

7.3.2.14 Oksidativne trdne snovi (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
2	Nevarno	H272	Lahko okrepi požar; oksidativna snov
3	Pozor	H272	Lahko okrepi požar; oksidativna snov

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P220 **Hraniti ločeno od oblačil in drugih vnetljivih materialov.** ★ Zelo priporočljivo. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.	P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti …** - kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … V skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/ mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

7.3.2.15 Organski peroksidi

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
Vrsta A	Nevarno	H240 Segrevanje lahko povzroči eksplozijo

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P234 **Hraniti samo v originalni embalaži.** ★ Zelo priporočljivo, kadar je embalaža pomembna za preprečevanje ali zmanjšanje učinka nevarnih reakcij ali eksplozije. P235 **Hraniti na hladnem.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P411. ★ Neobvezno.	P370 + P372 + P380 + P373 **Ob požaru: Nevarnost eksplozije. Izprazniti območje. NE gasiti, ko ogenj doseže eksploziv.** ★ Zelo priporočljivo.	P403 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu.** - Razen za samoreaktivne snovi in zmesi, pri katerih se nadzoruje temperatura, ali organske perokside, ker lahko pride do zgostitve in posledično zamrznitve. ★ Zelo priporočljivo v kombinaciji z oznako P411 ali P235. P410 **Zaščititi pred sončno svetlobo.** ★ Neobvezno, če je že dodeljena oznaka P411 ali P235. P411	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

P240 **Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.** - Če so elektrostatično občutljive in lahko povzročijo eksplozivno ozračje. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.		**Hraniti pri temperaturi do … °C/… °F.** - Če je treba nadzorovati temperaturo (v skladu z oddelkom 2.15.2.3 Priloge I k uredbi CLP) ali če se sicer oceni, da je to potrebno. … Temperaturo določi proizvajalec/dobavitelj z uporabo veljavne temperaturne lestvice. ★ Zelo priporočljivo. P420 **Hraniti ločeno.** ★ Priporočljivo, kadar lahko nezdružljivi materiali povzročijo določeno tveganje. Če se uporabi ta stavek, je treba kot dodatno informacijo dodati besedilo s pojasnilom o nezdružljivih materialih.	

7.3.2.15 Organski peroksidi (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
Vrsta B	Nevarno	H241	Segrevanje lahko povzroči požar ali eksplozijo

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P234 **Hraniti samo v originalni embalaži.** ★ Zelo priporočljivo. P235 **Hraniti na hladnem.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P411. ★ Neobvezno. P240	P370 + P380 + P375 [+ P378] **Ob požaru: Izprazniti območje. Gasiti z večje razdalje zaradi nevarnosti eksplozije. [Za gašenje uporabiti …]** … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. - Besedilo v oglatih oklepajih se uporablja, kadar voda povečuje tveganje. ★ Zelo priporočljivo.	P403 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu.** - Razen za samoreaktivne snovi in zmesi, pri katerih se nadzoruje temperatura, ali organske perokside, ker lahko pride do zgostitve in posledično zamrznitve. ★ Zelo priporočljivo v kombinaciji z oznako P411 ali P235. P410 **Zaščititi pred sončno svetlobo.** ★ Neobvezno, če je že dodeljena oznaka P411 ali P235. P411 **Hraniti pri temperaturi do … °C/… °F.**	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo

Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale. - Če so elektrostatično občutljive in lahko povzročijo eksplozivno ozračje. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.		- Če je treba nadzorovati temperaturo (v skladu z oddelkom 2.15.2.3 Priloge I k uredbi CLP) ali če se sicer oceni, da je to potrebno. … Temperaturo določi proizvajalec/dobavitelj z uporabo veljavne temperaturne lestvice. ★ Zelo priporočljivo. P420 **Hraniti ločeno.** ★ Priporočljivo, kadar lahko nezdružljivi materiali povzročijo določeno tveganje. Če se uporabi ta stavek, je treba kot dodatno informacijo dodati besedilo s pojasnilom o nezdružljivih materialih.	posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

7.3.2.15 Organski peroksidi (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
Vrsta C	Nevarno	H242 Segrevanje lahko povzroči požar
Vrsta D	Nevarno	H242 Segrevanje lahko povzroči požar
Vrsta E	Pozor	H242 Segrevanje lahko povzroči požar
Vrsta F	Pozor	H242 Segrevanje lahko povzroči požar

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano. ★ Zelo priporočljivo. P234 **Hraniti samo v originalni embalaži.** ★ Zelo priporočljivo. P235 **Hraniti na hladnem.**	P370 + P378 **Ob požaru: Za gašenje uporabiti …** - kadar voda povečuje tveganje. … Ustrezne medije določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, če so potrebna ali primerna posebna sredstva za gašenje.	P403 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu.** - Razen za samoreaktivne snovi in zmesi, pri katerih se nadzoruje temperatura, ali organske perokside, ker lahko pride do zgostitve in posledično zamrznitve. ★ Zelo priporočljivo v kombinaciji z oznako P411 ali P235. P410 **Zaščititi pred sončno svetlobo.** ★ Neobvezno, če je že dodeljena oznaka P411 ali P235. P411	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve

- Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P411. ★ Neobvezno. P240 **Ozemljiti posodo in opremo za sprejem tekočine ter izenačiti potenciale.** - Če so elektrostatično občutljive in lahko povzročijo eksplozivno ozračje. ★ Neobvezno, razen če je potrebno zaradi drugih pogojev. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.		**Hraniti pri temperaturi do … °C/… °F.** - Če je treba nadzorovati temperaturo (v skladu z oddelkom 2.15.2.3 Priloge I k uredbi CLP) ali če se sicer oceni, da je to potrebno. … Temperaturo določi proizvajalec/dobavitelj z uporabo veljavne temperaturne lestvice. ★ Zelo priporočljivo. P420 **Hraniti ločeno.** ★ Priporočljivo, kadar lahko nezdružljivi materiali povzročijo določeno tveganje. Če se uporabi ta stavek, je treba kot dodatno informacijo dodati besedilo s pojasnilom o nezdružljivih materialih.	glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

7.3.2.16 Jedko za kovine

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Pozor	H290 Lahko je jedko za kovine

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P234 **Hraniti samo v originalni embalaži.** ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.	P390 **Odpraviti razlitje, da se prepreči materialna škoda.** ★ Priporočljivo.	P406 **Hraniti v posodi, odporni proti koroziji/..., z odporno notranjo oblogo.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P234. … Druge združljive snovi določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Neobvezno. ★ Ne uporabiti, če je že dodeljena oznaka P234.	

7.3.3 Posebni previdnostni stavki za nevarnosti za zdravje

7.3.3.1 Akutna strupenost – oralno

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H300 Smrtno pri zaužitju
2	Nevarno	H300 Smrtno pri zaužitju
3	Nevarno	H301 Strupeno pri zaužitju

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P264 **Po uporabi temeljito umiti …** … Dele telesa, ki jih je treba po uporabi umiti, določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike. P270 **Ne jesti, piti ali kaditi med uporabo tega izdelka.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo za kategoriji 1 in 2.	P301 + P310 **PRI ZAUŽITJU: Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo. P321 **Posebno zdravljenje (glejte … na tej etiketi).** - Če je potreben takojšen odmerek protistrupa. … Napotilo na dodatna navodila za prvo pomoč.	P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

★ Priporočljivo za splošno uporabo za kategorijo 3. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.	★ Zelo priporočljivo le v izjemnih primerih, kadar je posebno zdravljenje znano in potrebno. Oznaka P330 v kombinaciji z oznako P301 **Izprati usta.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo za kategoriji 1 in 2, razen če je dodeljena oznaka P301 + P330 + P331. ★ Priporočljivo za splošno uporabo za kategorijo 3, razen če je dodeljena oznaka P301 + P330 + P331. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike za kategoriji 1 in 2, razen če je dodeljena oznaka P301 + P330 + P331. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike za kategorijo 3.		

7.3.3.1 Akutna strupenost – oralno (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
4	Pozor	H302 Zdravju škodljivo pri zaužitju

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P264 **Po uporabi temeljito umiti …** … Dele telesa, ki jih je treba po uporabi umiti, določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo. P270 **Ne jesti, piti ali kaditi med uporabo tega izdelka.** ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.	P301 + P312 **PRI ZAUŽITJU: Ob slabem počutju pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Neobvezno. P330 **Izprati usta.** ★ Neobvezno.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … V skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.3.1 Akutna strupenost – dermalno

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H310 Smrtno v stiku s kožo
2	Nevarno	H310 Smrtno v stiku s kožo

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P262 **Preprečiti stik z očmi, kožo ali oblačili.** ★ Zelo priporočljivo. P264 **Po uporabi temeljito umiti …** … Dele telesa, ki jih je treba po uporabi umiti, določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo. P270 **Ne jesti, piti ali kaditi med uporabo tega izdelka.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike.	P302 + P352 **PRI STIKU S KOŽO: Umiti z veliko vode/…** … Proizvajalec/dobavitelj lahko določi sredstvo za čiščenje, če je to primerno, ali lahko priporoči alternativno sredstvo v izjemnih primerih, če je voda očitno neustrezna. ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P310 **Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj.	P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Navede se predpis, ki se uporablja.

★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** - Navede se: obvezne zaščitne rokavice/zaščitna obleka. Vrsto opreme lahko po potrebi nadalje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.	★ Zelo priporočljivo v kombinaciji z oznako P302 + P352. P321 **Posebno zdravljenje (glejte … na tej etiketi).** - Če se priporočajo takojšnji ukrepi, kot je posebno sredstvo za čiščenje. … Napotilo na dodatna navodila za prvo pomoč. ★ Zelo priporočljivo le v izjemnih primerih, kadar je posebno zdravljenje znano in potrebno. P361 + P364 **Takoj sleči vsa kontaminirana oblačila in jih oprati pred ponovno uporabo.** ★ Priporočljivo.		

7.3.3.1 Akutna strupenost – dermalno (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
3	Nevarno	H311 Strupeno v stiku s kožo

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** - Navede se: obvezne zaščitne rokavice/zaščitna obleka. Vrsto opreme lahko po potrebi nadalje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.	P302 + P352 **PRI STIKU S KOŽO: Umiti z veliko vode/…** … Proizvajalec/dobavitelj lahko določi sredstvo za čiščenje, če je to primerno, ali lahko priporoči alternativno sredstvo v izjemnih primerih, če je voda očitno neustrezna. ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P312 **Ob slabem počutju pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.	P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

	P321 **Posebno zdravljenje (glejte … na tej etiketi).** - Če se priporočajo takojšnji ukrepi, kot je posebno sredstvo za čiščenje. … Napotilo na dodatna navodila za prvo pomoč. ★ Zelo priporočljivo le v izjemnih primerih, kadar je posebno zdravljenje znano in potrebno. P361+P364 **Takoj sleči vsa kontaminirana oblačila in jih oprati pred ponovno uporabo.** ★ Priporočljivo.		

7.3.3.1 Akutna strupenost – dermalno (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
4	Pozor	H312 Zdravju škodljivo v stiku s kožo

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** - Navede se: obvezne zaščitne rokavice/zaščitna obleka. Vrsto opreme lahko po potrebi nadalje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.	P302 + P352 **PRI STIKU S KOŽO: Umiti z veliko vode/…** … Proizvajalec/dobavitelj lahko določi sredstvo za čiščenje, če je to primerno, ali lahko priporoči alternativno sredstvo v izjemnih primerih, če je voda očitno neustrezna. ★ Neobvezno. P312 **Ob slabem počutju pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo. P321 **Posebno zdravljenje (glejte … na tej etiketi).** - Če se priporočajo takojšnji ukrepi, kot je posebno sredstvo za čiščenje.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … V skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

	… Napotilo na dodatna navodila za prvo pomoč. ★ Zelo priporočljivo le v izjemnih primerih, kadar je posebno zdravljenje znano in potrebno. P362 + P364 **Sleči kontaminirana oblačila in jih oprati pred ponovno uporabo.** ★ Neobvezno.		

7.3.3.1 Akutna strupenost – vdihavanje

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H330 Smrtno pri vdihavanju
2	Nevarno	H330 Smrtno pri vdihavanju

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P260 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo. P271 **Uporabljati le zunaj ali v dobro prezračevanem prostoru.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike. P284 **[Ob nezadostnem prezračevanju] nositi opremo za zaščito dihal.** - Besedilo v oglatih oklepajih se lahko uporabi, če se za kemikalijo, ki se uporablja, zagotovijo dodatne	P304 + P340 **PRI VDIHAVANJU: Prenesti osebo na svež zrak in jo pustiti v udobnem položaju, ki olajša dihanje.** ★ Zelo priporočljivo. P310 **Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo v kombinaciji z oznako P304 + P340. P320 **Posebno zdravljenje je nujno (glejte … na tej etiketi).** - Če je potreben takojšen odmerek protistrupa.	P403 + P233 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu. Hraniti v tesno zaprti posodi.** - Če je snov ali zmes hlapna in lahko povzroči nevarno ozračje. ★ Zelo priporočljivo, razen če je že dodeljena oznaka P404. P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … V skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

informacije, ki pojasnjujejo, katera vrsta prezračevanja bi bila primerna za varno uporabo. Opremo določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike v izjemnih primerih, kadar zaradi nezadostnega prezračevanja/nezadostnih organizacijskih ukrepov ni mogoče ustrezno preprečiti vdihavanja. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.	… Napotilo na dodatna navodila za prvo pomoč. ★ Zelo priporočljivo le v izjemnih primerih, kadar je posebno zdravljenje znano in potrebno.		

7.3.3.1 Akutna strupenost – vdihavanje (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
3	Nevarno	H331 Strupeno pri vdihavanju

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P261 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P260. Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo. P271 **Uporabljati le zunaj ali v dobro prezračevanem prostoru.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike.	P304 + P340 **PRI VDIHAVANJU: Prenesti osebo na svež zrak in jo pustiti v udobnem položaju, ki olajša dihanje.** ★ Priporočljivo. P311 **Pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo v kombinaciji z oznako P304 + P340. P321 **Posebno zdravljenje (glejte … na tej etiketi).** - Če so potrebni takojšnji posebni ukrepi. … Napotilo na dodatna navodila za prvo pomoč.	P403 + P233 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu. Hraniti v tesno zaprti posodi.** - Če je snov ali zmes hlapna in lahko povzroči nevarno ozračje. ★ Zelo priporočljivo. P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

	★ Zelo priporočljivo le v izjemnih primerih, kadar je posebno zdravljenje znano in potrebno.		

7.3.3.1 Akutna strupenost – vdihavanje (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
4	Pozor	H332 Zdravju škodljivo pri vdihavanju

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P261 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P260. Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo. P271 **Uporabljati le zunaj ali v dobro prezračevanem prostoru.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike.	P304 + P340 **PRI VDIHAVANJU: Prenesti osebo na svež zrak in jo pustiti v udobnem položaju, ki olajša dihanje.** ★ Neobvezno. P312 **Ob slabem počutju pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/...** ... Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.		

7.3.3.2 Jedkost za kožo/draženje kože

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
Podkategorije 1A, 1B, 1C in kategorija 1	Nevarno	H314 Povzroča hude opekline kože in poškodbe oči

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P260 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. - Navede se: ne vdihavati prahu ali meglic. - Če se lahko med uporabo pojavijo vdihljivi delci prahu ali meglic. ★ Zelo priporočljivo. P264 **Po uporabi temeljito umiti ...** ... Dele telesa, ki jih je treba po uporabi umiti, določi proizvajalec/dobavitelj.	P301 + P330 + P331 **PRI ZAUŽITJU: Izprati usta. NE izzvati bruhanja.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo, če je na podlagi zdravniškega nasveta stavek ustrezen. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če je na podlagi zdravniškega nasveta stavek ustrezen. P303 + P361 + P353 **PRI STIKU S KOŽO (ali lasmi): Takoj sleči vsa kontaminirana oblačila. Kožo izprati z vodo [ali prho].** - besedilo v oglatih oklepajih se vključi, če proizvajalec/dobavitelj meni, da je primerno za določeno kemikalijo ★ Zelo priporočljivo. P363 **Kontaminirana oblačila oprati pred ponovno uporabo.** ★ Priporočljivo za splošno uporabo.	P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo ...** ... V skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo

★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo, razen če je že dodeljena oznaka P280. ★ Zelo priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, razen če je že dodeljena oznaka P280. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** - Navede se: obvezne zaščitne rokavice/zaščitna obleka in zaščita oči/obraza. Vrsto opreme lahko po potrebi nadalje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.	★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P304 + P340 **PRI VDIHAVANJU: Prenesti osebo na svež zrak in jo pustiti v udobnem položaju, ki olajša dihanje.** ★ Neobvezno. P310 **Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo v kombinaciji z oznako P303 + P361 + P353, P305 + P351 + P338 ali P301 + P330 + P331. P321 **Posebno zdravljenje (glejte … na tej etiketi).** … Napotilo na dodatna navodila za prvo pomoč. Proizvajalec/dobavitelj lahko določi sredstvo za čiščenje, če je to primerno. ★ Zelo priporočljivo le v izjemnih primerih, kadar je posebno zdravljenje znano in potrebno. P305 + P351 + P338 **PRI STIKU Z OČMI: Previdno izpirati z vodo nekaj minut. Odstranite kontaktne leče, če jih imate in če to lahko storite brez težav. Nadaljujte z izpiranjem.** ★ Zelo priporočljivo.		posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.3.2 Jedkost za kožo/draženje kože (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
2	Pozor	H315 Povzroča draženje kože.

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P264 **Po uporabi temeljito umiti …** … Dele telesa, ki jih je treba po uporabi umiti, določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** - Navede se: obvezne zaščitne rokavice. Vrsto opreme lahko po potrebi nadalje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.	P302 + P352 **PRI STIKU S KOŽO: Umiti z veliko vode/…** … Proizvajalec/dobavitelj lahko določi sredstvo za čiščenje, če je to primerno, ali lahko priporoči alternativno sredstvo v izjemnih primerih, če je voda očitno neustrezna. ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P321 **Posebno zdravljenje (glejte … na tej etiketi).** … Napotilo na dodatna navodila za prvo pomoč. Proizvajalec/dobavitelj lahko določi sredstvo za čiščenje, če je to primerno. ★ Priporočljivo le v izjemnih primerih, kadar je posebno zdravljenje znano in potrebno.		

	P332 + P313 **Če nastopi draženje kože: Poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P333 + P313. ★ Neobvezno. P362 + P364 **Sleči kontaminirana oblačila in jih oprati pred ponovno uporabo.** ★ Neobvezno. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.		

7.3.3.3 Huda poškodba oči – samo[53]

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
1	Nevarno	H318	Povzroča hude poškodbe oči.

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** - Navede se: obvezna zaščita oči/obraza. Vrsto opreme lahko po potrebi nadalje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.	P305 + P351 + P338 **PRI STIKU Z OČMI: Previdno izpirati z vodo nekaj minut. Odstranite kontaktne leče, če jih imate in če to lahko storite brez težav. Nadaljujte z izpiranjem.** ★ Zelo priporočljivo. P310 **Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo v kombinaciji z oznako P305 + P351 + P338.		

[53] Če je kemikalija razvrščena kot jedka za kožo podkategorije 1A, 1B, 1C ali kategorije 1, se označevanje za hudo poškodbo oči/draženje oči lahko izpusti, saj je ta informacija že vključena v stavku o nevarnosti za jedkost za kožo kategorije 1 (H314).

7.3.3.3 Draženje oči – samo[54]

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
2	Pozor	H319 Povzroča hudo draženje oči.

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P264 **Po uporabi temeljito umiti …** … Dele telesa, ki jih je treba po uporabi umiti, določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Priporočljivo za splošno uporabo. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** - Navede se: obvezna zaščita oči/obraza. Vrsto opreme lahko po potrebi nadalje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.	P305 + P351 + P338 **PRI STIKU Z OČMI: Previdno izpirati z vodo nekaj minut. Odstranite kontaktne leče, če jih imate in če to lahko storite brez težav. Nadaljujte z izpiranjem.** ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P337 + P313 **Če draženje oči ne preneha: Poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.** ★ Priporočljivo.		

[54] Če je kemikalija razvrščena kot jedka za kožo podkategorije 1A, 1B, 1C ali kategorije 1, se označevanje za hudo poškodbo oči/draženje oči lahko izpusti, saj je ta informacija že vključena v stavku o nevarnosti za jedkost za kožo kategorije 1 (H314).

7.3.3.4 Preobčutljivost dihal

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1, 1A, 1B	Nevarno	H334 Lahko povzroči simptome alergije ali astme ali težave z dihanjem pri vdihavanju

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P261 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P260. Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo. P284 **[Ob nezadostnem prezračevanju] nositi opremo za zaščito dihal.** - Besedilo v oglatih oklepajih se lahko uporabi, če se za kemikalijo, ki se uporablja, zagotovijo dodatne informacije, ki pojasnjujejo, katera vrsta prezračevanja bi bila primerna za varno uporabo. Opremo določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike v izjemnih primerih, kadar zaradi nezadostnega prezračevanja/nezadostnih	P304 + P340 **PRI VDIHAVANJU: Prenesti osebo na svež zrak in jo pustiti v udobnem položaju, ki olajša dihanje.** ★ Zelo priporočljivo. P342 + P311 **Pri respiratornih simptomih: Pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…** ★ Zelo priporočljivo.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

organizacijskih ukrepov ni mogoče ustrezno preprečiti vdihavanja. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.			

7.3.3.4 Preobčutljivost kože

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1, 1A, 1B	Pozor	H317 Lahko povzroči alergijski odziv kože

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P261 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P260. Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo. P272 **Kontaminirana delovna oblačila niso dovoljena zunaj delovnega mesta.** ★ Ni namenjeno za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike.	P302 + P352 **PRI STIKU S KOŽO: Umiti z veliko vode/…** … Proizvajalec/dobavitelj lahko določi sredstvo za čiščenje, če je to primerno, ali lahko priporoči alternativno sredstvo v izjemnih primerih, če je voda očitno neustrezna. ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list. P333 + P313 **Če nastopi draženje kože ali se pojavi izpuščaj: Poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.** ★ Priporočljivo.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** - Navede se: obvezne zaščitne rokavice. Vrsto opreme lahko po potrebi nadalje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.	P321 **Posebno zdravljenje (glejte … na tej etiketi).** … Napotilo na dodatna navodila za prvo pomoč. Proizvajalec/dobavitelj lahko določi sredstvo za čiščenje, če je to primerno. ★ Zelo priporočljivo le v izjemnih primerih, kadar je posebno zdravljenje znano in potrebno. P362+P364 **Sleči kontaminirana oblačila in jih oprati pred ponovno uporabo.** ★ Priporočljivo.		

7.3.3.5 Mutagenost za zarodne celice

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
1, 1A, 1B	Nevarno	H340	Lahko povzroči genetske okvare (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti)
2	Pozor	H341	Sum povzročitve genetskih okvar (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti)

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P201 **Pred uporabo pridobiti posebna navodila.** ★ Zelo priporočljivo za kategoriji 1A in 1B. ★ Priporočljivo za kategorijo 2. P202	P308 + P313 **Pri izpostavljenosti ali sumu izpostavljenosti: Poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.** ★ Zelo priporočljivo za kategoriji 1A in 1B. ★ Priporočljivo za kategorijo 2.	P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo[55]. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem

[55] Snovi in zmesi, ki so navedene v dodatkih 1–6 Priloge XVII k Uredbi (ES) št. 1907/2006 (uredba REACH) in ki jim je dodeljen stavek H340, H350 ali H360, so omejene na industrijske/poklicne uporabnike in se običajno ne dobavljajo za splošno uporabo (glejte vnose 28, 29 in 30 v Prilogi XVII k uredbi REACH, kakor je bila spremenjena). Seznam poznejših sprememb Priloge XVII je dostopen na naslovu http://echa.europa.eu/sl/web/guest/regulations/reach/legislation.

Ne uporabljajte, dokler se ne seznanite z vsemi varnostnimi ukrepi. ★ Neobvezno, če je že dodeljena oznaka P201. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.			ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.3.6 Rakotvornost

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
1A in 1B	Nevarno	H350	Lahko povzroči raka (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti)
2	Pozor	H351	Sum povzročitve raka (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti)

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P201 **Pred uporabo pridobiti posebna navodila.** ★ Zelo priporočljivo za kategoriji 1A in 1B. ★ Priporočljivo za kategorijo 2. P202 **Ne uporabljajte, dokler se ne seznanite z vsemi varnostnimi ukrepi.** ★ Neobvezno, če je že dodeljena oznaka P201.	P308 + P313 **Pri izpostavljenosti ali sumu izpostavljenosti: Poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.** ★ Zelo priporočljivo za kategoriji 1A in 1B. ★ Priporočljivo za kategorijo 2.	P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo[56]. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

[56] Snovi in zmesi, ki so navedene v dodatkih 1–6 Priloge XVII k Uredbi (ES) št. 1907/2006 (uredba REACH) in ki jim je dodeljen stavek H340, H350 ali H360, so omejene na industrijske/poklicne uporabnike in se običajno ne dobavljajo za splošno uporabo (glejte vnose 28, 29 in 30 v Prilogi XVII k uredbi REACH, kakor je bila spremenjena). Seznam poznejših sprememb Priloge XVII je dostopen na naslovu: http://echa.europa.eu/sl/web/guest/regulations/reach/legislation.

P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.			★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.3.7 Strupenost za razmnoževanje

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
1A in 1B	Nevarno	H360	Lahko škoduje plodnosti ali nerojenemu otroku (navesti posebni učinek, če je znan; navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti)
2	Pozor	H361	Sum škodljivosti za plodnost ali nerojenega otroka (navesti posebni učinek, če je znan; navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti)

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P201 **Pred uporabo pridobiti posebna navodila.** ★ Zelo priporočljivo za kategoriji 1A in 1B. ★ Priporočljivo za kategorijo 2.	P308 + P313 **Pri izpostavljenosti ali sumu izpostavljenosti: Poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.** ★ Zelo priporočljivo za kategoriji 1A in 1B. ★ Priporočljivo za kategorijo 2.	P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo[57]. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem

[57] Snovi in zmesi, ki so navedene v dodatkih 1–6 Priloge XVII k Uredbi (ES) št. 1907/2006 (uredba REACH) in ki jim je dodeljen stavek H340, H350 ali H360, so omejene na industrijske/poklicne uporabnike in se običajno ne dobavljajo za splošno uporabo (glejte vnose 28, 29 in 30 v Prilogi XVII k uredbi REACH, kakor je bila spremenjena). Seznam poznejših sprememb Priloge XVII je dostopen na spletišču agencije ECHA naslovu: http://echa.europa.eu/sl/web/guest/regulations/reach/legislation.

P202 **Ne uporabljajte, dokler se ne seznanite z vsemi varnostnimi ukrepi.** ★ Neobvezno, če je že dodeljena oznaka P201. P280 **Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.** Ustrezno vrsto opreme določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo.			ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.3.7 Strupenost za razmnoževanje (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	*Ni piktograma za nevarnost*
Dodatna kategorija za učinke na dojenje ali prek dojenja	*Ni opozorilne besede*	H362 Lahko škoduje dojenim otrokom	

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P201 **Pred uporabo pridobiti posebna navodila.** ★ Zelo priporočljivo. P260 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. - Navede se: ne vdihavati prahu ali meglic. - Če se lahko med uporabo pojavijo vdihljivi delci prahu ali meglic. ★ Zelo priporočljivo. P263 **Preprečiti stik med nosečnostjo in dojenjem.** ★ Zelo priporočljivo. P264 **Po uporabi temeljito umiti …**	P308 + P313 **Pri izpostavljenosti ali sumu izpostavljenosti: Poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.** ★ Priporočljivo.		

… Dele telesa, ki jih je treba po uporabi umiti, določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Neobvezno. P270 **Ne jesti, piti ali kaditi med uporabo tega izdelka.** ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.			

7.3.3.8 Specifična strupenost za ciljne organe po enkratni izpostavljenosti

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H370 Škoduje organom (ali navesti vse organe, na katere vpliva, če je znano) (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti)

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P260 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, kadar je snov oziroma zmes hlapna ali plin ali kadar je mogoča izpostavljenost pri vdihavanju, npr. z brizganjem ali vdihljivim prahom, ali kadar stavek H370 navaja vdihavanje kot način izpostavljenosti. P264 **Po uporabi temeljito umiti ...** … Dele telesa, ki jih je treba po uporabi umiti, določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Neobvezno.	P308 + P311 **Pri izpostavljenosti ali sumu izpostavljenosti: Pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/...** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo. P321 **Posebno zdravljenje (glejte ... na tej etiketi).** - Če so potrebni takojšnji ukrepi. … Napotilo na dodatna navodila za prvo pomoč. ★ Zelo priporočljivo le v izjemnih primerih, kadar je posebno zdravljenje znano in potrebno.	P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo ...** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

P270 **Ne jesti, piti ali kaditi med uporabo tega izdelka.** ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.			

7.3.3.8 Specifična strupenost za ciljne organe po enkratni izpostavljenosti (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
2	Pozor	H371 Lahko škoduje organom (ali navesti vse organe, na katere vpliva, če je znano) (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti)

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P260 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, kadar je snov oziroma zmes hlapna ali plin ali kadar je mogoča izpostavljenost pri vdihavanju, npr. z brizganjem ali vdihljivim prahom, ali kadar stavek H371 navaja vdihavanje kot način izpostavljenosti. P264 **Po uporabi temeljito umiti …** … Dele telesa, ki jih je treba po uporabi umiti, določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Neobvezno.	P308 + P311 **Pri izpostavljenosti ali sumu izpostavljenosti: Pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/ …** … Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.	P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

P270 **Ne jesti, piti ali kaditi med uporabo tega izdelka.** ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.			

7.3.3.8 Specifična strupenost za ciljne organe po enkratni izpostavljenosti (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
3	Pozor	H335 Lahko povzroči draženje dihalnih poti ali
		H336 Lahko povzroči zaspanost ali omotico

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P261 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** - Se lahko izpusti, če je na etiketi navedena oznaka P260. Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo. P271 **Uporabljati le zunaj ali v dobro prezračevanem prostoru.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike.	P304 + P340 **PRI VDIHAVANJU: Prenesti osebo na svež zrak in jo pustiti v udobnem položaju, ki olajša dihanje.** ★ Neobvezno. P312 **Ob slabem počutju pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/...** ... Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Priporočljivo.	P403 + P233 **Hraniti na dobro prezračevanem mestu. Hraniti v tesno zaprti posodi.** - Če je snov ali zmes hlapna in lahko povzroči nevarno ozračje. ★ Priporočljivo, razen če je dodeljena oznaka P404. P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo ...** ... v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.3.9 Specifična strupenost za ciljne organe po ponavljajoči se izpostavljenosti

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H372 Škoduje organom (navesti vse organe, na katere vpliva, če je znano) pri dolgotrajni ali ponavljajoči se izpostavljenosti (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti)

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P260 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, kadar je snov oziroma zmes hlapna ali plin ali kadar je mogoča izpostavljenost pri vdihavanju, npr. z brizganjem ali vdihljivim prahom, ali kadar stavek H372 navaja vdihavanje kot način izpostavljenosti. P264 **Po uporabi temeljito umiti …** … Dele telesa, ki jih je treba po uporabi umiti, določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Neobvezno.	P314 **Ob slabem počutju poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.** ★ Priporočljivo.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

P270 **Ne jesti, piti ali kaditi med uporabo tega izdelka.** ★ Priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike. ★ Priporočljivo vključiti v varnostni list.			

7.3.3.9 Specifična strupenost za ciljne organe po ponavljajoči se izpostavljenosti (nadaljevanje)

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
2	Pozor	H373	Lahko škoduje organom (navesti vse organe, na katere vpliva, če je znano) pri dolgotrajni ali ponavljajoči se izpostavljenosti (navesti način izpostavljenosti, če je prepričljivo dokazano, da noben drug način izpostavljenosti ne povzroča takšne nevarnosti).

Previdnostni stavki

Preprečevanje	Odziv	Shranjevanje	Odstranjevanje
P260 **Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.** Ustrezne pogoje določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo, kadar je snov oziroma zmes zelo hlapna ali plin ali kadar je mogoča izpostavljenost pri vdihavanju, npr. z brizganjem ali vdihljivim prahom, ali kadar stavek H373 navaja vdihavanje kot način izpostavljenosti.	P314 **Ob slabem počutju poiščite zdravniško pomoč/oskrbo.** ★ Priporočljivo.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.3.10 Nevarnost pri vdihavanju

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Nevarno	H304 Pri zaužitju in vstopu v dihalne poti je lahko smrtno

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
	P301 + P310 **PRI ZAUŽITJU: Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/...** ... Ustrezen vir nujnega zdravniškega nasveta določi proizvajalec/dobavitelj. ★ Zelo priporočljivo v kombinaciji z oznako P331. P331 **NE izzvati bruhanja.** ★ Zelo priporočljivo v kombinaciji z oznako P301 + P310.	P405 **Hraniti zaklenjeno.** ★ Zelo priporočljivo za splošno uporabo. ★ Neobvezno za industrijske/poklicne uporabnike, razen če se to zdi potrebno zaradi drugih pogojev (zakonodaje države članice).	P501 **Odstraniti vsebino/posodo ...** ... v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.4 Posebni previdnostni stavki za nevarnosti za okolje

7.3.4.1 Nevarno za vodno okolje – kratkotrajna (akutna) nevarnost za vodno okolje

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Pozor	H400 Zelo strupeno za vodne organizme

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P273 **Preprečiti sproščanje v okolje.** - Če to ni predvidena uporaba. ★ Zelo priporočljivo.	P391 **Prestreči razlito tekočino.** ★ Zelo priporočljivo.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.4.1 Nevarno za vodno okolje – dolgotrajna (kronična) nevarnost za vodno okolje

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
1	Pozor	H410 Zelo strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki
2	*Ni opozorilne besede*	H411 Strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P273 **Preprečiti sproščanje v okolje.** - Če to ni predvidena uporaba. ★ Zelo priporočljivo.	P391 **Prestreči razlito tekočino.** ★ Zelo priporočljivo.		P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.4.1 Nevarno za vodno okolje – dolgotrajna (kronična) nevarnost za vodno okolje (nadaljevanje)

Ni piktograma za nevarnost

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti
3	*Ni opozorilne besede*	H412 Škodljivo za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki
4	*Ni opozorilne besede*	H413 Lahko ima dolgotrajne škodljive učinke na vodne organizme

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
P273 **Preprečiti sproščanje v okolje.** - Če to ni predvidena uporaba. ★ Priporočljivo.			P501 **Odstraniti vsebino/posodo …** … v skladu z lokalnimi/regionalnimi/nacionalnimi/mednarodnimi predpisi (se določi). Proizvajalec/dobavitelj določi, ali zahteve glede odstranitve veljajo za vsebino, posodo ali oboje. ★ Obvezno za splošno uporabo, če snov oziroma zmes ureja zakonodaja o nevarnih odpadkih. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno. ★ Priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike, če obstajajo posebne zahteve glede odstranjevanja, ki presegajo običajna pričakovanja za odstranjevanje kemikalij. Priporočljivo je navesti odlagališče, medtem ko sklicevanje na veljavno zakonodajo ni potrebno.

7.3.5 Dodatne nevarnosti

7.3.5.1 Nevarno za ozonski plašč

Kategorija nevarnosti	Opozorilna beseda	Stavek o nevarnosti	
1	Pozor	H420	Škodljivo za javno zdravje in okolje zaradi uničevanja ozona v zgornji atmosferi

Previdnostni stavki			
Preprečevanje	**Odziv**	**Shranjevanje**	**Odstranjevanje**
			P502 **Za podatke glede predelave ali reciklaže se obrnite na proizvajalca ali dobavitelja.** ★ Obvezno za splošno uporabo. ★ Zelo priporočljivo za industrijske/poklicne uporabnike.

7.4 Primeri izbire previdnostnih stavkov za etiketo

V tem oddelku so prikazani praktični primeri izbire previdnostnih stavkov za različne modele snovi. Sklop previdnostnih stavkov, ki imajo prednost pri vključitvi na etiketo, je poudarjen s krepko, podčrtano pisavo (zelo priporočljivo) in podčrtano pisavo (priporočljivo), neobvezni stavki so zapisani z normalno pisavo (brez poudarka), stavki, ki se ne smejo uporabljati/pri katerih se uporablja pogoj „razen če"/ki se vključijo le v varnostni list, pa so označeni s sivo barvo.

Upoštevajte, da je za snov ali zmes, ki ima enake nevarne lastnosti kot eden od primerov v nadaljevanju, morda primeren drug sklop previdnostnih stavkov na podlagi posebnih pogojev uporabe, navedenih v zgornjih tabelah.

1. primer: Snov X z dodeljenimi razvrstitvami glede na fizikalne nevarnosti in različne nevarnosti za zdravje

A. Razvrstitev in stavki o nevarnosti:

Flam. Liq. 2	H225	Lahko vnetljiva tekočina in hlapi
Acute Tox. 3 (oralno)	H301	Strupeno pri zaužitju
Acute Tox. 3 (dermalno)	H311	Strupeno v stiku s kožo
Acute Tox. 3 (pri vdihavanju)	H331	Strupeno pri vdihavanju
STOT SE 1	H370	Škoduje jetrom zaradi dermalne izpostavljenosti

B. Dodatne informacije:

Predpostavlja se, da je snov X hlapna, vendar ne povzroča morebitno eksplozivnega ozračja.

Mogoča je izpostavljenost pri vdihavanju.

Posebna sredstva za gašenje niso potrebna. Posebno zdravljenje oziroma ukrepi niso nujno potrebni.

Posebni previdnostni stavki za odstranjevanje niso potrebni, ker snov ni namenjena za splošno uporabo, temveč le za industrijske/poklicne uporabnike.

C. Previdnostni stavki na podlagi razvrstitve (glejte prilogi I in IV k uredbi CLP) in v skladu s temi smernicami:

Acute Tox. 3 (oralno)	Acute Tox. 3 (dermalno)	Acute Tox. 3 (pri vdihavanju)	STOT SE 1	Flam. Liq. 2
P264	**P280**	P261	**P260**	**P210**
P270		P271	P264	P233
			P270	P240
				P241
				P242
				P243
				P280

Acute Tox. 3 (oralno)	Acute Tox. 3 (dermalno)	Acute Tox. 3 (pri vdihavanju)	STOT SE 1	Flam. Liq. 2
P301 + P310 P321 P330	P312 P321 P361 + P364 P363 P302 + P352	P304 + P340 P311 P321	**P308 + P311** P321	P303 + P361 + P353 P370 + P378
P405	P405	**P403 + P233** P405	P405	P403 + P235
P501	P501	P501	P501	P501

Razlaga uporabe krepke in podčrtane pisave ter označevanja s sivo barvo:
PXXX = zelo priporočljivo; PXXX = priporočljivo; PXXX = neobvezno; PXXX = se ne sme uporabljati/se uporablja pogoj „razen če"/le vključitev v varnostni list

D. Izbira zelo priporočljivih in priporočljivih previdnostnih stavkov:

Če se različnim nevarnostim dodeli isti stavek, vendar z različno prednostno razvrstitvijo, se uporabi najprevidnejši pristop. Kadar je to ustrezno, se previdnostni stavki kombinirajo v en kombiniran stavek. Prepreči se podvajanje posameznih stavkov. Rezultati izbire v naslednjem sklopu previdnostnih stavkov so:

P210	**Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano.
P260	**Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.**
P280	**Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.**
P301+P310	**PRI ZAUŽITJU: Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…**
P308+P311	**Pri izpostavljenosti ali sumu izpostavljenosti: Pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…**
P304+P340	PRI VDIHAVANJU: Prenesti osebo na svež zrak in jo pustiti v udobnem položaju, ki olajša dihanje.
P403+P233	**Hraniti na dobro prezračevanem mestu. Hraniti v tesno zaprti posodi.**

E. Rezultat:

V skladu s temi smernicami je izbranih sedem previdnostnih stavkov. S tem se znatno zmanjša število stavkov v primerjavi z začetnim sklopom morebitno uporabnih stavkov za etiketo za nevarnost, ki se lahko dodelijo na podlagi osnovnih nevarnosti. Na primer: oznaka P261 se lahko izpusti, ker je za etiketo že dodeljena oznaka P260.

Izbrane previdnostne stavke je treba navesti na etiketi za nevarnost iz uredbe CLP. Ker je treba pripraviti varnostni list, je treba stavke vključiti tudi vanj v naslovu 2.2

(„Elementi etikete“) (glejte *Smernice za pripravo varnostnih listov).* Odstranjeni stavki se lahko navedejo v ustreznih naslovih varnostnega lista, da se industrijskemu ali poklicnemu uporabniku zagotovi dovolj informacij za varno ravnanje s snovjo.

2. primer: Snov Y z dodeljeno razvrstitvijo glede na hude fizikalne nevarnosti in nevarnosti za zdravje

A. Razvrstitev in stavki o nevarnosti:

Ox. Sol. 1	H271	Lahko povzroči požar ali eksplozijo; močna oksidativna snov
Skin Corr. 1A	H314	Povzroča hude opekline kože in poškodbe oči

B. Dodatne informacije:

Snov Y je trdna snov v obliki granulata, za katero se predpostavlja, da ni hlapna. Mogoča je izpostavljenost prahu med ravnanjem s snovjo in njeno uporabo.

Posebna sredstva za gašenje niso potrebna.

Posebno zdravljenje oziroma ukrepi niso nujno potrebni. Posebni previdnostni stavki za odstranjevanje niso potrebni, ker snov ni namenjena za splošno uporabo, temveč le za industrijske/poklicne uporabnike.

C. Previdnostni stavki na podlagi razvrstitve (glejte prilogi I in IV k uredbi CLP) in v skladu s temi smernicami:

Ox. Sol. 1	Skin Corr. 1A
P210 **P220** P280 P283	**P260** P264 **P280**
P306+P360 **P371+P380+P375** P370+P378	P301+P330+P331 **P303+P361+P353** P363 P304+P340 **P310** P321 **P305+P351+P338**
- P501	P405 P501

D. Izbira zelo priporočljivih in priporočljivih previdnostnih stavkov:

Če se različnim nevarnostim dodeli isti stavek, vendar z različno prednostno razvrstitvijo, se uporabi najprevidnejši pristop (tj. upoštevati je treba največjo prednost). Kadar je to ustrezno, se previdnostni stavki kombinirajo v en kombiniran stavek. Prepreči se

podvajanje posameznih stavkov. Rezultati izbire v naslednjem sklopu previdnostnih stavkov so:

P210	**Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano.
P220	**Hraniti ločeno od oblačil in drugih vnetljivih materialov.**
P260	**Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.**
P280	**Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.**
P301+P330+P331	PRI ZAUŽITJU: Izprati usta. NE izzvati bruhanja.
P303+P361+P353+310	**PRI STIKU S KOŽO (ali lasmi): Takoj sleči vsa kontaminirana oblačila. Kožo izprati z vodo [ali prho]. Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…**
P305+P351+P338	**PRI STIKU Z OČMI: Previdno izpirati z vodo nekaj minut. Odstranite kontaktne leče, če jih imate in če to lahko storite brez težav. Nadaljujte z izpiranjem.**
P371+P380+P375	**Ob velikem požaru in velikih količinah: Izprazniti območje. Gasiti z večje razdalje zaradi nevarnosti eksplozije.**

E. Rezultat:

V skladu s temi smernicami je izbranih osem previdnostnih stavkov, ki so večinoma kombinirani. S tem se znatno zmanjša število stavkov v primerjavi z začetnim sklopom morebitno uporabnih stavkov za etiketo za nevarnost v skladu z uredbo CLP, ki se lahko dodelijo na podlagi osnovnih nevarnosti.

Izbrane previdnostne stavke je treba navesti na etiketi za nevarnost iz uredbe CLP. Ker je treba pripraviti varnostni list, je treba stavke vključiti tudi vanj v naslovu 2.2 („Elementi etikete“) (glejte *Smernice za pripravo varnostnih listov).*

Odstranjeni stavki se lahko navedejo v ustreznih naslovih varnostnega lista, da se industrijskemu ali poklicnemu uporabniku zagotovi dovolj informacij za varno ravnanje s snovjo.

3. primer: Snov Z z dodeljenimi razvrstitvami glede na fizikalne nevarnosti ter nevarnosti za zdravje in okolje

A. Razvrstitev in stavki o nevarnosti:

Pyr. Liq. 1	H250	Samodejno se vžge na zraku
Water-react. 1	H260	V stiku z vodo se sproščajo vnetljivi plini, ki se lahko samodejno vžgejo

Skin Corr. 1B	H314	Povzroča hude opekline kože in poškodbe oči
Aquatic Acute 1	H400	Zelo strupeno za vodne organizme
Aquatic Chronic 1	H410	Zelo strupeno za vodne organizme, z dolgotrajnimi učinki

B. Dodatne informacije:

Predpostavlja se, da je snov Z hlapna, zato je mogoča izpostavljenost pri vdihavanju. Potrebna so posebna sredstva za gašenje, ker se pri gašenju požara z vodo nevarnost poveča.

Ker odstranjevanje embalaže pomeni nevarnost za zdravje ljudi ali okolje, so potrebni posebni previdnostni stavki (čeprav snov ni namenjena za splošno uporabo, temveč le za industrijske/poklicne uporabnike). Stavek o nevarnosti H400 se na etiketi opusti, da se prepreči podvajanje s stavkom H411.

C. Previdnostni stavki na podlagi razvrstitve (glejte prilogi I in IV k uredbi CLP) in v skladu s temi smernicami:

Pyr. Liq.1	Water-react. 1	Skin Corr. 1B	Aquatic Acute 1	Aquatic Chronic 1
P210 P222 P233 **P280** P231+P232	 P223 **P231+P232** P280	**P260** P264 **P280**	P273	P273
P302+P334 **P370+P378**	**P302+P335+P334** **P370+P378**	P301+P330+P331 **P303+P361+P353** P363 P304+P340 **P310** P321 **P305+P351+P338**	P391	P391
-	P402+P404 P501	P405 P501	- P501	- P501

D. Izbira zelo priporočljivih in priporočljivih previdnostnih stavkov:

Če se različnim nevarnostim dodeli isti stavek, vendar z različno prednostno razvrstitvijo, se uporabi najprevidnejši pristop (tj. upoštevati je treba največjo prednost). Kadar je to ustrezno, se previdnostni stavki kombinirajo v en kombiniran stavek. Prepreči se podvajanje posameznih stavkov.

P303+P361+P353	PRI STIKU S KOŽO (ali lasmi): Takoj sleči vsa kontaminirana oblačila. Kožo izprati z vodo [ali prho].

P302+P335+P334+P310	PRI STIKU S KOŽO: S krtačo odstraniti razsute delce s kože. Potopiti v hladno vodo[58]. Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/…

Zgornji stavki so združeni v en kombiniran stavek:

P303 + P335 + P334 + P310 + P361, pri čemer ni prišlo do podvajanja sporočila.

Rezultati izbire v naslednjem sklopu previdnostnih stavkov so:

P210	**Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano.
P260	**Ne vdihavati prahu/dima/plina/meglice/hlapov/razpršila.**
P273	Preprečiti sproščanje v okolje.
P280	**Nositi zaščitne rokavice/zaščitno obleko/zaščito za oči/zaščito za obraz.**
P231+P232	**Ravnati z vsebino in jo hraniti v inertnem plinu. Zaščititi pred vlago.**
P301+P330+P331	PRI ZAUŽITJU: Izprati usta. NE izzvati bruhanja.
P303+P335+P334+P310+P361	**PRI STIKU S KOŽO (ali lasmi): S krtačo odstraniti razsute delce s kože. Potopiti v hladno vodo[59]. Takoj pokličite CENTER ZA ZASTRUPITVE/zdravnika/… Takoj sleči vsa kontaminirana oblačila.**
P305+P351+P338	**PRI STIKU Z OČMI: Previdno izpirati z vodo nekaj minut. Odstranite kontaktne leče, če jih imate in če to lahko storite brez težav. Nadaljujte z izpiranjem.**
P370+P378	**Ob požaru: Za gašenje uporabiti …**

E. Rezultat:

V skladu s temi smernicam je izbranih devet delno kombiniranih previdnostnih stavkov.

S tem se znatno zmanjša število stavkov v primerjavi z začetnim sklopom morebitno uporabnih stavkov za etiketo za nevarnost v skladu z uredbo CLP, ki se lahko dodelijo na podlagi osnovnih nevarnosti. Stavek P264 na primer ni bil izbran, ker je stavek P280 ustreznejši.

---

[58] Fraza stavka P334 „ali zaviti v mokre povoje" se za vodnoreaktivne snovi in zmesi kategorije 1 ne sme uporabljati (tabela 7.3.2.12 v oddelku 7.3 teh smernic).

[59] Fraza stavka P334 „ali zaviti v mokre povoje" se za vodnoreaktivne snovi in zmesi kategorije 1 ne sme uporabljati (tabela 7.3.2.12 v oddelku 7.3 teh smernic).

Da bi se število previdnostnih stavkov in količina sprejemljivih informacij na etiketi zmanjšala, sta bila stavka P391 in P501 dodana v varnostni list, saj se zdi, da stavki za preprečevanje in odziv za fizikalne nevarnosti in nevarnosti za zdravje vsebujejo nujnejše napotke za etiketo.

Izbrane previdnostne stavke je treba navesti na etiketi za nevarnost iz uredbe CLP. Ker je treba pripraviti varnostni list, je treba stavke vključiti tudi vanj v naslovu 2.2 („Elementi etikete") (glejte *Smernice za pripravo varnostnih listov).* Odstranjeni stavki se lahko navedejo v ustreznih naslovih varnostnega lista, da se industrijskemu ali poklicnemu uporabniku zagotovi dovolj informacij za varno ravnanje s snovjo.

4. primer: Zmes ABC za splošno uporabo

A. Razvrstitev in stavki o nevarnosti:

Flam. Liq. 2	H225	Lahko vnetljiva tekočina in hlapi
Acute Tox. 4 (oralno)	H302	Zdravju škodljivo pri zaužitju
Skin Irrit. 2	H315	Povzroča draženje kože.

B. Dodatne informacije:

Predpostavlja se, da je zmes ABC hlapna, vendar ne povzroča morebitno eksplozivnega ozračja. Posebna sredstva za gašenje niso potrebna. Posebno zdravljenje ni nujno potrebno.

Ni posebnih zahtev glede odstranjevanja. Zmes je namenjena za splošno uporabo.

C. Previdnostni stavki na podlagi razvrstitve (glejte prilogi I in IV k uredbi CLP) in v skladu s temi smernicami:

Flam. Liq. 2	Acute Tox. 4 (oralno)	Skin Irrit. 2
	P101, P102	
P210 P233 P240 P241 P242 P243 P280	P264 P270	P264 P280
P303 + P361 + P353 P370 + P378	P301+P312 P330	P302+P352 P321 P332+P313 P362+P364
P403 + P235	-	-
P501	P501	-

D. Izbira zelo priporočljivih in priporočljivih previdnostnih stavkov:

Če se različnim nevarnostim dodeli isti stavek, vendar z različno prednostno razvrstitvijo, se uporabi najprevidnejši pristop. Kadar je to ustrezno, se previdnostni stavki kombinirajo v en kombiniran stavek. Prepreči se podvajanje posameznih stavkov. Rezultati izbire v naslednjem sklopu previdnostnih stavkov so:

P101 **Če je potreben zdravniški nasvet, mora biti na voljo posoda ali etiketa proizvoda.**

P102 **Hraniti zunaj dosega otrok.**

P210 **Hraniti ločeno od vročine, vročih površin, isker, odprtega ognja in drugih virov vžiga.** Kajenje prepovedano.

P233 Hraniti v tesno zaprti posodi.

P264 Po uporabi temeljito umiti …

P280 Nositi zaščitne rokavice.

P501 Odstraniti vsebino/posodo …

E. Rezultat:

V skladu s temi smernicami je izbranih sedem previdnostnih stavkov. S tem se znatno zmanjša število stavkov v primerjavi z začetnim sklopom morebitno uporabnih stavkov za etiketo za nevarnost v skladu z uredbo CLP, ki se lahko dodelijo na podlagi osnovnih nevarnosti.

Izbrane previdnostne stavke je treba navesti na etiketi za nevarnost iz uredbe CLP. Ker je treba pripraviti varnostni list, je treba stavke vključiti tudi vanj v naslovu 2.2 („Elementi etikete“) (glejte *Smernice za pripravo varnostnih listov).*

Odstranjeni stavki se lahko navedejo v ustreznih naslovih varnostnega lista, da se industrijskemu ali poklicnemu uporabniku zagotovi dovolj informacij za varno ravnanje s snovjo.

Dodatek: Glosar izbranih izrazov, ki se uporabljajo v teh smernicah

ADR	Evropski sporazum o mednarodnem cestnem prevozu nevarnega blaga (sklenjen v Ženevi 30. septembra 1957), ki se v EU izvaja z Direktivo 2008/68/ES.
Aerosoli	Aerosolni razpršilniki, vsa kovinska, steklena ali plastična posoda za enkratno uporabo, ki vsebuje pod tlakom stisnjen, utekočinjen ali raztopljen plin, s tekočino, pasto ali prahom ali brez in je opremljena s sprožilcem, ki omogoča izbrizganje vsebine v obliki trdnih ali tekočih delcev v suspenziji v plinu, pene, paste ali prahu ali v tekočem ali plinastem stanju.
Akutna strupenost	Škodljivi učinki, ki se pojavijo po oralnem ali dermalnem vnosu enega odmerka snovi ali zmesi ali po vnosu več odmerkov v 24 urah ali vnosu prek dihalnih poti pri izpostavljenosti štirih ur.
Akutna strupenost za vodno okolje	Intrinzična lastnost snovi, ki škodi organizmu pri kratkotrajni izpostavljenosti tej snovi.
BPR	Uredba (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o dostopnosti na trgu in uporabi biocidnih proizvodov (uredba o biocidnih proizvodih).
CAS	Služba za izmenjavo kemijskih izvlečkov.
CLP ali uredba CLP	Uredba (ES) št. 1272/2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi.
CMR	Snov ali zmes, ki je rakotvorna, mutagena ali strupena za razmnoževanje.
CRC	Zapiralo, varno za otroke.
CRF	Zapiralo, varno za otroke.
Dajanje v promet	Dobava ali dajanje izdelkov na voljo tretjim osebam za plačilo ali brezplačno. Uvoz se šteje za dajanje v promet.
Distributer	Fizična ali pravna oseba s stalnim prebivališčem oziroma sedežem v Skupnosti, vključno s trgovcem na drobno, ki snov kot tako ali v zmesi samo skladišči in daje v promet za tretje osebe.
Dobavitelj	Proizvajalec, uvoznik, nadaljnji uporabnik ali distributer, ki daje v promet snov kot tako ali v zmesi ali zmes.
DPD	Direktiva 1999/45/ES o nevarnih pripravkih.
Draženje kože	Nastanek popravljive poškodbe kože po nanosu testne snovi za do štiri ure.

Draženje oči	Povzročitev sprememb v očesu po nanosu testne snovi na sprednjo površino očesa, ki so v celoti popravljive v 21 dneh po nanosu.
DSD	Direktiva 67/548/EGS o nevarnih snoveh.
ECHA	Evropska agencija za kemikalije ali „agencija", ustanovljena z uredbo REACH.
Eksplozivna snov ali zmes	Trdna ali tekoča snov ali zmes snovi, ki lahko sama pri kemijski reakciji sprošča plin pri taki temperaturi in tlaku ter s tako hitrostjo, da povzroči škodo okolici. To vključuje tudi pirotehnične snovi, čeprav ne sproščajo plinov.
Eksplozivni izdelek	Izdelek, ki vsebuje eno ali več eksplozivnih snovi ali zmesi.
Element etikete	Ena vrsta informacij, ki je usklajena za uporabo na etiketi, npr. piktogram za nevarnost, opozorilna beseda.
Embalaža	Ena ali več posod in vse druge sestavine ali materiali, ki so potrebni, da lahko posoda izpolni svojo funkcijo zadrževanja in druge varnostne funkcije.
Etiketa	Ustrezna skupina pisnih, tiskanih ali grafičnih elementov v zvezi z nevarnimi snovmi ali zmesmi, ki je izbrana v skladu s ciljnimi sektorji in pritrjena ali natisnjena na neposredno posodo nevarne snovi ali zmesi ali zunanjo embalažo nevarne snovi ali zmesi ali priložena taki posodi ali embalaži (opredelitev pojma temelji na poglavju 1.2 sistema GHS ZN).
EU	Evropska unija.
GHS	Globalno usklajeni sistem za razvrščanje in označevanje kemikalij, razvit v okviru mreže Združenih narodov (ZN) – mednarodna merila, dogovorjena v okviru Ekonomskega in socialnega sveta Združenih narodov (ECOSOC ZN) za razvrščanje in označevanje nevarnih snovi in zmesi.
Huda poškodba oči	Povzročitev poškodbe tkiva očesa ali resne fizične okvare vida po nanosu testne snovi na sprednjo površino očesa, ki ni v celoti popravljiva v 21 dneh po nanosu.
Identifikator izdelka	Podrobni podatki, ki omogočajo identifikacijo snovi ali zmesi.
INCI	Mednarodna nomenklatura kozmetičnih sestavin.
IUCLID	Enotna mednarodna podatkovna zbirka o kemikalijah.
IUPAC	Mednarodna zveza za čisto in uporabno kemijo.

Izdelek	Predmet, ki dobi med proizvodnjo posebno obliko ali površino, ki bolj določa njegovo funkcijo kot njegovo kemično sestavo.
Jedko za kovine	Snov ali zmes, ki s kemijskim delovanjem bistveno poškoduje ali celo uniči kovine.
Jedkost za kožo	Nastanek trajne poškodbe kože, in sicer vidnega odmiranja prek povrhnjice v usnjico po nanosu testne snovi za do štiri ure.
Kategorija nevarnosti	Razčlenitev po merilih znotraj vsakega razreda nevarnosti, ki določa resnost nevarnosti.
Kemično nestabilen plin	Vnetljiv plin, ki lahko reagira eksplozivno tudi v odsotnosti zraka ali kisika.
Kodeks IMDG	Mednarodni kodeks za prevoz nevarnega blaga po morju za prevoz nevarnega blaga po morju.
Kronična strupenost za vodno okolje	Intrinzična lastnost snovi, ki povzroča škodljive učinke na vodne organizme med izpostavljenostjo, določena glede na življenjski cikel organizma.
Mutagen	Sredstvo, ki povečuje število mutacij pri populacijah celic in/ali organizmov.
Nadaljnji uporabnik	Fizična ali pravna oseba s stalnim prebivališčem oziroma sedežem v Skupnosti, ki ni proizvajalec ali uvoznik in uporablja snov kot tako ali v zmesi pri svoji industrijski ali poklicni dejavnosti. Distributer ali potrošnik ni nadaljnji uporabnik. Za nadaljnjega uporabnika se šteje ponovni uvoznik, izvzet na podlagi člena 2(7)(c) uredbe REACH.
Nestabilni eksploziv	Eksplozivna snov ali zmes, ki je termično nestabilna in/ali preveč občutljiva za običajno ravnanje, prevoz in uporabo.
Nevarno	Izpolnjevanje meril za fizikalne nevarnosti, nevarnosti za zdravje ali nevarnosti za okolje iz delov 2 do 5 Priloge I k uredbi CLP.
Oksidativna tekočina	Tekoča snov ali zmes, ki sama po sebi ni nujno vnetljiva, lahko pa na splošno zaradi oddajanja kisika povzroči vžig drugih materialov ali prispeva k njemu.
Oksidativna trdna snov	Trdna snov ali zmes, ki sama po sebi ni nujno vnetljiva, lahko pa na splošno zaradi oddajanja kisika povzroči vžig drugih materialov ali prispeva k njemu.
Oksidativni plin	Vsak plin ali zmes plina, ki lahko, običajno z dovajanjem kisika, povzroči vžig druge snovi ali prispeva k njenemu vžigu bolj kot zrak.
Opozorilna beseda	Beseda, ki označuje relativno stopnjo nevarnosti in bralca opozori na morebitno nevarnost; ločimo med dvema stopnjama:

	a) „nevarno" pomeni opozorilno besedo, ki označuje kategorije resnejših nevarnosti; b) „pozor" pomeni opozorilno besedo, ki označuje kategorije manj resnih nevarnosti.
Organski peroksidi	Tekoče ali trdne organske snovi, ki vsebujejo dvovalentno vez –O–O– in se lahko štejejo za derivate vodikovega peroksida, kadar enega ali oba vodikova atoma nadomestita organska radikala. Izraz organski peroksid vključuje zmesi organskega peroksida (formulacije), ki vsebujejo vsaj en organski peroksid. Organski peroksidi so termično nestabilne snovi ali zmesi, ki lahko v eksotermni samopospešujoči reakciji razpadejo. Poleg tega imajo lahko eno ali več naslednjih lastnosti: (i) lahko eksplozivno razpadejo; (ii) hitro gorijo; (iii) so občutljivi na udarce ali trenje; (iv) nevarno reagirajo z drugimi snovmi.
Pakiranec	Končni izdelek pakiranja, ki ga sestavljata embalaža in njena vsebina.
Piktogram za nevarnost	Grafični prikaz, sestavljen iz simbola in drugih grafičnih elementov, kot so robovi, motivi ali barva ozadja, namenjenih sporočanju določenih informacij o zadevni nevarnosti.
Piroforna tekočina	Tekoča snov ali zmes, ki se lahko tudi v majhnih količinah ob stiku z zrakom vžge v petih minutah.
Piroforna trdna snov	Trdna snov ali zmes, ki se lahko že v majhnih količinah pri stiku z zrakom vžge v petih minutah.
Pirotehnična snov ali zmes	Snov ali zmes snovi, pri katerih se tvorijo toplota, svetloba, zvok, plin ali dim ali njihove kombinacije, ki so posledica neeksplozivnih samodejnih in eksotermnih kemijskih reakcij.
Pirotehnični izdelek	Izdelek, ki vsebuje eno ali več pirotehničnih snovi ali zmesi.
Plamenišče	Najnižja temperatura (popravljena na standardni tlak 101,3 kPa), pri kateri uporaba vira vžiga povzroči, da se hlapi tekočine pod določenimi preskusnimi pogoji vnamejo.
Povzročitelj preobčutljivosti dihal	Snov, ki povzroča preobčutljivost dihalnih poti po njenem vdihavanju.
Povzročitelj preobčutljivosti kože	Snov, ki povzroči alergijski odziv po stiku s kožo.

Previdnostni stavek	Besedilo, ki opisuje priporočene ukrepe za zmanjšanje ali preprečevanje negativnih učinkov, ki so posledica izpostavljenosti nevarni snovi ali zmesi zaradi njene uporabe ali odstranjevanja.
Pristojni organ	Organ ali organi, ki jih ustanovijo države članice za izpolnjevanje obveznosti iz uredbe CLP.
Proizvajalec	Fizična ali pravna oseba s stalnim prebivališčem oziroma sedežem v Skupnosti, ki proizvaja snov v Skupnosti.
Proizvodnja	Izdelava ali ekstrakcija snovi v naravnem stanju.
Rakotvorna snov	Snov ali zmes snovi, ki povzroča raka ali povečuje njegovo pojavnost.
Razred nevarnosti	Vrsta fizikalne nevarnosti ali nevarnosti za zdravje ali okolje.
REACH ali uredba REACH	Uredba (ES) št. 1907/2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij.
Registracijski zavezanec	Proizvajalec ali uvoznik snovi oziroma izdelovalec ali uvoznik izdelka, ki vloži vlogo za registracijo snovi v skladu z uredbo REACH.
Samoreaktivne snovi ali zmesi	Termično nestabilne tekoče ali trdne snovi ali zmesi, ki lahko tudi brez prisotnosti kisika (zraka) razpadejo v močni eksotermni reakciji. Ta opredelitev izključuje snovi in zmesi, razvrščene kot eksplozivi, organski peroksidi ali oksidanti v skladu z uredbo CLP.
Samosegrevajoča se snov ali zmes	Tekoča ali trdna snov ali zmes, razen piroforne tekočine ali trdne snovi, ki se pri reakciji z zrakom brez dovajanja energije sama segreva; ta snov ali zmes se od piroforne tekočine ali trdne snovi razlikuje po tem, da se vžge le v veliki količini (kilogrami) in po daljšem času (ure ali dnevi).
Snov	Kemijski element in njegove spojine v naravnem stanju ali pridobljene s kakršnim koli proizvodnim postopkom, kar vključuje vse dodatke, potrebne za ohranitev njene obstojnosti, in vse ugotovljene nečistote, ki nastanejo pri uporabljenem postopku, ne vključuje pa topil, ki se lahko izločijo, ne da bi to vplivalo na obstojnost snovi ali spremenilo njeno sestavo.
Specifična strupenost za ciljne organe	Specifična strupenost za ciljne organe, primerjaj STOT, STOT-SE in STOT-RE.
Stavek o nevarnosti	Besedilo glede razreda ali kategorije nevarnosti, ki opisuje vrsto nevarnosti, ki jo povzroča nevarna snov ali zmes, po potrebi pa tudi stopnjo nevarnosti.

STOT-RE	Specifična strupenost za ciljne organe zaradi ponavljajoče se izpostavljenosti snovi ali zmesi.
STOT-SE	Specifična strupenost za ciljne organe, ki ni smrtno nevarna, zaradi enkratne izpostavljenosti snovi ali zmesi.
Strupenost za razmnoževanje	Vključuje škodljive učinke na spolno delovanje in plodnost pri odraslih moških in ženskah ter strupenost za razvoj pri potomcih in učinke na dojenje ali prek dojenja.
Trgovsko ime	Oznaka, pod katero se snov ali zmes daje v promet.
TWD	Otipna opozorila za nevarnost.
UFI	Enolični identifikator formule.
UN RTDG	Priporočila Združenih narodov za prevoz nevarnega blaga.
Uporaba	Predelava, formulacija, poraba, hramba, posedovanje, obdelava, polnjenje v posode, prenos iz ene posode v drugo, mešanje, izdelava izdelka ali katera koli druga uporaba.
Uredba FFS	Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS.
Uvoz	Fizični vnos na carinsko območje Skupnosti.
Uvoznik	Fizična ali pravna oseba s stalnim prebivališčem oziroma sedežem v Skupnosti, ki je odgovorna za uvoz.
Vdihavanje	Vstop tekoče ali trdne snovi ali zmesi neposredno skozi ustno ali nosno votlino ali posredno z bruhanjem v sapnik in spodnji respiratorni sistem.
VL	Varnostni list.
Vmesna embalaža	Embalaža med notranjo embalažo ali izdelki in zunanjo embalažo.
Vnetljiva tekočina	Tekočina, ki ima plamenišče pri največ 60 °C.
Vnetljiva trdna snov	Trdna snov, ki je hitro vnetljiva ali ki lahko povzroči ogenj ali k njemu prispeva s trenjem. Hitro vnetljive trdne snovi so snovi ali zmesi v prahu, granulah ali pasti, ki so nevarne, če se lahko hitro vnamejo s kratkim stikom z virom vžiga, kot je goreča vžigalica, in če se ogenj hitro širi.

Vnetljivi plin	Plin ali plinska zmes, ki ima območje vnetljivosti z zrakom pri 20 °C in standardnem tlaku 101,3 kPa.
Zlitina	Kovinska snov, ki je homogena v makroskopskem merilu in je sestavljena iz dveh ali več elementov, združenih tako, da ju ni mogoče enostavno ločiti z mehaničnimi sredstvi. Zlitine se za namene uredbe CLP štejejo za zmesi.
Zmes	Zmes ali raztopina, sestavljena iz dveh ali več snovi. V poglavju 1.2 sistema GHS ZN je na koncu sicer enake opredelitve stavek „v katerih ne reagirajo“.
ZN	Združeni narodi.

EVROPSKA AGENCIJA ZA KEMIKALIJE
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINSKA
ECHA.EUROPA.EU/SL/HOME